

Areella näringar,
landsbygd och
livsmedel

23

Förslag till statens budget för 2013

Areella näringar, landsbygd och livsmedel

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	9
2	Areella näringar, landsbygd och livsmedel	11
2.1	Omfattning	11
2.2	Utgiftsutveckling	13
2.3	Skatteutgifter	14
2.4	Mål	16
2.5	Resultatredovisning	16
2.5.1	Ett dynamiskt och konkurrenskraftigt näringsliv i hela landet som präglas av öppenhet och mångfald	16
2.5.2	De gröna näringarna är miljö- och resurseffektiva och har en nyckelroll i Sveriges energiproduktion	32
2.5.3	De gröna näringarna utmärks av omtanke, ansvarstagande och hög etik	44
2.5.4	De gröna näringarna bidrar till en globalt hållbar utveckling	49
2.6	Politikens inriktning	52
2.6.1	Ett dynamiskt och konkurrenskraftigt näringsliv i hela landet som präglas av öppenhet och mångfald	53
2.6.2	De gröna näringarna är miljö- och resurseffektiva och har en nyckelroll i Sveriges energiproduktion	60
2.6.3	De gröna näringarna utmärks av omtanke, ansvarstagande och hög etik	62
2.6.4	De gröna näringarna bidrar till en globalt hållbar utveckling	63
3	Budgetförslag	65
3.1	Budgetförslag	65
3.1.1	1:1 Skogsstyrelsen	65
3.1.2	1:2 Insatser för skogsbruket	66
3.1.3	1:3 Statens veterinärmedicinska anstalt	67
3.1.4	1:4 Bidrag till veterinär fältverksamhet	68
3.1.5	1:5 Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder	68
3.1.6	1:6 Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar	69
3.1.7	1:7 Ersättningar för viltskador m.m.	70
3.1.8	1:8 Statens jordbruksverk	71
3.1.9	1:9 Bekämpande av växtsjukdomar	72
3.1.10	1:10 Gårdsstöd m.m.	72

3.1.11	1:11 Intervention för jordbruksprodukter m.m.	73
3.1.12	1:12 Finansiella korrigeringar m.m.	75
3.1.13	1:13 Strukturstöd till fisket m.m.	75
3.1.14	1:14 Från EU-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m.	77
3.1.15	1:15 Livsmedelsverket	78
3.1.16	1:16 Konkurrenskraftig livsmedelssektor	79
3.1.17	1:17 Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.	80
3.1.18	1:18 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	81
3.1.19	1:19 Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur.....	82
3.1.20	1:20 Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket	83
3.1.21	1:21 Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.	84
3.1.22	1:22 Stöd till innehavare av fjällägenheter m.m.	85
3.1.23	1:23 Främjande av rennäringen m.m.	85
3.1.24	1:24 Sveriges lantbruksuniversitet	86
3.1.25	1:25 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning.....	87
3.1.27	1:26 Bidrag till Skogs- och lantbruksakademien.....	89

Tabellförteckning

Anslagsbelopp.....	10
2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel.....	13
2.2 Härledning av ramnivån 2013–2016. Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	14
2.3 Ramnivå 2013 realekonomiskt fördelad. Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	14
2.4 Skatteutgifter	15
2.5 Antal mjölkkor, slaktsvin och smågrisar i svenskt jordbruk.....	18
2.6 Åkermarkens användning.....	18
2.7 Förändring av de administrativa kostnaderna 2006–2010.....	20
2.8 Antal små slakterier	22
2.9 Beviljat stöd inom en konkurrenskraftig livsmedelssektor och landsbygdsprogrammet för insatser inom Sverige – det nya matlandet	23
2.10 Befolknings- och sysselsättningsutveckling sedan 2007	26
2.11 Beviljat stöd till särskilda utmaningar.....	26
2.12 Åtgärder för en förbättrad konkurrenskraft.....	27
2.13 Åtgärder för diversifiering och förbättrad livskvalitet på landsbygden.....	27
2.14 Översikt över ansökningar inom fiskeriprogrammet, från programperiodens början t.o.m. utgången av 2011 fördelat per prioriterat område (PO)	29
2.15 Produktion, omsättning och antalet sysselsatta i vattenbruk	30
2.16 Miljöersättningar.....	36
2.17 Miljöinvesteringar.....	36
2.18 Antal bestånd under förvaltningsplaner	40
2.19 Överskridna kvoter och kvotutnyttjande	41
2.20 Helårsstudenter.....	41
2.21 Antal sökande och antal antagna	41
2.22 Antal sökande, antal antagna och registrerade till program på avancerad nivå	42
2.23 Antal fall/besättningar med epizootisk sjukdom 2007–2011.....	44
2.24 Nyinfektion av salmonella i djurbesättningar och anläggningar 2007–2011.....	45
2.25 Djurskyddskontrollen 2009–2011	45
2.26 Andel allvarliga avvikelser vid offentlig kontroll	47
3.1 Anslagsutveckling 1:1 Skogsstyrelsen	65
3.2 Offentligrättslig verksamhet.....	65
3.3 Uppdragsverksamhet.....	65
3.4 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:1 Skogsstyrelsen	66
3.5 Anslagsutveckling 1:2 Insatser för skogsbruket.....	66
3.6 Beställningsbemyndigande.....	66
3.7 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:2 Insatser för skogsbruket	67
3.8 Anslagsutveckling 1:3 Statens veterinärmedicinska anstalt	67

3.9 Uppdragsverksamhet	67
3.10 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:3 Statens veterinärmedicinska anstalt	67
3.11 Anslagsutveckling 1:4 Bidrag till veterinär fältverksamhet	68
3.12 Offentligrättslig verksamhet	68
3.13 Uppdragsverksamhet	68
3.14 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:4 Bidrag till veterinär fältverksamhet	68
3.15 Anslagsutveckling 1:5 Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder	68
3.16 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:5 Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder	69
3.17 Anslagsutveckling 1:6 Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar	69
3.18 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:6 Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar	70
3.19 Anslagsutveckling 1:7 Ersättningar för viltskador m.m.	70
3.20 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:8 Ersättning för viltskador m.m.	70
3.21 Anslagsutveckling 1:8 Statens jordbruksverk.....	71
3.22 Offentligrättslig verksamhet	71
3.23 Uppdragsverksamhet	71
3.24 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:8 Statens jordbruksverk.....	72
3.25 Anslagsutveckling 1:9 Bekämpande av växtsjukdomar.....	72
3.26 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:9 Bekämpande av växtsjukdomar	72
3.27 Anslagsutveckling 1:10 Gårdsstöd m.m.	72
3.28 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:10 Gårdsstöd m.m.....	73
3.29 Anslagsutveckling 1:11 Intervention för jordbruksprodukter m.m.	73
3.30 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:11 Intervention för jordbruksprodukter m.m.....	73
3.31 Beställningsbemyndigande.....	74
3.32 Anslagsutveckling 1:12 Finansiella korrigeringar m.m.	75
3.33 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:12 Finansiella korrigeringar.....	75
3.34 Anslagsutveckling 1:13 Strukturstöd till fisket m.m.	75
3.35 Beställningsbemyndigande.....	76
3.36 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:13 Strukturstöd till fisket m.m.	77
3.37 Anslagsutveckling 1:14 Från EU-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m.....	77
3.38 Beställningsbemyndigande.....	78
3.39 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:14 Från EU-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m.	78
3.40 Anslagsutveckling 1:15 Livsmedelsverket	78
3.41 Offentligrättslig verksamhet	79
3.42 Uppdragsverksamhet	79
3.43 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:15 Livsmedelsverket	79
3.44 Anslagsutveckling 1:16 Konkurrenskraftig livsmedelssektor	79
3.45 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:16 Konkurrenskraftig livsmedelssektor	80
3.46 Anslagsutveckling 1:17 Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.	80
3.47 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:17 Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.	80

3.48	Anslagsutveckling 1:18 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur.....	81
3.49	Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden	81
3.50	Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:18 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur.....	82
3.51	Anslagsutveckling 1:19 Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	82
3.52	Beställningsbemyndigande	83
3.53	Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:19 Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	83
3.54	Anslagsutveckling 1:20 Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket	83
3.55	Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:20 Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket	84
3.56	Anslagsutveckling 1:21 Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.	84
3.57	Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:21 Stöd till jordbrukets rationalisering	84
3.58	Anslagsutveckling 1:22 Stöd till innehavare av fjällägenheter m.m.	85
3.59	Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:22 Stöd till innehavare av fjällägenheter m.m.	85
3.60	Anslagsutveckling 1:23 Främjande av rennäringen m.m.	85
3.61	Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:23 Främjande av rennäringen m.m.....	86
3.62	Anslagsutveckling 1:24 Sveriges lantbruksuniversitet.....	86
3.63	Uppdragsverksamhet.....	86
3.64	Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:24 Sveriges lantbruksuniversitet.....	87
3.65	Anslagsutveckling Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning.....	87
3.66	Beställningsbemyndigande	88
3.67	Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:25 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning.....	88
3.68	Anslagsutveckling 1:26 Bidrag till Skogs- och lantbruksakademien	89
3.69	Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:26 Bidrag till Skogs- och lantbruksakademien.....	89

Diagramförteckning

2.1 Utgiftsområde 23, 2013	12
2.2 Utsläpp av växthusgaser från jordbruket	32
2.3 Nettoupptag av växthusgaser inom skogsbruket 2001–2010, exkl. träprodukter (tidserien omräknad jämfört med tidigare år på grund av metodutveckling)	32
2.4 Areal med omedelbart röjningsbehov fördelat på 3-årsmedelvärden	37

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

1. bemyndigar regeringen att under 2013 för anslaget 1:2 *Insatser för skogsbruket* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 37 000 000 kronor 2014, 18 000 000 kronor 2015 och 15 000 000 kronor 2016 och 2017 (avsnitt 3.1.2),
2. bemyndigar regeringen att för 2013 besluta om en kredit i Riksgäldskontoret som inklusive tidigare utnyttjad kredit uppgår till högst 5 000 000 kronor för Viltvårdsfonden (avsnitt 3.1.7),
3. bemyndigar regeringen att under 2013 för anslaget 1:11 *Intervention för jordbruksprodukter m.m.* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 48 030 000 kronor 2014 och 37 000 000 kronor 2015 (avsnitt 3.1.11),
4. bemyndigar regeringen att under 2013 för anslaget 1:13 *Strukturstöd till fisket m.m.* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 24 000 000 kronor 2014 och 16 500 000 kronor 2015 (avsnitt 3.1.13),
5. bemyndigar regeringen att under 2013 för anslaget 1:14 *Från EU-budgeten finansierat strukturstöd till fisket m.m.* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 75 500 000 kronor 2014 och 55 000 000 kronor 2015 (avsnitt 3.1.14),
6. bemyndigar regeringen att under 2013 för anslaget 1:18 *Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 856 500 000 kronor 2014, 363 000 000 kronor 2015 och 135 000 000 kronor 2016 (avsnitt 3.1.18),
7. bemyndigar regeringen att under 2013 för anslaget 1:19 *Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 1 044 000 000 kronor 2014, 465 000 000 kronor 2015 och 122 500 000 kronor 2016 (avsnitt 3.1.19),
8. bemyndigar regeringen att under 2013 för anslaget 1:25 *Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 400 000 000 kronor 2014, 400 000 000 kronor 2015 och 400 000 000 kronor 2016–2018 (avsnitt 3.1.25),
9. för budgetåret 2013 anvisar ramanslagen under utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel enligt följande uppställning:

Anslagsbelopp*Tusental kronor*

Anslag	Anslagstyp	
1:1 Skogsstyrelsen	Ramanslag	400 368
1:2 Insatser för skogsbruket	Ramanslag	261 868
1:3 Statens veterinärmedicinska anstalt	Ramanslag	112 729
1:4 Bidrag till veterinär fältverksamhet	Ramanslag	107 301
1:5 Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder	Ramanslag	12 433
1:6 Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar	Ramanslag	124 349
1:7 Ersättningar för viltskador m.m.	Ramanslag	37 778
1:8 Statens jordbruksverk	Ramanslag	505 621
1:9 Bekämpande av växtsjukdomar	Ramanslag	5 000
1:10 Gårdsstöd m.m.	Ramanslag	5 819 000
1:11 Intervention för jordbruksprodukter m.m.	Ramanslag	258 300
1:12 Finansiella korrigeringar m.m.	Ramanslag	190 472
1:13 Strukturstöd till fisket m.m.	Ramanslag	37 919
1:14 Från EU-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m.	Ramanslag	91 793
1:15 Livsmedelsverket	Ramanslag	294 403
1:16 Konkurrenskraftig livsmedelssektor	Ramanslag	88 660
1:17 Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.	Ramanslag	42 913
1:18 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	Ramanslag	3 200 436
1:19 Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	Ramanslag	2 780 043
1:20 Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket	Ramanslag	29 330
1:21 Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.	Ramanslag	2 616
1:22 Stöd till innehavare av fjällägenheter m.m.	Ramanslag	1 029
1:23 Främjande av rennäringen m.m.	Ramanslag	107 915
1:24 Sveriges lantbruksuniversitet	Ramanslag	1 634 369
1:25 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning	Ramanslag	443 077
1:26 Bidrag till Skogs- och lantbruksakademien	Ramanslag	1 177
Summa		16 590 899

2 Areella näringar, landsbygd och livsmedel

2.1 Omfattning

Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel omfattar verksamhet inom områdena jordbruks- och trädgårdsnäring, fiskerinäring, livsmedel, skog, djur, landsbygd, rennäring och samefrågor. Vidare omfattar utgiftsområdet även verksamhet inom utbildning och forskning.

Verksamheten gällande jordbruks- och fiskerinäringarna är i hög grad inriktad på tillämpning av EU:s regleringar och stödsystem. Utgifterna för verksamheten inom både jordbruks- och fiskeområdena bestäms i stor utsträckning av beslut inom EU. De djurfrågor som omfattas berör djur som människan håller eller på annat sätt har tagit ansvar för samt den del av faunavården som avser viltvård. Djur- och folkhälsa, djurskydd och viltvård behandlas under utgiftsområdet.

Verksamhet inom landsbygdsområdet syftar till att bidra till en hållbar utveckling av landsbygden genom bl.a. fler och växande företag samt naturresurser som brukas utan att förbrukas. Denna verksamhet består huvudsakligen av åtgärder inom ramen för Sveriges landsbygdsprogram 2007–2013.

Inom livsmedelsområdet bedrivs verksamhet genom att utarbeta regler och utöva kontroll enligt livsmedelslagen samt att främja goda matvanor. Därtill bedrivs verksamhet som avser att främja livsmedelssektorns konkurrenskraft samt att öka livsmedelsexporten.

Verksamheten inom skogsområdet är inriktad på tillsyn, inventering, uppföljning, utvärdering

samt rådgivning, utbildning och information. Vidare ingår framför allt miljöinriktade bidrag.

Verksamhet inom sameområdet syftar till att verka för en levande samisk kultur, inklusive det samiska språket, byggd på en ekologisk hållbar rennäring och andra samiska näringar. Området omfattar också anslag under andra utgiftsområden. Landsbygdsdepartementet har samordningsansvar för frågor som rör samerna.

Verksamhet inom utbildning och forskning utvecklar kunskapen om de biologiska naturresurserna samt om människans förvaltning och hållbara nyttjande av dessa. Den forskning som bedrivs inom de areella näringarna har ett särskilt ansvar för att kunskaperna om naturresurserna utvecklas för kommande generationers behov.

Samarbete mellan länder bedrivs inom utgiftsområdet särskilt inom ramen för EU men även internationellt inom FAO (Food and Agriculture Organization of the United Nations), det nordiska samarbetet, WTO (World Trade Organisation), OECD (Organisation for Economic Co-operation and Development), Forest Europe (alleuropeiskt skogssamarbete), Codex Alimentarius (FAO:s och WHO:s gemensamma livsmedelsstandardiseringsprogram), IPPC (Internationella växtskyddskonventionen), OIE (Världorganisationen för djurhälsa) och en rad andra internationella organisationer.

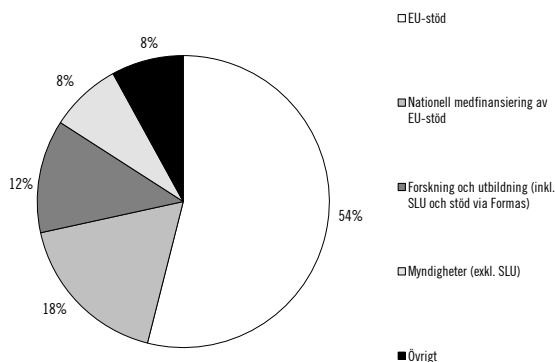
Inom utgiftsområdet ingår följande myndigheter: Statens jordbruksverk, Statens veterinärmedicinska anstalt, Ansvarsnämnden för djurens hälso- och sjukvård, Livsmedelsverket, Skogsstyrelsen, Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) samt vissa verksamheter vid länsstyrelserna och Forskningsrådet för miljö, areella näringar och

samhällsbyggande (Formas). Sametinget redovisas under utgiftsområde 1 Rikets styrelse.

Av utgifterna finansieras 54 procent genom Europeiska garantifonden för jordbruk, Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling samt Europeiska fiskerifonden. En stor del av EU-stöden avser obligatoriska stöd såsom gårdsstöd och intervention. Därtill kommer delfinansierade stöd och ersättningar som förutsätter nationell medfinansiering, i huvudsak nationell finansiering av landsbygdsprogrammet och det operativa programmet för fiskerinäringen i Sverige.

I diagrammet 2:1 visas fördelningen av medel inom utgiftsområdet.

Diagram 2.1 Utgiftsområde 23, 2013

- EU-stöd (8,9 miljarder kronor): Finansiering från EU-budgeten, t.ex. gårdsstöd, intervention och landsbygdsprogrammet. En del av EU-stödet förutsätter nationell medfinansiering.
- Nationell medfinansiering av landsbygdsprogrammet m.m. (2,9 miljarder kronor).
- Forskning och utbildning (2,1 miljarder kronor): SLU och stöd till forskning.
- Myndigheter (1,3 miljarder kronor): Jordbruksverket, Skogsstyrelsen, m.fl. (ej SLU).
- Övrigt (1,3 miljarder kronor): Nationellt stöd, bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar, m.m.

2.2 Utgiftsutveckling

Tabell 2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel
Miljoner kronor

	Utfall 2011	Budget 2012 ¹	Prognos 2012	Förslag 2013	Beräknat 2014	Beräknat 2015	Beräknat 2016
1:1 Skogsstyrelsen	372	372	360	400	403	394	379
1:2 Insatser för skogsbruket	261	235	229	262	259	251	241
1:3 Statens veterinärmedicinska anstalt	117	112	110	113	115	117	120
1:4 Bidrag till veterinär fältverksamhet	100	106	106	107	108	110	112
1:5 Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder	12	13	14	12	13	13	15
1:6 Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar	162	150	158	124	124	124	124
1:7 Ersättningar för viltskador m.m.	45	48	47	38	38	38	38
1:8 Statens jordbruksverk	446	497	500	506	516	502	503
1:9 Bekämpande av växtsjukdomar	8	5	5	5	5	5	5
1:10 Gårdsstöd m.m.	6 348	6 583	6 122	5 819	5 966	5 963	6 004
1:11 Intervention för jordbruksprodukter m.m.	195	322	198	258	258	258	258
1:12 Finansiella korrigeringar m.m.	48	410	441	190	75	75	75
1:13 Strukturstöd till fisket m.m.	22	18	24	38	24	16	28
1:14 Från EU-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m.	48	66	39	92	75	55	70
1:15 Livsmedelsverket	207	288	283	294	298	302	306
1:16 Konkurrenskraftig livsmedelssektor	87	89	82	89	89	15	15
1:17 Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.	39	42	41	43	43	43	43
1:18 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	2 991	3 112	3 263	3 200	3 103	2 544	2 305
1:19 Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	2 535	2 985	3 084	2 780	2 850	2 393	2 350
1:20 Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket	23	30	30	29	28	23	23
1:21 Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.	4	3	3	3	3	3	3
1:22 Stöd till innehavare av fjällägenheter m.m.	1	1	1	1	1	1	1
1:23 Främjande av rennäringen m.m.	115	108	105	108	108	108	108
1:24 Sveriges lantbruksuniversitet	1 649	1 632	1 632	1 634	1 667	1 693	1 761
1:25 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning:	397	483	414	443	503	532	591
1:26 Bidrag till Skogs- och lantbruksakademien	1	1	1	1	1	1	1
<i>Åldreanslag</i>							
2012 1:3 Internationellt skogssamarbete	1	1	1	0	0	0	0
2012 1:17 Livsmedelsstatistik	23	24	24	0	0	0	0
2012 1:18 Jordbruks- och livsmedelsstatistik finansierad från EU-budgeten	7	7	6	0	0	0	0
2011 1:14 Fiskeriverket	94	0		0	0	0	0
2011 1:17 Fiskevård	12	0		0	0	0	0
Totalt för utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	16 372	17 744	17 321	16 591	16 673	15 581	15 479

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2012 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Utgifterna för 2011 inom utgiftsområdet blev 1,5 miljarder kronor lägre än anvisade medel. Den främsta förklaringen till avvikelserna är utgifterna för landsbygdsprogrammet, vilket till stor del beror på kostnader som inte hade reglerats 2011. Även gårdsstödet blev lägre till följd av förändringar i växelkursen och att delar av stödet betalades ut först under 2012. Dessutom har behovet av intervention varit lågt under 2011.

För 2012 beräknas utgifterna inom utgiftsområdet bli 0,4 miljarder kronor lägre än anvisat. Förklaringen är främst lägre utgifter för gårdsstöd till följd av en förändrad eurokurs.

Tabell 2.2 Härledning av ramnivån 2013–2016.
Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel

Miljoner kronor

	2013	2014	2015	2016
Anvisat 2012¹	17 733	17 733	17 733	17 733
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	22	96	160	238
Beslut	-101	-1 214	-2 485	-1 637
Övriga makroekonomiska förutsättningar	-805	-661	-663	-612
Volym	-23	-20	-21	-32
Överföring till/från andra utgiftsområden	0	0	0	1
Övrigt	-234	740	857	-211
Ny ramnivå	16 591	16 673	15 581	15 479

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2011 (bet. 2011/12:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut på ändringsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2012. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2014–2016 är preliminär.

Den föreslagna ramnivån för 2013 är i nivå med den som anvisades för 2012.

Tabell 2.3 Ramnivå 2013 realekonomiskt fördelad.
Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel

Miljoner kronor

	2013
Transfereringar ¹	12 489
Verksamhetskostnader ²	4 080
Investeringar ³	21
Summa ramnivå	16 591

Den realekonomiska fördelningen baseras på utfall 2012 samt kända förändringar av anslagens användning.

¹ Med transfereringar avses inkomstöverföringar, dvs. utbetalningar av bidrag från staten till exempelvis hushåll, företag eller kommuner utan att staten erhåller någon direkt motprestation.

² Med verksamhetsutgifter avses resurser som statliga myndigheter använder i verksamheten, t.ex. utgifter för löner, hyror och inköp av varor och tjänster.

³ Med investeringar avses utgifter för anskaffning av varaktiga tillgångar såsom byggnader, maskiner, immateriella tillgångar och finansiella tillgångar.

2.3 Skatteutgifter

Statens stöd till företag och hushåll inom utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel redovisas i huvudsak på statsbudgetens utgiftssida. Vid sidan av dessa stöd finns det även stöd på budgetens inkomstsida i form av avvikelser från en likformig beskattning, s.k. skatteutgifter. Avvikelser från en likformig beskattning utgör en skatteförmån om t.ex. en viss grupp av skattskyldiga omfattas av en skattelättnad i förhållande till en likformig beskattning och som en skattesanktion om det rör sig om ett överuttag av skatt. Många av skatteutgifterna har införts, mer eller mindre uttalat, som medel inom specifika politikområden som t.ex. konjunktur-, bostads-, miljö- eller arbetsmarknadspolitik. Dessa skatteutgifter påverkar statens budgetsaldo och kan därför jämföras med stöd på budgetens utgiftssida. En utförlig beskrivning av redovisningen av skatteutgifterna finns i regeringens skrivelse Redovisning av skatteutgifter 2012 (skr. 2011/12:136). I det följande redovisas de nettoberäknade skatteutgifterna som är att hänföra till utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel. Därutöver tillkommer kapitalvinst på näringsfastigheter. Det har dock inte varit möjligt att i redovisningen särskilja hur stor andel som hänförs till lantbruksfastigheter respektive övriga näringsfastigheter.

Tabell 2.4 Skatteutgifter

Miljoner kronor

	2012	2013
Uttag av bränsle	160	160
Avverkningsrätt till skog	-	-
Anläggning av ny skog m.m.	30	220
Skogsavdrag	-	-
Nedsatt energiskatt på uppvärmningsbränslen inom växthus- och jordbruksnäringen	80	80
Nedsatt koldioxidskatt för uppvärmning inom växthus- och jordbruksnäringen	280	280
Särskild nedsättning av koldioxidskatt för uppvärmning inom växthus- och jordbruksnäringen	10	10
Nedsatt energiskatt på el som används inom växthus- och jordbruksnäringen	490	490
Nedsatt koldioxidskatt för diesel till arbetsmaskiner inom jord- och skogsbruksnäringen	860	690
Totalt för utgiftsområde 23	1 910	1 930

Uttag av bränsle

Enligt huvudregeln är uttag ur näringsverksamhet skattepliktigt. Uttag av bränsle för uppvärmning är dock undantaget från skatteplikt om fastigheten är taxerad som lantbruksenhet (22 kap. 9 § inkomstskattelagen (1999:1229), IL). Skatteutgiften avser skatt på inkomst av näringsverksamhet och särskild löneskatt.

Avverkningsrätt till skog

Enligt god redovisningssed uppkommer intäkten när bindande avtal träffas. Enligt gällande lagstiftning tillämpas dock i detta fall kontantprincipen, vilket innebär att beskattningen skjuts upp, varför en räntefri kredit uppstår i näringsverksamhet (21 kap. 2 § IL). I princip borde räntan på krediten utgöra underlag för skatt på inkomst av näringsverksamhet och särskild löneskatt.

Anläggning av ny skog m.m.

Utgifter för anläggning av ny skog och dikning som främjar skogsbruk ska kostnadsföras direkt.

Utgifter för inköp samt plantering av träd och buskar för frukt- eller bärödling får dras av direkt (21 kap. 3 § och 20 kap. 17 § IL). Skatteutgiften utgörs av ränteeffekten på den omedelbara avskrivningen och avser skatt på inkomst av näringsverksamhet och särskild löneskatt. Skatteutgiften beräknas med hjälp av en uppskattad realränta. Om realräntan är negativ redovisas en negativ skatteutgift.

Skogsavdrag

Vid avyttring av skog får fysisk person under innehavstiden avdrag med högst 50 procent av anskaffningsvärdet medan avdraget för juridiska personer är begränsat till 25 procent. Vid taxeringen för ett visst beskattningsår får avdrag göras med högst halva den avdragsgrundande skogsintäkten (21 kap. 4–19 §§ IL). Syftet med avdragsrätten är att undanta rena kapitaluttag från beskattning. Å andra sidan saknas anledning att ge avdrag när värdeökningen på skogstillväxten överstiger gjorda uttag. Skatteutgiften uppkommer genom den schablon som är vald för beräkning av avdragets storlek och avser skatt på inkomst av näringsverksamhet och särskild löneskatt.

Nedsatt energiskatt på uppvärmningsbränslen inom växthus- och jordbruksnäringen

Enligt 6 a kap. 1 § 10 och 11 lagen (1994:1776) om skatt på energi (LSE) gäller energiskattebefrielse med 70 procent för användning av vissa fossila bränslen för annat ändamål än drift av motordrivna fordon vid yrkesmässig växthusodling eller i annan jordbruks-, skogsbruks- eller vattenbruksverksamhet. Normen utgörs av full energiskattesats på bränsle.

Nedsatt koldioxidskatt för uppvärmning inom växthus- och jordbruksnäringen

Enligt 6 a kap. 1 § 10 och 11 LSE gäller koldioxidskattebefrielse med 70 procent för användning av fossila bränslen för annat ändamål än drift av motordrivna fordon vid yrkesmässig växthusodling eller i annan jordbruks-, skogsbruks- eller vattenbruksverksamhet. Normen utgörs av full koldioxidskatt. Riksdagen har

beslutat att sänka skattebefrielsen till 40 procent fr.o.m. 2015.

Särskild nedsättning av koldioxidskatt för uppvärmning inom växthus- och jordbruksnäringen

Enligt 9 kap. 9 § LSE medges energiintensiva företag inom jordbruks-, skogsbruks- och vattenbruksnäringarna nedsättning av koldioxidskatten, utöver den generella nedsättningen, om koldioxidskatten överstiger 1,2 procent av de framställda produkternas försäljningsvärde. För det överskjutande beloppet sätts skatten ned till 24 procent. EU:s minimiskattesatser måste dock alltid respekteras. Normen utgörs av full koldioxidskattesats. Riksdagen har beslutat att slopa den särskilda nedsättningsregeln fr.o.m. 2015. Skatteutgiften upphör därmed.

Nedsatt energiskatt på el som används inom växthus- och jordbruksnäringen

El som används vid yrkesmässig växthusodling eller i annan jordbruks-, skogsbruks- eller vattenbruksverksamhet beskattas med 0,5 öre/kWh (11 kap. 3 § respektive 11 kap. 12 § LSE). Normen utgörs av normalskattesatsen på el.

Nedsatt koldioxidskatt för diesel till arbetsmaskiner inom jord- och skogsbruksnäringen

Enligt 6 a kap. 2 a § LSE gäller nedsatt koldioxidskatt för diesel som används i arbetsmaskiner i yrkesmässig jordbruks-, skogsbruks- eller vattenbruksverksamhet. Nedsättningen motsvarar en återbetalning med 2,10 kronor/liter 2012. Normen utgörs av full koldioxidskattesats. Riksdagen har beslutat att begränsa återbetalningen till 1,70 kronor/liter 2013 och 0,90 kronor/liter 2015.

2.4 Mål

Målen för utgiftsområdet är:

- Ett dynamiskt och konkurrenskraftigt näringsliv i hela landet som präglas av öppenhet och mångfald.
- De gröna näringarna är miljö- och resurs-effektiva och har en nyckelroll i Sveriges energiproduktion.
- De gröna näringarna utmärks av omtanke, ansvarstagande och hög etik.
- De gröna näringarna bidrar till en globalt hållbar utveckling.

Vidare finns för skogspolitiken två jämställda mål, ett produktionsmål och ett miljömål, beslutade av riksdagen (prop. 1992/93:226, bet. 1992/93:JoU15, rskr. 1992/93:252 och prop. 2007/08:108, bet. 2007/08:MJU18, rskr. 2007/08:244).

2.5 Resultatredovisning

Regeringen lämnar i budgetpropositionen för 2013 resultatredovisningen för 2011 för utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel enligt regeringens vision *bruka utan att förbruka*. Visionen är indelad i de ovan nämnda fyra övergripande målen och utgör strukturen för regeringens redovisning och uppföljning.

Regeringen redovisar nedan uppnådda resultat och effekter av gjorda insatser. En årligt återkommande dialog förs med Miljö- och jordbruksutskottet om utvecklingen av resultatredovisningen. År 2011 är det tredje året som myndigheterna har rapporterat till regeringen enligt *bruka utan att förbruka*.

Skogspolitikens två jämställda mål, beslutade av riksdagen, redovisas i avsnittet En skogspolitik i takt med tiden.

2.5.1 Ett dynamiskt och konkurrenskraftigt näringsliv i hela landet som präglas av öppenhet och mångfald

De gröna näringarnas konkurrenskraft

Indikatorer

För att mäta resultatet för målet används följande indikatorer:

- Prisutveckling: avräkningspriser för vegetabilier och animalier, priser för jordbrukets insatsvaror, priser på jordbruksmark, jordbrukets investeringar i maskiner och redskap.
- Strukturutveckling: antalet sysselsatta inom jordbruket, jordbruksföretagens inkomst, antalet mjölkkor, mjölkinvägning, antalet mjölkföretag, besättningsstorlek för mjölkföretag, antalet slaktsvin och smågrisar, besättningsstorlek för företag med slaktsvin, areal åkermark, spannmålsareal och vallareal, spannmålsskörd och oljeväxtskörd.
- Företagande och utrikeshandel: antalet jordbruksföretag, export av jordbruksvaror.
- Administration: andel utbetalda stöd och ersättningar inom innevarande stödår.

Resultat

Regeringen arbetar för ett dynamiskt och konkurrenskraftigt näringsliv i hela landet med ambitionen att svenska jordbrukare ska ha likvärdiga konkurrensförhållanden jämfört med jordbrukare i övriga EU. Resultat om konkurrenskraft för områdena landsbygd, fiske och skog finns under avsnitten Landsbygdsprogrammet, Fiskeriprogrammet och En skogspolitik i takt med tiden.

Prisutveckling

Under senare delen av 2010 ökade världsmarknadspriserna på jordbruksprodukter samtidigt som de senaste årens kraftiga prisvariationer kvarstod. Under 2011 var prisvariationerna något lägre. Mellan februari 2011 och februari 2012 sjönk avräkningspriserna med i genomsnitt 5 procent. För vegetabilier sjönk priserna i genomsnitt med 10 procent medan priserna för animalier var på ungefär samma nivå som 2010. Variationerna inom vegetabilieområdet är stora. Avräkningspriserna för matpotatis sjönk med 47 procent medan priserna för foderväxter ökade med 23 procent. För animalieproduktionen låg priserna i genomsnitt på samma nivå i februari 2012 som i februari 2011. Det var dock variationer även inom animalieområdet. För mjölk sjönk priserna med 7 procent medan priserna för nötkreatur och svin ökade med 10 procent.

Mellan februari 2011 och februari 2012 noterades en ökning av priserna på jordbrukets insatsvaror med 1,4 procent. Ökningen är

betydligt lägre än mellan 2010 och 2011 då priserna steg med 7 procent. Under 2011 ökade priserna framför allt för utsäde och veterinärkostnader. Kostnaderna för djurfoder sjönk däremot med 8 procent. Priset på jordbruksmark har ökat kontinuerligt sedan Sveriges EU-inträde 1995. Under 2010 ökade priserna med ca 4 procent jämfört med 2009.

Jordbrukets investeringar i maskiner och redskap har uppskattats till 6,1 miljarder kronor 2009, vilket är en ökning med 19 procent sedan 2006 men en minskning med 10 procent jämfört med närmast föregående år.

Strukturutveckling

Antalet sysselsatta inom jordbruket var 2010 ca 177 400 personer (105 900 män och 71 500 kvinnor), vilket är ungefär lika många som 2007. Mellan 1997 och 2007 minskade antalet sysselsatta inom jordbruket med ca 20 000, vilket motsvarar ca 10 procent. Av antalet sysselsatta 2010 var 41 procent kvinnor och 59 procent män, vilket är samma könsfördelning som föregående år, men en förändring jämfört med 2007 då motsvarande andelar var 35 respektive 65 procent.

Under 2010 förbättrades resultaten för lantbruksföretagen jämfört med 2009. För växtodlingsföretagen beror resultatförbättringen både på en tydlig minskning av kostnaderna och på en ökning av intäkterna från växtodlingen. Även för mjölkföretagen, köttdjursföretagen och svinföretagen har resultaten förbättrats jämfört med föregående år.

Antalet mjölkkor minskade mellan 1995–2011 med 28 procent. Mellan 2010 och 2011 minskade antalet mjölkkor med ca 1 600 djur. Ökad produktivitet har dock medfört att mjölkinvägningen inte har minskat i samma omfattning. Mellan 2010 och 2011 minskade invägningen från 2 862 000 ton till 2 850 000 ton, vilket motsvarar en minskning på 0,4 procent. Under perioden 1995–2010 minskade antalet mjölkföretag med 68 procent. Den genomsnittliga besättningsstorleken för företag med mjölkkor ökade från 52 till 62 mjölkkor mellan 2007 och 2010. Mellan 2010 och 2011 ökade den ytterligare till 65 mjölkkor.

Tabell 2.5 Antal mjölkkor, slaktsvin och smågrisar i svenskt jordbruk

	2000	2005	2010	2011
Mjölkcor	427 600	393 300	348 100	346 500
Slaktsvin	1 145 900	1 085 300	936 900	900 900
Smågrisar	566 000	537 800	427 000	428 900

Källa: Statens Jordbruksverk JO 20 SM 1101.

Antalet slaktsvin har minskat med 34 100 djur sedan 2010. Minskningen har pågått under en lång följd av år. Antalet smågrisar ökade med 1 900 mellan 2010 och 2011. Det är en ökning med 4,4 procent. Mellan 1995 och 2010 minskade dock antalet smågrisar med 44 procent. Den genomsnittliga besättningsstorleken hos företag med slaktsvin tredubblades under perioden 1995–2010, från 157 slaktsvin per besättning 1995 till 664 per besättning 2010. Mellan 2010 och 2011 ökade besättningsstorleken ytterligare till 694 slaktsvin.

Den totala arealen åkermark var 2011 2 618 900 hektar, vilket är en minskning med 1 procent sedan 2010. Sedan 2003 har arealen minskat med 49 700 hektar, vilket motsvarar 2 procent. Spannmålsarealen ökade under 2011 med 3 procent till 992 800 hektar. Jämfört med 2003 har spannmålsarealen dock minskat med 161 100 hektar, vilket motsvarar 14 procent. Den totala skörden av spannmål blev under 2011 drygt 4,65 miljoner ton, vilket är en ökning med 9 procent jämfört med 2010, vilket dock var ett år med förhållandevis låg skörd. Skörden 2011 är 3 procent lägre än femårsgenomsnittet. Ökningen 2011 jämfört med 2010 förklaras av högre hektarskörd för höstråg, vårkorn och havre samt att den totala spannmålsodlingen ökade med 4 procent jämfört med 2010. Den totala skörden av oljevaxter uppgick till 266 600 ton, vilket är 5 procent mindre än 2010.

Tabell 2.6 Åkermarkens användning

Hektar	2005	2007	2010	2011
Spannmål	1 024 000	990 100	962 800	992 800
Baljväxter	40 900	28 600	46 100	41 700
Vall och grönfoderv.	1 066 900	1 127 600	1 194 700	1 195 300
Potatis	30 500	28 400	27 200	27 700
Socketbetor	49 200	40 700	37 900	39 600
Raps och rybs	82 200	87 800	110 200	94 900
Övrigt, inkl. träda	409 600	344 600	254 500	227 000
Summa åkermark	2 703 100	2 647 700	2 633 500	2 618 900

Källa: Statens Jordbruksverk JO 10 SM 1101.

Företagande

Antalet jordbruksföretag uppgick 2010, enligt Statistiska centralbyrån (SCB), till ca 71 000, vilket är en minskning med cirka en fjärdedel jämfört med för 20 år sedan. I statistiken ingår företag med minst 5 hektar jordbruksmark.

Exporten av jordbruksvaror redovisas under avsnittet Sverige – det nya matlandet.

Under 2010 inrättade Jordbruksdepartementet en högnivågrupp för att diskutera åtgärder för att stärka lönsamheten och konkurrenskraften i jordbrukets primärproduktion i Sverige. I maj 2012 hölls ett uppföljningsmöte där gruppen bl.a. diskuterade de åtgärder som vidtagits inom näringen, på myndighetsnivå samt på politisk nivå.

Administration

Under 2011 fortsatte Jordbruksverket och länsstyrelserna på regeringens uppdrag att förbättra styrningen och hanteringen av stödverksamheten. Målet med uppdraget är att möjliggöra att gårdsstöd, kompensationsbidrag och miljöersättningar i så hög utsträckning som möjligt kan betalas ut så tidigt som regelverket tillåter samt att öka korrektheten i hanteringen av stöd. Som resultat av Jordbruksverkets och länsstyrelsernas arbete under 2011 kunde inte mindre än 93 procent av gårdsstödet betalas ut redan den 1 december, vilken är första möjliga dag att betala ut stöd. Före årsskiftet hade 97 procent av brukarna fått gårdsstödet utbetalt. Även kompensationsbidragen och miljöersättningarna blev i högre grad än tidigare utbetalda under innevarande stödår till följd av projektet. Resultatet för 2011 var något lägre än för 2010 eftersom 96 procent av stöden betalades ut den 1 december och 98 procent före årsskiftet. Med anledning av de goda resultaten för stöden till

jordbruket har Jordbruksverket och länsstyrelserna under 2012 fått i uppdrag att genomföra förbättrad styrning och uppföljning för stöd till landsbygdens utveckling.

Jordbruksverket har löpande genomfört å jourhållning av blockdatabasen och arbetat med att öka andelen ansökningar via internet, vilket minskar andelen felaktiga ansökningar. Blockdatabasen är den databas med kartmaterial och arealuppgifter som används vid ansökan om gårdsstöd, kompensationsbidrag och miljöersättning. Under 2012 har andelen elektroniska ansökningar ökat till 99,7 procent, vilket medför effektivare hantering och färre felaktiga ansökningar.

Ekonomistyrningsverket (ESV) har fått i uppdrag att fungera som nationellt revisionsorgan för de EU-medel som hanteras i Sverige. Vid den årliga granskningen av utbetalning av stöd för 2011 fann ESV fel i stödhanteringen av landsbygdsmedel. De fel som har påvisats för projektstöd och företagsstöd har hittats vid en rad olika länsstyrelser.

Analys och slutsatser

Det svenska jordbruket agerar på en alltmer internationellt konkurrensutsatt marknad. För att jordbruksnäringen ska vara framgångsrik och för att dess potential ska kunna tillvaratas krävs att den är konkurrenskraftig och lönsam, inte enbart i förhållande till annan verksamhet i Sverige och i jämförelse med andra producenter inom EU utan även i förhållande till en alltmer effektiv produktion i länder utanför EU.

Under de senaste åren har både avräkningspriserna och kostnaderna för insatsvaror uppvisat stora variationer. Priserna på jordbruksprodukter har i regel haft en långsammare ökningstakt än prisutvecklingen på insatsvaror. Samtidigt har produktivitetens utvecklingen inte varit hög nog för att kompensera för den försämrade relationen mellan priserna på sålda och inköpta produkter, vilket har lett till en minskning av produktionen. Vegetabilieprodukterna har dock kunnat hävda sig bättre än animalieprodukterna. En kontinuerlig strukturutveckling mot färre och större produktionsenheter inom jordbruket har fortgått under en längre tid. Under de senaste åren har det skett en nedgång av jordbrukets omfattning även om det för vissa sektorer har skett en produktionsökning.

De stimulansåtgärder för företag som regeringen har genomfört under de senaste åren har varit betydelsefulla för de areella näringarna, inte minst med anledning av den ogynnsamma lönsamhetsutveckling som har skett på jordbruksområdet. Exempel på åtgärder är generella åtgärder för företagen såsom sänkningen av egenavgifterna samt de specifika åtgärder för sektorn som t.ex. borttagande av handelsgödsel-skatten och sänkningen av slakteriavgifterna.

Gårdsstödet och vissa stöd inom landsbygdsprogrammet har även fortsatt stor betydelse för att upprätthålla inkomsterna inom det svenska jordbruket. Utbetalningsnivån av gårdsstödet 2011 är nästan i nivå med den för 2010 och i och med den tidigare lagda utbetalningen av stödet förbättras planeringsmöjligheterna för brukarna. Uppdateringen av blockdatabasen har lett till att brukarna har fått bättre och säkrare material att grunda sina ansökningar om stöd och ersättningar på. Det är viktigt att denna höga kvalitet upprätthålls genom en kontinuerlig å jourhållning av databasen och fortsatt arbete med en korrekt hantering av stöden. Även användningen av elektronisk ansökan om stöd ger ansökningar med högre kvalitet.

Med anledning av kritiken från ESV behöver åtgärder vidtas för att förbättra styrningen och hanteringen av landsbygdsstöden. Jordbruksverket har vidtagit åtgärder för att förbättra styrningen och hanteringen av stöden hos myndigheterna. Även regeringens uppdrag till Jordbruksverket och länsstyrelserna med att göra en processgenomgång för landsbygdsstöden förväntas ge en bättre hantering av stöden. Regeringen arbetar dessutom för att få ett enklare regelverk i samband med reformen av den gemensamma jordbrukspolitiken för att på så sätt minska risken för felaktig hantering.

Det svenska genomförandet av jordbruksreformen inom EU från 2008, den s.k. hälso-kontrollen, har bidragit till en ytterligare reformering av jordbrukspolitiken i Sverige och till regeringens målsättning om en mer marknadsorienterad jordbrukssektor. Under 2011 har det förberedande arbetet med den kommande europeiska jordbrukspolitiken efter 2013 fortsatt.

Stöd som är frikopplade från produktionskrav leder till ökad marknadsanpassning av produktionen. Produktionsmedelsskatter och nationell lagstiftning om t.ex. miljö och djurskydd har

stor påverkan på det svenska jordbrukets konkurrenskraft.

Regelförenkling

Indikatorer

För att mäta resultatet för målet används följande indikatorer:

- Minskning av administrativa kostnader för jordbruksområdet, skogsbruksområdet, fiskeområdet och livsmedelsområdet.

Resultat

Förenkling av lagstiftningen för företag verk samma inom de areella näringarna är en prioriterad fråga för regeringen. Målsättningen är att uppnå en märkbar positiv förändring i företagens vardag. Målet har utvecklats till att, förutom att minska de administrativa kostnaderna, även omfatta kvalitativa aspekter som hur företagarna upplever reglerna. För Landsbygdsdepartementets områden har målet satts till 50 procent till utgången av 2014 jämfört med situationen 2006, minskningen ska samtidigt uppgå till minst 25 procent för varje lagstiftningsområde.

I tabell 2.7 presenteras Tillväxtverkets beräkningar av förändringen av de administrativa kostnaderna t.o.m. 2009 samt en prognos för 2010. För 2011 har ingen mätning gjorts. Enligt prognosen för 2010 har de administrativa kostnaderna för Landsbygdsdepartementets ansvarsområden minskat med ca 37 procent.

De största förenklingarna på jordbruksområdet har skett inom djurområdet, t.ex. införandet av elektronisk stalljournal och förenklad rapportering i stalljournalen samt höjd gräns för ansökan om gårdsstöd, vilket har förenklats myndigheternas administration.

I samband med regeringens avskaffande av kravet på att upprätta skogs- och miljöredovisning (SMÖR) har nästan samtliga administrativa krav till följd av skogsvårdslagen upphört.

De administrativa kostnaderna till följd av livsmedelslagstiftningen har minskat framför allt beroende på klargöranden rörande spårbarhet av livsmedel.

Tabell 2.7 Förändring av de administrativa kostnaderna 2006-2010

Tusental kronor

	2006	2007	2008	2009	2010 (prognos)	Förändring i % 2006-2010
Jordbruk	357	340	332	329	321	-10,2
Skog	228	228	228	5	5	-98,0
Fiske	23	23	23	23	23	0
Livsmedel	8 400	8 400	5 400	5 333	5 333	-36,5
Totalt	9 009	8 992	5 983	5 691	5 682	-36,9

Under 2011 har förhandlingarna om ny jordbruks- och fiskeripolitik påbörjats. Frågan om förenklingar är prioriterad i förhandlingarna eftersom den största delen av reglerna på jordbruks- och fiskeområdet har sitt ursprung i EU-regelverket.

Landsbygdsdepartementets myndigheter har under året fortsatt arbetet med förenkling för företagen och särskilt med de kvalitativa aspekterna.

Jordbruksverket har på regeringens uppdrag under 2010 och 2011 genomfört ett förberedande arbete för att starta en gemensam kundsupport tillsammans med länsstyrelserna, digitalisering av dokument och e-arkiv för lantbrukaren samt fortsatt utveckling av Mina sidor för lantbrukaren för att på så sätt öka tillgängligheten och överblicken. Hos Skogsstyrelsen pågår motsvarande arbete med att skapa En dörr in för skogsbrukare.

Jordbruksverket har även arbetat med andra e-tjänster för att underlätta överföring av stöd-rätter mellan lantbrukare. SAM-internet, den internetjänst som används för att söka gårdsstöd, kompensationsbidrag och miljöersättningsningar har förbättrats under 2011. År 2011 genomfördes som ett pilotprojekt i tre län en övergång till att endast ge möjlighet att söka stöd till jordbruket via internet. Resultaten i de tre länen var mycket lyckade och därför infördes SAM-internet som enda ansökningsmöjlighet i samtliga län för stödåret 2012. Detta fick under början av 2012 som resultat att 99,7 procent av alla stödansökningar 2012 gjordes via SAM-internet.

Inom ramen för en särskild satsning utvecklar Livsmedelsverket sin rådgivning till livsmedelsföretag för att underlätta deras tillämpning av livsmedelslagstiftningen, insatserna riktas främst till små företag eftersom behoven där har

bedömts vara som störst. En viktig del i arbetet med rådgivningen är att stötta framtagandet av branschriktlinjer. Andra insatser omfattar information till den som vill starta livsmedelsföretag och rådgivning via telefon och webb.

Sedan den 1 juli 2011 har förvaltningen av den europeiska fiskerifonden förts över till Jordbruksverket, vilket enligt preliminära uppgifter bedöms ha haft positiva effekter på handläggningen.

Under hösten 2011 genomfördes ett arbete med syfte att likrikta processerna för fiskeriprogrammet och landsbygdsprogrammet. Syftet med projektet var att underlätta, effektivisera och kvalitetssäkra handläggningen av stöd inom fiskeriprogrammet för länsstyrelserna och för Jordbruksverket, bl.a. genom att lägga över hanteringen i Jordbruksverkets it-baserade handläggningssystem, i stället för det registreringssystem som Fiskeriverket hade.

Stöd inom fiskeriprogrammet handläggs på länsstyrelserna av fiskeområdesgrupper och av Jordbruksverket.

Jordbruksverket har också tagit fram nya beslutsmallar och utbildat handläggare på Jordbruksverket och på länsstyrelserna i det nya arbetssättet.

Analys och slutsatser

Målsättningen för att uppnå en minskning av företagens administrativa kostnader med 25 procent inom Landsbyggsdepartementets område har uppnåtts med marginal – 36 procent. Regeringen har därför höjt målet till 50 procents minskning på Landsbyggsdepartementets område. Målet har dessutom utvecklats till att, förutom att minska de administrativa kostnaderna, även att omfatta kvalitativa aspekter som hur företagarna upplever reglerna.

För att få god effekt i regelförenklingsarbetet är det viktigt att arbeta med EU-regelverket och tillämpningen av detta. I arbetet med ny jordbruks- och fiskeripolitik är frågan om förenkling högt prioriterad.

Övergången till att endast söka stöd via internet kommer att leda till färre fel i ansökningarna och därmed till en säkrare hantering av stöd. Risken för finansiella korrigeringar från EU-kommissionen minskar när andelen fel sjunker.

Effekten för varje enskild företagare varierar beroende på produktions- och driftsinriktning. För företagare med djurproduktion eller livs-

medelsförädling har påverkan varit mer påtaglig jämfört med effekten för t.ex. renodlade växtodlingsföretag. Det beror bl.a. på de förenklingar som har gjorts av t.ex. stalljournaler.

Även om målet för den förra mandatperioden, totalt sett, har uppnåtts kan det konstateras att bördan av jordbrukslagstiftningen (prel. 11 procent för 2011) och fiskelagstiftningen (+0 procent) med tillhörande förordningar och föreskrifter inte har minskat i önskvärd takt. Det är därför angeläget med ytterligare satsningar inom bl.a. dessa områden. Eftersom det är EU-området som står för den största delen av regel mängden är det främst på EU-området som det behövs ytterligare förenklingssatsningar. Även nationella satsningar kan behövas. Inom fiskeområdet måste stor hänsyn tas till den allvarliga situation som råder för många fiskbestånd, något som kräver effektiva kontrollåtgärder.

Den nya myndighetsstrukturen för förvaltningen av den europeiska fiskerifonden är ett viktigt led i att åstadkomma enklare och mer ändamålsenliga regler.

Flera av de åtgärder som Jordbruksverket har vidtagit syftar till att korta handläggningstiderna och att underlätta för stödsökandena. Införandet av ett elektroniskt ansökningssystem kan förväntas medföra minskningar av berörda stödsökande företags administrativa kostnader. Vidare kan de s.k. irritationskostnaderna, dvs. företagets upplevda kostnader, komma att minska om stödhanteringen blir mer strömlinjeformad och synergier kan skapas mellan fiskeriprogrammet och landsbygdsprogrammet.

Sverige – det nya matlandet

Syftet med visionen Sverige – det nya matlandet är att skapa bättre förutsättningar för arbete och tillväxt. Visionen är uppdelad i fem fokusområden: måltiden inom offentlig sektor, primärproduktion, förädlad mat, matturism och restaurang. Insatser för att nå visionen genomförs i huvudsak inom ramen för anslaget en konkurrenskraftig livsmedelssektor och landsbygdsprogrammet. I budgetpropositionen för 2011 avsattes ytterligare resurser till Sverige – det nya matlandet, 80 miljoner kronor årligen under perioden 2011–2014. Medlen är bl.a. avsedda för att bredda insatserna inom arbetet med visionen, däribland insatser för samisk mat, jakt, fiske och måltider inom offentlig sektor.

Resultat

En konkurrenskraftig livsmedelssektor

Sedan 2008 har totalt 225 projekt beviljats medel motsvarande 121 miljoner kronor inom ramen för anslaget en konkurrenskraftig livsmedelssektor. Under 2011 fanns det t.ex. möjlighet för 35 ytterligare kommuner att delta i ett utbildningspaket inom måltidsområdet. Satsningen riktade sig både till upphandlingsansvariga och måltidsanställda. Även Miljöstyrningsrådet har under 2011 fortsatt med sina insatser för att bidra till kompetensutveckling inom offentlig upphandling av mat.

Livsmedelsverket fick under 2011 i uppdrag att bilda ett nationellt kompetenscentrum för måltiden i offentlig sektor. Syftet med centrumet är att det ska stödja och stimulera kommuner och landsting i arbetet med att ta fram handlingsprogram för den offentliga måltiden.

Den svenska livsmedelsexporten utvecklades svagt under 2011. Enligt SCB var ökningen 1,1 procent i årstakt. Genomsnittligt har tillväxten under perioden 1998–2011 legat på 8,7 procent per år. Orsaken till den svaga utvecklingen 2011 står troligtvis att finna i en försiktig hushållskonsumtion inom stora delar av Europa, den enskilt viktigaste mottagaren av svensk livsmedelsexport. Trots att livsmedelsexporten utvecklades svagt var dess andel nära 4,5 procent av den samlade svenska varuexporten under 2011.

Antalet sysselsatta inom livsmedelsindustrin har minskat från 61 000 under 2006 till ca 52 000 under 2011. Samtidigt har antalet livsmedelsföretag ökat från nära 3 000 företag 2006 till nästan 3 500 företag 2011 enligt statistik från SCB.

Under 2011 avsattes 12 miljoner kronor för att sänka kostnaderna för köttkontroll, främst vid mindre slakterier. Medlen har även använts för att ta bort avgiften för godkännandeprovning av nya slakterier. Under perioden 2007–2011 ökade antalet aktiva mindre slakterier med 32 procent från 113 till 149.

Tabell 2.8 Antal små slakterier

År	Antal slakterier
2007	113
2008	118
2009	128
2010	141
2011	149

Vilt som mat

Svenska Jägareförbundet har fått bidrag för att inom en begränsad region etablera ett lokalt nätverk för viltprodukter i syfte att göra viltprodukter tillgängliga för konsumenter och förädlingsindustri. Svenska Jägareförbundet ska i samma region stödja och utveckla användandet av viltprodukter i offentlig sektor samt inom restaurang och besöksnäring. Den s.k. 2011 års älgvecka kom att utmytna i att totalt 390 kommunala kök och restauranger på dessa orter serverade drygt 100 000 portioner med älgkött under en vecka. Etableringen av kontakter mellan godkända vilthanteringsanläggningar och restauranger har genomförts med varaktigt resultat.

Synliggörande av samisk mat och matkultur

Under 2011 har sametinget fått i uppdrag att synliggöra den samiska matproduktionen och matkulturen. Satsningen har fått god respons inom det samiska samhället och berör fokusområdena primärproduktion, förädlad mat samt matturism. Sameskolstyrelsen har fått bidrag till åtgärder med betydelse för fokusområdet offentlig mat. Syftet är att öka kunskapen och intresset kring samisk mat och matkultur i sameskolorna och i de kommunala skolorna där integrerad samisk undervisning bedrivs. Målet är att förbättra elevernas kunskaper och utveckla undervisningen på lång sikt om samisk mat och matkultur – från jord till bord – och att integrera detta i skolmåltiderna.

Landsbygdsprogrammet

Under 2010 påbörjades en särskild riktad satsning inom landsbygdsprogrammet på Sverige – det nya matlandet som omfattar 160 miljoner kronor för 2010–2013. Medlen fördelas till företagsstöd såsom investeringsstöd samt projektstöd och kompetensutveckling.

Mellan 2007–2011 har det från landsbygdsprogrammet satsats ca 665 miljoner kronor inom ramen för Sverige – det nya matlandet. Detta

Tabell 2.9 Beviljat stöd inom en konkurrenskraftig livsmedelssektor och landsbygdsprogrammet för insatser inom Sverige – det nya matlandet

Tusental kronor

Fokusområde	2007	2008	2009	2010	2011	2007–2011
Offentlig mat	54	220	6 076	10 299	16 949	33 598
Primärproduktion	5 683	6 708	5 339	33 455	36 082	87 268
Förädlad mat	29 268	108 374	79 209	104 539	106 082	427 472
Matturism	6 873	26 868	29 824	58 711	52 567	174 843
Restaurang	645	6 481	6 034	14 538	10 732	38 430
Totalt	42 523	148 651	126 482	221 543	222 412	761 611
Antal beviljade stöd	114	323	400	456	555	1 848

innebär en total investeringsvolym om ca 1,8 miljarder kronor. Under perioden har 1 668 företag eller projekt med verksamhet inom visionens fem olika fokusområden fått stöd. Förädlad mat är det fokusområde inom visionen där flest stöd betalats ut inom landsbygdsprogrammet.

Tabell 2.9 ovan sammanfattar insatserna inom en konkurrenskraftig livsmedelssektor och landsbygdsprogrammet.

Fiskeriprogrammet

Inom fiskeriprogrammet görs flera satsningar för att främja Sverige – det nya matlandet. Åtgärderna är av betydelse främst för visionens fokusområden primärproduktion, förädlad mat och matturism. Vidare har det under 2011 funnits möjligheter att söka medel till åtgärder inom vattenbruket och beredningsindustrin.

Medlen har även gått till satsningar på fisketurism och god fiskevård, vilket ger möjligheter för turistföretagare på landsbygden.

Kommunikation om visionen

Till arbetet med visionen har en kommunikationsplattform tagits fram under 2010. Plattformen har förankrats under 2011 och strategier för respektive fokusområde har påbörjats. Arbetet har letts av Visit-Sweden, Exportrådet och Jordbruksverket. Kännedomen om regeringens arbete med visionen har ökat med 10 procent sedan den första mätningen gjordes 2011.

Analys och slutsatser

Sverige – det nya matlandet är en vision om att skapa fler jobb genom satsningar på mat och livsmedelsproduktion samt på mat i kombination med upplevelser. Målet är att skapa 20 000 nya jobb till 2020. En effektmätning av de mål

som är uppställda för visionens respektive fokusområden kommer att göras under 2012 och ligga till grund för det fortsatta arbetet och för prioriteringar. Det är en vision om en livskraftig landsbygd och arbetet är nu inne på sitt femte år. Satsningen i budgetpropositionen 2011 innebar ett helhetsgrepp genom ökade möjligheter till insatser inom visionens samtliga fokusområden som t.ex. måltiden inom offentlig sektor, vilt samt fiske och vattenbruk.

Livsmedelsindustrin är en viktig arbetsgivare inom det svenska näringslivet med en spridning över hela landet. Med en framgångsrik livsmedelsindustri förbättras även förutsättningarna för jordbrukssektorns företag. Trots den lågkonjunktur som ekonomin genomgår har en svag produktionsökning inom den svenska livsmedelsindustrin resulterat i att livsmedelsbranschen har klarat sig relativt bra.

Trenden under de senaste åren visar på effektivare och mer innovativa svenska livsmedelsföretag med färre anställda. Samtidigt ökar antalet företag inom livsmedelssektorn med småskalig produktion och t.ex. gårdsförsäljning. Företagen har gynnats genom ökad efterfrågan på ekologiska produkter samt mat med lokal prägel. Försäljningen av ekologiska livsmedel ökade med 11 procent under 2011.

Turistnäringen fortsätter att växa, vilket bidrar till att stärka visionen Sverige – det nya matlandet. Närmare en tredjedel av de pengar som en turist spenderar i Sverige går till mat och måltider. Utländska turister har mer än fördubblat sin konsumtion på svenska restauranger under 2000-talet. Regeringens bedömning är att arbetet med visionen bidrar till att öka medvetenheten om svenska mervärden i mat och måltider och ger samtidigt förutsättningar för ökad turism och sysselsättning.

Insatserna inom arbetet med visionen har bidragit till att bygga upp nya kontaktytor och samarbetsmöjligheter.

Projektet ”Viltmat” har vuxit, under 2011 har fler skolor än tidigare engagerats och äldreården har involverats. Restaurangerna har fått ett utökat kontaktnät för upphandling av viltkött. Butikernas, och därmed konsumenternas, möjligheter att få tillgång till vilt har därmed ökat. En ökad handel med produkter av vilt medför i sin tur förbättrade möjligheter för landsbygdsbaserade företag att diversifiera sig mot jakt-turism, viltbruk och handel med viltprodukter.

Regeringens satsning att synliggöra den samiska maten tillsammans med åtgärder för samisk matturism gynnar turistnäringen och förväntas innebära ökad efterfrågan på förädlade samiska matprodukter.

Satsningen inom fiskeriprogrammet med att upprätta fiskeområden är ett led i att stärka diversifiering och företagsamhet inom fiskerinäringen i kustområden, framför allt med koppling till besöksnäring och matrelaterad turism.

De satsningar som görs inom ramen för en konkurrenskraftig livsmedelssektor, landsbygdsprogrammet och fiskeriprogrammet kompletterar varandra och stärker möjligheterna att nyttja den totala potential som finns till ett dynamiskt och konkurrenskraftigt näringsliv med ökat företagande, tillväxt och fler jobb i hela landet.

Samepolitik

Resultat

Mål

Det övergripande målet för samepolitiken är att verka för en levande samisk kultur byggd på en ekologiskt hållbar rennäring och andra samiska näringar. Sametinget leder det samiska språk-arbetet.

En levande samisk kultur

Genom en ändring i regeringsformens målsättningsstadgande, som trädde i kraft den 1 januari 2011, slås fast bl.a. att samiska folkets möjlighet att behålla och utveckla ett eget kultur- och samfundsliv ska främjas. Av ändringen framgår att samiska folket har en särskild ställning som urfolk i landet.

Regeringens vision *bruka utan att förbruka* sammanfaller till stor del med Sametingets arbete

med landsbygdsprogrammet och Sametingets livsmiljöprogram Eallinbiras. Sametinget driver inom programmet flera åtgärder för företagsutveckling med fokus på hållbarhet och långsiktigt hållbart nyttjande. Inom landsbygdsprogrammet har Sametinget ett särskilt ansvar för samiska närings- och landsbygdsutvecklingsfrågor. För perioden 2007–2013 är den sammanlagda budgeten drygt 75 miljoner kronor. Mellan 2007 och 2011 har 303 ansökningar mottagits, varav 187 beviljats. Vid 2011 års utgång har drygt 65 procent av medlen förbrukats.

Samers hälsa, arbets- och livsvillkor

De samiska förhållandena skiljer sig i många avseenden från det övriga samhället. Hit hör t.ex. samernas status som enda urbefolkning i nordvästra Europa. Samerna är minoritetsbefolkning i de länder där de bor, vilket påverkar deras möjligheter att utveckla ett eget närings-, kultur- och samhällsliv. Det saknas en samlad bild om de samiska samhällenas livsbetingelser och de samiska samhällenas förhållanden till de majoritetssamhällen där de lever, vilket även FN:s specialrapportör för hälsa påpekade vid sitt besök i Sverige. Det finns ett stort behov av samordning och fördjupning av den same-relaterade forskningen mellan såväl forskningsfinansiärer som forskningsutförare. Regeringen har gett Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande, Vetenskapsrådet och Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap i uppdrag att utlysa medel till ett fyraårigt tvärvetenskapligt forskningsprogram för att belysa problematiken.

Rennäring

Den svenska renhjordens storlek uppgick 2011 till ca 252 000 djur, vilket är i nivå med föregående år. Under senare år har antalet slaktade renar stabiliserats till runt ca 55 000 renar. Även priset har stabiliserats, strax över 50 kronor per kilo. För säsongen 2010/2011 var priset drygt 53 kronor per kilo. Under säsongen 2010/2011 slaktades 56 349 renar. Det är en ökning med 7 procent i jämförelse med 2009/2010. Regeringens satsning att sänka kostnaderna vid köttkontroll har haft en positiv effekt för de småskaliga renslakterierna i glesbygden som nu har möjlighet att slakta ett mindre antal renar åt gången. Flera samiska företag inriktade på slakteri- och förädlingsverksamhet har etablerats under året.

Det samiska språkarbetet

Enligt sametingslagen (1992:1433) ska Sametinget, förutom att leda, bl.a. fastställa mål för det samiska språkarbetet.

Tillämpningen av den språkhandbok som Sametinget har tidigare tagit fram på uppdrag av regeringen har under 2011 följts upp. Uppföljningen visar bl.a. att handboken är väl känd bland tillfrågade myndigheter, kommuner och landsting.

Genomförandet av regeringens nya minoritetspolitiska arbete har intensifierats under 2011. Det samiska förvaltningsområdet har utvidgats och fortsatt stöd har getts till kommuner och landsting inom det samiska förvaltningsområdet. De två samiska språkcenter som etablerats har fortsatt att utveckla sitt arbete. Vidare har en uppföljning av efterlevnaden av lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk genomförts.

Nordiskt samarbete

Urfolket samerna lever i Sverige, Norge, Finland och Ryssland. Samarbetet mellan Sverige, Norge och Finland är, vad gäller frågor som rör samer, välutvecklat och sker inom en rad olika områden.

I november 2010 beslutade Sverige, Norge och Finland att utse nationella förhandlingsdelegationer och därefter inleda förhandlingar om en Nordisk Samekonvention för de tre länderna. Förhandlingarna påbörjades under 2011 och under året hölls tre förhandlingstillfällen.

Renskötselkonventionen, som syftar till bl.a. att reglera det gränsöverskridande renbetet mellan Sverige och Norge, har ännu inte ratificerats av länderna och ärendet är under fortsatt beredning i Regeringskansliet.

Rapportering till internationella organ

Flera av de internationella konventioner som Sverige har ratificerat rör även samerna som urfolk. De internationella organens synpunkter utgör underlag för regeringens framtida samepolitik.

Under 2010 granskade FN:s råd för mänskliga rättigheter för första gången Sverige inom ramen för rådets allmänna ländergranskning, Universal Periodic Review (UPR). Under denna granskning gav rådet Sverige ett antal rekommendationer som rör hanteringen av olika frågor som rör samerna. Under 2012 kommer Sverige lämna en halvtidsrapportering om hur rekommendationerna har hanterats.

Sverige ska 2012 rapportera till FN:s kommitté för avskaffande av rasdiskriminering (CERD) vilka åtgärder som har vidtagits i enlighet med konventionen vad gäller bl.a. urfolket samerna.

Sverige rapporterade under 2011 till Europarådets rådgivande kommitté som övervakar efterlevnaden av ramkonventionen om skydd för nationella minoriteter. I början av 2012 besökte kommittén Sverige.

Under hösten 2011 besökte European Commission against Racism and Intolerance (ECRI) Sverige. Under 2012 kommer ECRI att lämna en rapport om situationen i Sverige.

Europarådets expertkommitté, som övervakar efterlevnaden av den europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk, lämnade under 2011 sin rapport om Sveriges efterlevnad av konventionen. Samma år antog Europarådets ministerkommitté sina rekommendationer om hur Sverige bör förbättra sitt arbete inom området. Vad gäller det samiska språket rekommenderades Sverige bl.a. att öka tillgången på tvåspråkig undervisning.

Analys och slutsatser

Det fortsatta arbetet med att utveckla och anpassa rennäringen och de andra samiska näringarna, bl.a. inom ramen för Sametingets livsmiljöprogram Eallinbiras och landsbygdsprogrammet, utgör delar i att nå visionen *bruka utan att förbruka*. En ny renskötselkonvention mellan Sverige och Norge bedöms ge förutsättningar för en långsiktigt hållbar renskötsel över riksgränsen. Det samiska språkets ställning i samhället är fortsatt svag. Bedömningen är emellertid att insatserna, såsom kunskaps- och höjande insatser riktade mot kommuner och etablering av samiska språkcentra som påbörjats under 2010, kommer att få positiva effekter på sikt.

Landsbygden – med stärkt utvecklingskraft

Resultat

Befolkning, sysselsättning och företagande på landsbygden

Sveriges landsbygder uppvisar både områden som är expansiva och områden med befolkningsminskningar. Generellt har områden i närheten av större befolkningscentrum en mer dynamisk utveckling än mer glest befolkade områden.

Sveriges folkmängd ökade med 301 641 personer mellan 2007 och 2011. Sammantaget för perioden är det endast storstadsområdena som har ett positivt flyttnetto. Tabell 2.10 visar befolkningsutvecklingen sedan 2007 och sysselsättningsutvecklingen sedan 2006 och bygger på Jordbruksverkets indelning av kommuner.

Tabell 2.10 Befolknings- och sysselsättningsutveckling sedan 2007

	Befolkningsutveckling, 2007–2011	Sysselsättningsutveckling, 2006–2010 (tillväxt i antal förvävsarbetande)
Stadsområden (exkl. storstadsområden)	+3,4 %	+2,3 %
Landsbygdsområden	-0,1 %	-2,0 %
Glest befolkade landsbygdsområden	-2,8 %	-1,6 %
Hela riket	+3,3 %	+2,6 %

Källa: Statistiska centralbyrån.

Stärkt utvecklingskraft i Sveriges landsbygder

I skrivelsen En strategi för att stärka utvecklingskraften i Sveriges landsbygder (skr. 2008/09:167, 2008/09:NU19, rskr. 2008/09:267) slog regeringen fast att Sveriges landsbygd är en viktig resurs för hela landets utveckling och hållbara tillväxt samt att arbetet med landsbygdsfrågor ska bedrivas fortlöpande inom alla politiska områden. En uppföljning av strategin gjordes 2010 och arbetet fortgår i Regeringskansliet i syfte att tydliggöra landsbygdsperspektivet. Ett landsbygdsforum, dvs. en mötesplats för dialog med landsbygdens organisationer och aktörer har också inrättats.

Genomförandet av landsbygdsprogrammet

Landsbygdsprogrammet för perioden 2007–2013 består av ett trettiotal olika åtgärder, var och en med angivna omfattnings-, resultat- och effektmål, för vilka indikatorer har definierats. Här redovisas huvuddragen av resultaten för åren 2007–2011.

Effekten av åtgärderna kan redovisas först efter genomförda utvärderingar. En halvtidsutvärdering av det svenska landsbygdsprogrammet genomfördes under 2010 av Sveriges lantbruksuniversitet. Utvärderingen drog slutsatsen att flera delar inom programmet fungerar bra men att vissa delar, framför allt inom axel 1 och axel 3, inte når upp till de mål som föresatts inom programmet.

Hösten 2011 överlämnades ett förslag till ändring av landsbygdsprogrammet till EU-kommissionen. Syftet med ändringen var att

samla resurserna kring åtgärder som har varit framgångsrika och där efterfrågan är stor. Programändringen innebar också en satsning på prioriterade områden såsom förbättrad djurvälfärd och utbyggnad av infrastruktur för bredband på landsbygden.

Under 2011 har arbetet med nästa landsbygdsprogram påbörjats. Jordbruksverket har på uppdrag av regeringen utarbetat ett tekniskt underlag som är ett viktigt underlag i arbetet med nästa program, för perioden 2014–2020. Verket redovisade uppdraget i maj 2012.

Under 2010 tillfördes programmet ca 1 437 miljoner kronor, bl.a. på grund av den s.k. hälsokontrollen. De tillförda medlen har använts för satsningar på klimat, förnybar energi, vattenhushållning, biologisk mångfald, omstrukturering av mjölksektorn samt för bredband. Vid ett jämnt utnyttjande av medlen skulle budgetutnyttjandet efter 2011 ha uppgått till 50 procent. Som framgår av tabell 2.11 nedan har delar av stödet utnyttjats i snabbare takt.

Tabell 2.11 Beviljat stöd till särskilda utmaningar

Tusental kronor

	Budget 2010–2013	Akkumulerat utfall 2011	Budget- nyttjande, %
Klimat	183 700	161 500	88
Förnybar energi	408 300	149 400	37
Vattenkvalitet	247 500	137 700	56
Biologisk mångfald	324 000	324 000	100
Omstrukturering mjölk	20 000	22 000	110
Bredband	253 000	204 700	81
Summa	1 436 500	999 300	70

Källa: Sammanställning av statistik från Statens jordbruksverk.

¹ Inklusive nationell medfinansiering.

Landsbygdsprogrammet är uppdelat i fyra åtgärdsområden, s.k. axlar. Fem år av programperioden har gått, vilket motsvarar ett prognostiserat budgetutnyttjande på ca 71 procent. Tillsammans har länsstyrelserna, Sametinget, Skogsstyrelsen och Jordbruksverket beviljat medel motsvarande 75 procent av programperiodens budget.

Den årliga beslutstakten för axel 1 och axel 3 ligger högre än en beräknad jämn belastning, medan det omvända gäller för axel 4, där beslutstakten behöver öka under återstående programperiod om resultatmålet ska uppnås. Detta beror på att åtgärderna inom axel 4 kom i gång sent.

Resultaten av åtgärder, med syftet att förbättra miljön och landskapet (axel 2) redovisas under avsnitt 2.5.2 De gröna näringarna, är miljö- och resurseffektiva och har en nyckelroll i Sveriges energiproduktion.

Förbättra jord- och skogsbrukssektorns konkurrenskraft (axel 1)

Åtgärderna inom axel 1 syftar till att stärka företagens utvecklings- och konkurrenskraft genom kompetensuppbyggnad, ny modern teknik, resurseffektiva produktionsmetoder och nya produkter. Målgruppen för åtgärderna är företagare inom de areella näringarna och livsmedelsföretagare.

Tabell 2.12 Åtgärder för en förbättrad konkurrenskraft

Åtgärd	Indikator	Mål för hela perioden 2007–2013	Utfall 2007–2011	Utfall 2007–2011 i % av målet
Kompetensutveckling – Jordbruk ¹ – Skog ¹	Antal deltagare	435 200	385 450	89
		93 000	134 750	144
Startstöd	Antal etableringar	1 100	1 163	106
Investeringsstöd jordbruk ¹	Antal företag	7 300	5 647	77
Investeringsstöd förädlingsledet	Antal företag	700	836	119

¹ Inklusive utmaningsmedel.

Källa: Sammanställning av statistik från Statens jordbruksverk.

Investeringsstöd till modernisering av jordbruksverksamhet är den budgetmässigt största åtgärden inom axel 1 och åtgärden efterfrågas i snabbare takt än enligt planen. Stöd till samarbete och utveckling av nya produkter, liksom åtgärden för förbättrad infrastruktur, stängdes för nya ansökningar i samband med den ovan beskrivna programändringen. Skälet var att målpuffyllelsen för åtgärderna var mycket låg och intresset för att ansöka om stöd inom åtgärderna var litet.

Diversifiering och förbättrad livskvalitet på landsbygden (axel 3)

Åtgärderna inom axel 3 ska leda till en ökad diversifiering av landsbygdens näringsliv i syfte att främja jobb, en hög livskvalitet för dem som bor på landsbygden samt ett hållbart utnyttjande av landsbygdens samlade resurser. Målgruppen för åtgärderna inom axeln är småföretagare på landsbygden.

Tabell 2.13 Åtgärder för diversifiering och förbättrad livskvalitet på landsbygden

Åtgärd	Indikator	Mål för hela perioden 2007–2013	Utfall 2007–2011	Utfall 2007–2011 i % av målet
Diversifiering i jordbruksföretag	Antal stödda företag/projekt	2 650	964	36
Affärsutveckling i mikro-företag	Antal stödda företag/projekt	3 620	1 550	43
Främjande av landsbygdsturism	Antal stödda verksamheter	3 500	1 044	30
Grundläggande tjänster	Antal aktiviteter	755 ¹	429	57
Bytveckling	Omfattning, antal byar/lokal grupper	1 200	253	21
Landsbygdens natur- och kulturarv	Antal aktiviteter	600	197	33
Kompetensutveckling och information	Antal deltagare	105 000	51 739	49

¹ Inklusive medel från den europeiska återhämtningsplanen.

Källa: Sammanställning av statistik från Statens jordbruksverk.

Efterfrågan på medel inom axel 3 ökade under 2010 och uppgången har hållit i sig. Även under 2011 har insatser som avser bredbandsuppbyggnad, förnybar energi och turism dominerat. Antalet företag och projekt som har beviljats stöd 2011 ligger på samma nivå som under 2010 med undantag för stöd till grundläggande tjänster där satsningar på bredband har bidragit till en ökning.

Leader (axel 4)

Det övergripande målet för Leader är att främja ett effektivt genomförande av landsbygdsprogrammet genom förankring, inflytande och samverkan på lokal nivå. Leadermetoden ska omfatta programmets alla insatsområden med särskilt fokus på axel 3. Målet är att minst 60 Leaderområden ska bildas under programperioden.

Under 2011 var 63 Leaderområden över hela landet i gång med verksamheter. Beslutstakten för projektstöd har ökat något jämfört med 2010. Totalt har 2 594 Leaderprojekt beviljats och budgetutnyttjandet för axel 4 var vid 2011 års utgång 66 procent, vilket kan jämföras med ett prognostiserat utfall på 71 procent vid en jämn förbrukningstakt under programperioden.

Analys och slutsatser

Landsbygden i Sverige uppvisar en heterogen bild med stora variationer mellan olika områden där den tätortsnära landsbygden i flera avseenden uppvisar en expansiv och dynamisk utveckling.

Den svenska ekonomin kännetecknades av en stark återhämtning under det första halvåret 2011 som dock bromsade in under den senare delen av året. Utvecklingen av sysselsättningen på landsbygden ökade mellan 2009 och 2010, vilket visar att landsbygdsområdena ger förutsättningar för jobb och företag, trots att folkmängden på landsbygden trendmässigt minskar.

Arbetet i Regeringskansliet, i syfte att tydliggöra landsbygdsperspektivet i politiken, kommer att fortgå.

Landsbygdsprogrammet är ett viktigt verktyg såväl för jobb och tillväxt som för ett hållbart resursutnyttjande på landsbygden. Omfattande insatser genomförs inom alla axlar, bl.a. en utökad satsning på infrastruktur för bredband. Resultatmålen för axel 1 och axel 3 är fullt uppfyllda och för axel 4 är resultatmålen i huvudsak uppfyllda. För en närmare beskrivning av resultatet för axel 2 se avsnitt 2.5.2. Den programändring som överlämnades till EU-kommissionen i slutet av 2011 innebär att möjligheterna att utnyttja programmets medel på ett sätt som utvecklar landsbygden och som svarar mot de nationella och regionala behoven ökar ytterligare.

Jordbruk och livsmedelsförädling i norra Sverige

Resultat

Villkoren för stöd till jordbruket i norra Sverige regleras i Sveriges anslutningsfördrag. Den produktion som är stödberättigande har successivt minskat sedan 1995. Det är i de mest glesbygdsdominerade inlands- och skogsområdena som tillbakagången är störst. I dessa områden minskar såväl antalet jordbruksföretag som jordbruksproduktionen. Jordbruksföretagen är mer livskraftiga i bygder med något bättre naturgivna förutsättningar. Summan av utbetalt stöd uppgick till 274 miljoner kronor (exkl. stöd till potatis), vilket kan jämföras med 276 miljoner kronor 2010.

Analys och slutsatser

I juli 2010 godkände kommissionen Sveriges förslag om förändringar av det nationella stödet till jordbruket i norra Sverige. Förslaget innebär förenklingar och större flexibilitet i utformningen av stödet. Trots en höjning av ersättningsnivåerna så sjunker den samlade produktionsvolymen. En storleksrationalisering sker kontinuerligt, vilket innebär att de mindre företagen, särskilt i Norrlands inland, läggs ned medan företag i kustområdet utökar sin produktion. Regeringen gav den 19 juli 2012 Jordbruksverket i uppdrag att medverka med metoder, analyser och underlag i Regeringskansliets arbete med att se över stödet till områden med naturliga och specifika begränsningar enligt förslaget till ny landsbygdsförordning. I uppdraget ingår även att genomföra en översyn av det nationella stödet till norra Sverige och bl.a. analysera stödets ändamålsenlighet.

Fiskeriprogrammet

Resultat

Det operativa programmet för fiskerinäringen i Sverige 2007–2013 (fiskeriprogrammet) började genomföras under våren 2008. Under perioden 2008–2011 har ca 329 miljoner kronor beviljats från den europeiska fiskerifonden (EFF). Den svenska offentliga medfinansieringen uppgår till ca 290 miljoner kronor där medel bl.a. från anslaget Åtgärder för havs- och vattenmiljö och från regeringens satsning Matlandet Sverige ingår. Andelen beviljade stöd motsvarar 67 procent av den totala EFF-ramen för programperioden. Programmet har en bra genomförandegrad.

Stöd från programmet ges för åtgärder inom fem prioriterade områden. Tabell 2.14 visar läget vid utgången av 2011.

Tabell 2.14 Översikt över ansökningar inom fiskeriprogrammet, från programperiodens början t.o.m. utgången av 2011 fördelat per prioriterat område (PO)

	Inkomna ansökningar	Beviljade ansökningar	Slutförda ansökningar ¹
PO 1: Åtgärder för anpassning av gemenskapens fiskeflotta	596	345	240
PO 2: Vattenbruk, inlandsfiske, beredning och saluföring av fiskeri- och vattenbruksprodukter	439	236	171
PO 3: Åtgärder av gemensamt intresse	311	141	95
PO 4: Hållbar utveckling i fiskeområden	174	86	15
PO 5: Tekniskt stöd	122	95	60
Totalt	1 642	903	581

¹ Den åtgärd som stöd söktes för har genomförts och sökta medel utbetalts för åtgärden.

För varje område finns specifika resultatindikatorer. En del av resultatindikatorerna mäts i antal slutförda åtgärder. Sett till måluppfyllnad avseende antal slutförda åtgärder är utfallet 2011 enligt Jordbruksverket lågt.

I juni 2011 slutfördes en oberoende halvtidsutvärdering av det operativa programmens effektivitet, vilket tillsammans med Europeiska Revisionsrättens särskilda rapport resulterade i vissa ändringar i programmet. Dessa innebar bl.a. att stödet för skrotning av fiskefartyg, tillfälliga fiskestopp, insjöfiske och omställning av fiskefartyg slopades.

Analys och slutsatser

Den låga måluppfyllnaden antas bero på att flera mål är högt satta men också på att inte alla åtgärder som har slutförts är kopplade till en resultatindikator. Generellt har det också varit svårt för stödmottagarna att ordna med medfinansiering. Av Jordbruksverkets årsredovisning framgår att de medel som finns kvar kan bidra till en högre måluppfyllnad under den resterande programperioden.

En hög genomförandetakt förutsätter en effektiv handläggning. Jordbruksverket har noterat att handläggningstiderna är långa vid de länsstyrelser som hanterar få ansökningar. Resultatet från årets revisioner tyder på att det finns behov både av ändrade rutiner och av ett it-baserat handläggningssystem för utbetalningar

hos länsstyrelserna. För att uppnå en effektivare och enklare handläggning arbetar Jordbruksverket sedan övertagandet från Fiskeriverket med målet att i allt ökad omfattning samordna förvaltningen av fiskeriprogrammet med landsbygdsprogrammet.

Vattenbruk, fritidsfiske och fritidsfiskebaserat företagande

Resultat

Vattenbruk

Sedan den 1 juli 2011 har Jordbruksverket övertagit ansvaret för främjandet av vattenbruksnäringen. En gemensam myndighetsingång för vattenbruksföretagare som bidrar till att underlätta för den enskilde vattenbruksföretagaren med bl.a. information och praktisk hjälp har skapats. Regelförenklaringsarbetet för vattenbruksföretagare har fortsatt även under 2011. Jordbruksverket har i juni presenterat en nationell vattenbruksstrategi i dialog med näringen i syfte att utveckla näringen hållbart. För att underlätta utvecklingen av vattenbruket i Sverige har regeringen bl.a. förstärkt medfinansieringen i fiskeriprogrammet. Sveriges lantbruksuniversitets arbete med avel av odlad fisk har förstärkts. För att ytterligare bidra till tillväxten av vattenbruksbranschen har regeringen finansierat kontrollen av musslor under året. När dessa odlas för humankonsumtion ska de kontrolleras före skörd för att säkerställa att de inte innehåller skadliga ämnen.

Produktionen inom svenskt vattenbruk ökade under 2011 enligt SCB till sammanlagt 10 140 ton matfisk i slaktad vikt, vilket motsvarar 11 970 ton i beräknad hel färskvikt. Det är 29 procent högre än produktionen för 2010. Det sammanlagda värdet av all produktion för konsumtion har beräknats till 328 miljoner kronor. Under 2011 minskade emellertid antalet odlingsanläggningar. Enligt SCB fanns det 79 producerande odlingsanläggningar av matfisk och 72 odlingsanläggningar som producerade utsättningsfisk (s.k. sättfisk) för fiskevårdande åtgärder. Den vanligaste arten för odling till konsumtionsfisk är regnbågslox. Slakten av matfisk avsåg till 90 procent regnbåge. Det innebär en produktion av 9 106 ton, vilket innebär en ökning med 37 procent jämfört med regnbågsproduktionen för 2010. Produktionen

av musslor uppgick 2011 till 1 470 ton jämfört med 1 382 ton 2010. SCB uppskattar att 392 personer var sysselsatta inom det svenska vattenbruket 2011.

Tabell 2.15 Produktion, omsättning och antalet sysselsatta i vattenbruk

	2010	2009	2008
Produktion i ton	11 719	8 218	7 952
Omsättning i mnkr	334	280	316
Antal sysselsatta	399	424	379

Källa: Statistiska centralbyrån.

Fritidsfiske och företagande inom fisketurism

Utöver främjandet av fritidsfisket och företagandet inom fisketurism har Jordbruksverket fr.o.m. 2011 även uppdraget att stärka fritidsfisket och genomföra insatser för att öka och sprida kunskaper inom området. Syftet är att få till stånd ett långsiktigt hållbart fritidsfiske och att öka företagande inom fisketurismsektorn. Ungefär en miljon svenskar i åldern 16–74 år bedriver fritidsfiske minst en gång om året och det sammantagna antalet fiskedagar uppgår till ca 13,8 miljoner. Enligt SCB har fångsten under mätperioden 1996–2009 minskat med 25 kilo per år till 15 kilo per fritidsfiskare och år.

Analys och slutsatser

Det svenska vattenbruket har visat på ökad omsättning och en relativt stabil sysselsättningsgrad under de senaste åren. Regeringen gör bedömningen att det finns en fortsatt potential för vattenbruket i Sverige. Regeringen arbetar med det regelförenklingsuppdrag som presenterades av Jordbruksverket under året och som syftar till att stärka konkurrenskraften inom den svenska vattenbruksnäringen. Jordbruksverket ska inom ramen för sitt uppdrag främja svenskt vattenbruk och har inom ramen för det uppdraget utarbetat en nationell strategi för vattenbruket. I reformarbetet med den gemensamma fiskeripolitiken inför den nya programperioden 2014–2020 är vattenbruket en prioriterad fråga.

Både inhemsk och utländsk fisketurism växer och är en viktig del av den naturbaserade turism som regeringen satsar på i Sverige – det nya matlandet. Fisketurismföretagande har en framtida tillväxtpotential på landsbygden, i kustområden och i våra sjöar och vattendrag.

Jakt- och viltförvaltning

Resultat

Älg

Propositionen En ny älgförvaltning (prop. 2009/10:239) antogs under 2010 av riksdagen. Regeringen har under 2011 lagt ett flertal uppdrag till myndigheterna till stöd för den nya älgförvaltningen som trädde i kraft den 1 januari 2012. Uppdragen har avsett utveckling av en ny it-plattform för älgförvaltningen, inventeringsmetoder och metoder för att fastställa foderprognoser som regelmässigt ska användas i älgförvaltningen samt en utbildning i adaptiv ekosystembaserad älgförvaltning.

Vildsvin

Under 2011 har länsstyrelserna i län med vildsvinsförekomst tagit fram regionala förvaltningsplaner för vildsvin. Avskjutningen av vildsvin 2010/11 minskade med ca 8 000 djur till ca 57 000 vildsvin, vilket indikerar att stammen påverkades negativt av den hårda vintern 2009.

Eftersök av trafikskadat vilt

Från den 1 januari 2010 regleras verksamheten med eftersök, dvs. uppspårning och avlivning av trafikskadat vilt. Polisen har ett huvudansvar för organisation och samordning. Från den 1 juli 2012 utvidgades verksamheten till att avse även vilt som har varit inblandat i en sammanstötning med spårbundet fordon. Antalet viltolyckor minskade under 2011 med ca 14 procent.

Rovdjurspolitiken

Licensjakt efter varg genomfördes i enlighet med propositionen En ny rovdjurspolitik som antogs av riksdagen 2009, bl.a. i syfte att öka acceptansen för en genetisk förstärkning av vargstammen. Utvärdering av mål för rovdjursstammarnas utveckling (dir. M 2010:65), den s.k. rovdjursutredningen, kom den 20 april 2011 med sitt delbetänkande Rovdjurens bevarandestatus (SOU 2011:37). Regeringen har under året framställt en anmälan till Europeiska kommissionen om ett högre bidrag för rovdjursavvisande stängsel. Från och med 2012 höjs bidraget till lantbrukare som vill hägna sina tamdjur med rovdjursavvisande stängsel från 20 kronor till 50 kronor per löpmeter. I syfte att kunna genomföra inventeringar av varg även i områden utan snötäckt mark har Sveriges lantbruksuniversitet tillsammans med Viltskadecentret på uppdrag

från regeringen tagit fram en metod för bar-
marksinventering av varg.

Analys och slutsatser

Den nya älgförvaltningen syftar till en bättre styrning och samordning av älgjakten genom en lokal ekosystembaserad adaptiv förvaltning. Målet är en livskraftig älgstam av hög kvalitet som är i balans med betesresurserna och en produktionsanpassad älgjakt. För att kunna uppnå målet krävs bl.a. regelbundna inventeringar av älgstammen samt prognoser av foder-tillgång för älgarna. Regeringen har genom uppdrag till berörda myndigheter säkerställt att kvalitetssäkrade metoder finns att tillgå för inventering och prognoser. Dessutom har Sveriges lantbruksuniversitet på uppdrag från regeringen tagit fram en utbildning i adaptiv älgförvaltning för dem som ska sätta och följa upp mål för älgförvaltningen, dvs. älgförvaltningsgrupper och viltförvaltningsdelegationer. Älgjakten kommer i det framtida systemet att i högre grad än i dag vara målstyrd. Det ställer höga krav på kunskapsnivån hos dem som är delaktiga i älgförvaltningen. It-plattformen för älgförvaltning ska vara till stöd för förvaltare och därmed underlätta den kunskapsbaserade förvaltningen av älg.

Vildsvinsstammen förväntas öka under 2012 till följd av den milda vintern. För att tydliggöra det regionala ansvaret för förvaltningen av vildsvin finns nu regionala förvaltningsplaner för vildsvin i de län där djuren förekommer.

Antalet trafikolyckor där vilt varit inblandat har trots den senaste minskningen ökat markant på senare år och uppgick förra året till drygt 40 000. Samhällets kostnader för viltolyckor överstiger en miljard kronor årligen. Samtidigt har en effektiv eftersöksorganisation utvecklats så att eftersök kan ske snabbt och kostnads-effektivt. Ett utvecklat datastöd har medfört förbättrade möjligheter att förebygga viltolyckor och gett förutsättningar för utvärderingar som bör leda till en ökad kvalitet och effektivitet inom eftersöksorganisationen. En sådan utveckling är bra och bidrar till att stärka djurskyddet vid eftersök av trafikskadat vilt.

Sammanfattande bedömning av måluppfyllelsen

Ett av de övergripande målen inom visionen *bruka utan att förbruka* är Ett dynamiskt och

konkurrenskraftigt näringsliv i hela landet som präglas av öppenhet och mångfald. Ett flertal av regeringens insatser under 2011 har ingått i regeringens strävan att nå målet.

De stimulansåtgärder för företag som regeringen har genomfört under de senaste åren har varit betydelsefulla för de areella näringarna.

Det är av stor vikt att fortsätta att arbeta för att öka konkurrenskraften i primärproduktionen, vilket bl. a. resultatet av högnivågruppen visar.

Åtgärder för att stärka det svenska jordbrukets konkurrenskraft har vidtagits. Målsättningen om att uppnå en minskning av företagens administrativa kostnader inom Landsbygdsdepartementets område har uppnåtts med god marginal och högre mål har satts upp framöver. Regeringen fortsätter att verka för lägre administrativ börda också i arbetet med ny jordbruks- och fiskeripolitik inom EU. Förbättringen av styrningen och hanteringen av stödverksamheten har lett till både snabbare utbetalningar och säkrare material för jordbrukarna.

Regeringens satsning på Sverige – det nya matlandet innebär ett helhetsgrepp över flera branscher med målsättningen att skapa 20 000 nya jobb över hela landet till 2020. Regeringens bedömning är att arbetet med visionen bidrar till att öka medvetenheten om svenska mervärden i mat och måltider och ger förutsättningar för ökad turism.

Även landsbygdsprogrammet är ett viktigt verktyg som utvecklar landsbygden och svarar mot de nationella och regionala behoven. Resultatmålen för axel 1 och axel 3 är fullt uppfyllda och för axel 4 är resultatmålen i huvudsak uppfyllda.

Regeringens satsning på en konkurrenskraftig livsmedelssektor, i kombination med fiskeprogrammet och landsbygdsprogrammet, stärker möjligheterna att nyttja den totala potential som finns till ett dynamiskt och konkurrenskraftigt näringsliv med ökat företagande, tillväxt och fler jobb i hela landet.

Sammantaget bedömer regeringen att de redovisade insatserna under 2011 har bidragit till att nå målet om ett dynamiskt och konkurrenskraftigt näringsliv i hela landet som präglas av öppenhet och mångfald.

2.5.2 De gröna näringarna är miljö- och resurseffektiva och har en nyckelroll i Sveriges energiproduktion

Regeringen har i mars 2012 i skrivelsen Miljö-, klimat- och energiinsatser inom jordbruket (skr. 2011/12:124, 2011/12:MJU24, rskr. 2011/12:290) gjort en fördjupad redogörelse av miljö-, klimat- och energiinsatser inom jordbruket under perioden 2007—2011.

De gröna näringarnas klimatarbete

Indikatorer

För att mäta resultatet för målet används följande indikatorer:

- Utsläpp av växthusgaser från jordbrukssektorn.
- Skog och skogsmarks nettoupptag av växthusgaser uttryckt som koldioxid-ekvivalenter.

Resultat

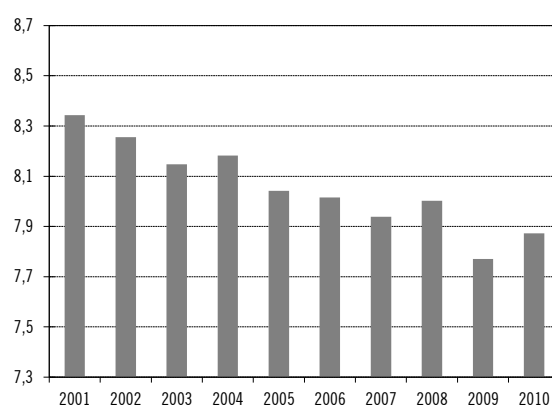
År 2010 hade utsläppen av metan och lustgas från det svenska jordbruket minskat med 10 procent i jämförelse med 1990. Minskningen beror främst på minskat antal nötkreatur och svin. Kortfattat kan ur skrivelsen till riksdagen (skr. 2011/12:124) lyftas fram flera satsningar som har genomförts under året.

Omfattande informations- och rådgivningsinsatser har bedrivits inom ramen för landsbygdsprogrammet 2007–2013. Bland annat har projektet Greppa näringen under 2010 utökats med en särskild rådgivningsdel ”klimatkollen”. Andra åtgärder inom landsbygdsprogrammet som har positiva effekter på utsläppen av växthusgaser är t.ex. odling av fånggröda.

I slutet av 2010 överlämnade Jordbruksverket en förstudie om konsekvenser för jordbrukets vattenanläggningar i ett förändrat klimat (Jordbruksverkets rapport 2010:27). Med utgångspunkt från denna gav regeringen Jordbruksverket i uppdrag att tillsammans med berörda myndigheter och organisationer närmare studera några av de hydrotekniska och vattenrättsliga aspekter som särskilt framhölls i förstudien som viktiga i ett förändrat klimat. Detta uppdrag ska redovisas den 31 december 2012.

Diagram 2.2 Utsläpp av växthusgaser från jordbruket

Miljoner ton koldioxidekvivalenter

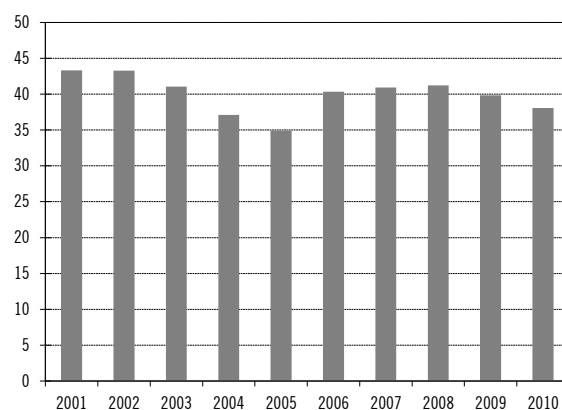
Källa: Naturvårdsverket, National Inventory Report 2011 (exklusive nettoupptag av CO₂ i jordbruksmark).

Under 2011 har regeringen gjort ytterligare satsningar för att ta till vara skogsbrukets roll för minskad klimatpåverkan. Skogsstyrelsen har fortsatt att utveckla sin rådgivning i syfte att höja skogsbrukets kunskapsnivå dels om metoder för en långsiktigt hållbar ökning av tillväxten i skogen, dels om möjliga anpassningsåtgärder.

Skog och skogsmark hade 2010 ett nettoupptag på ca 38 miljoner ton koldioxidekvivalenter, vilket innebär en minskning med 14 procent jämfört med 1990 och med 4 procent jämfört med 2009. Anledningen till minskningen beror främst på en ökad avverkning 2010. Under 2011 har avverkningen minskat något, vilket sannolikt kommer att synas genom ett höjt nettoupptag.

Diagram 2.3 Nettoupptag av växthusgaser inom skogsbruket 2001–2010, exkl. träprodukter (tidserien omräknad jämfört med tidigare år på grund av metodutveckling)

Miljoner ton koldioxidekvivalenter

Källa: Naturvårdsverket, National Inventory Report 2011 (exklusive upplagring i träprodukter).

Sverige har fortsatt att driva skogens betydelse för minskad klimatpåverkan i såväl de internationella klimatförhandlingarna som inom EU i syfte att hitta en lämplig balans mellan möjligheten att lagra kol i växande skog och skogsprodukter och den potential som finns att öka substitutionen av fossila bränslen. Under 2011 nåddes en överenskommelse om bokföringsmetoder för skogsbruk för Kyotoprotokollets andra åtagandeperiod med start 2013, vilket omfattar Sverige. Beslutet innebär en utveckling och förbättring jämfört med nuvarande regelverk och inkluderar bl.a. träprodukters kollagringsfunktion och ger möjlighet att ta hänsyn till naturkatastrofers påverkan på nationella utsläpp. Sammantaget ger det nya regelverket förutsättningar för att skapa ökade incitament till klimamarta åtgärder inom skogsbrukssektorn.

Analys och slutsatser

Minskningen av jordbrukets utsläpp av växthusgaser sedan 1990 beror till stor del på en fortsatt lägre användning av mineralgödsel, minskade volymer stallgödsel samt en minskad åkerareal. Användningen av mineralgödsel har haft en svag nedåtgående trend de senaste åren.

Nettoutsläppen av växthusgaser från jordbruksmark på grund av konstgödning ligger jämförelsevis stabilt totalt sett, men kan variera mellan olika marker. Mellan 2009 och 2010 har utsläppen från användandet av konstgödsel ökat marginellt till samma nivå som rådde under perioden 2005–2007.

Mätosäkerheten kring upptag och utsläpp från jord- och skogsbruk är fortsatt stor men det löpande utvecklingsarbetet medför att noggrannheten har förbättrats de senaste åren. Resultaten redovisas som löpande genomsnitt för att undvika att skillnader på grund av mätosäkerhet påverkar enskilda år. Inom skogsbruket inkluderas nu bl.a. det kol som finns kvar i stubbar. Före 2011 antogs att kol bundet i stubbar och rotsystem släpptes ut i atmosfären som koldioxid omedelbart när träden avverkades. Metoder för beräkning av skogsmarkens kolinnehåll har också utvecklats. Sammantaget innebär förändringarna att den rapporterade kolsänkan har minskat. Förändringarna gäller hela tidsserien, även bakåt i tiden.

I landsbygdsprogrammet för perioden 2007–2013 ingår ett antal åtgärder för att minska jordbrukets utsläpp av växtnäringsämnen. Ett flertal av dessa åtgärder har även en positiv effekt

för klimatet. Särskilt kan nämnas ersättning för odling av fånggrödor, vilket minskar utsläppen av kväve till vatten och därmed lustgasavgången från det utlakade kvävet. De medel som öronmärktes för klimatåtgärder i landsbygdsprogrammet förväntas minska utsläppen av växthusgaser med ca 650 000 ton koldioxid till 2013.

Regeringen drar slutsatsen att de gröna näringarnas miljö- och klimatarbete fortsatt har bidragit till minskade utsläpp av växthusgaser. Jordbrukets utsläpp ligger på samma nivå som de senaste årens utsläpp. Skogsbrukets nettoupptag minskade något 2010 jämfört med föregående år men ligger kvar på en hög nivå samtidigt som produktionen av skogsbaserad bioenergi fortsätter att utvecklas positivt.

Energibesparingar är med all sannolikhet den åtgärd som på kort sikt får störst effekt på utsläpp av växthusgaser i förhållande till insats. Genom att öka medvetandet hos den enskilde företagaren inom de areella näringarna kan energibesparingar göras.

De gröna näringarna har en nyckelroll i Sveriges energiproduktion

Resultat

Bioenergi från den gröna sektorn svarar i dagsläget för nästan en tredjedel av den svenska energianvändningen. Ungefär 85 procent av bioenergin kommer från skogssektorn och till stor del från industrins biprodukter. I skogsindustrin eldas restprodukter såsom bark, rötskadad ved och svartlut för interna processbehov men också för att producera el, värme och biodrivmedel. Jordbruket bidrar med en till två procent av Sveriges bioenergiproduktion.

Kortfattat kan ur skrivelsen till riksdagen (skr. 2011/12:124) lyftas fram flera energisatsningar som har genomförts under året. Vid utgången av 2011 hade 34 biogasanläggningar beviljats investeringsstöd, vilket kan jämföras med det totala antalet anläggningar som fanns 2009 när stödet infördes. I november 2011 hade 420 företag fått beslut om stöd för energikartläggning. Av dessa företag är 55 lantbruksföretag. Checkar för energikartläggning leder med största sannolikhet till minskad energianvändning liksom minskade koldioxidutsläpp.

Jordbruksverket och Transportstyrelsen har utrett marknadsförutsättningar och stöd för

efterkonvertering, vilket har resulterat i ett projektförslag, det s.k. MEKA-projektet (Metandieselefterkonvertering av arbetsmaskiner). Projektet innebär marknadsföring och kommersialisering samt effektivisering av framtagandet av ett nytt regelverk för efterkonvertering av arbetsmaskiner till förnybara bränslen.

En nationell samverkansgrupp för minskat matavfall (SaMMa) har bildats med syftet att minska svinnet genom samverkan i hela livsmedelskedjan, vilket har positiva effekter både ur energi- och klimatsynpunkt.

Analys och slutsatser

Medvetenheten i de gröna näringarna om behovet av att minska beroendet av fossil energi genom effektiv och hållbar energianvändning har under senare år ökat. Arbetet med att ställa om de gröna näringarna till en mer hållbar och energieffektiv sektor är högt prioriterat av regeringen.

Energiutvinning från biomassa ökar, vilket till stor del beror på en ökad produktion och användning av biomassa från skogssektorn. Även produktionen av bioenergi från jordbruket ökar, bl.a. genom utnyttjande av restprodukter såsom t.ex. halm, blast eller gödsel.

Sammanfattningsvis, och med hänvisning till regeringens skrivelse (skr. 2011/12:124), konstateras att de gröna näringarna bidrar substansieellt och på många olika sätt till Sveriges energiproduktion samtidigt som kontinuerligt arbete för att minska beroendet av fossil energi i de gröna näringarnas bedrivs.

Förbättra miljön och landskapet

I detta avsnitt beskrivs ett antal av regeringens insatser inom ramen för arbetet med de för jordbruket relevanta miljö kvalitetsmålen Ingen övergödning, Ett rikt odlingslandskap, Giftfri miljö samt Myllrande våtmarker. Det omfattande arbetet och de resultat som har uppnåtts beskrivs utförligt i regeringens skrivelse (skr. 2011/12:124).

Resultat

Analyser av halter och transporter av kväve och fosfor i vattendrag där läckaget i stor utsträckning kommer från jordbruksmark i Syd- och Mellansverige visar på tydliga nedåtgående

trender, enligt Sveriges lantbruksuniversitet (SLU, rapport 2012:1).

I maj 2011 beslutade regeringen att genomföra förändringar av de s.k. nitratkänsliga områdena. Detta gjordes som en del i den rapportering till kommissionen om översyn av känsliga områden som varje medlemsland ska göra vart fjärde år enligt rådets direktiv 91/676/EEG. Beslutet innebär att de s.k. nitratkänsliga områdena i Sverige utökas. Andelen av den totala åkermarken som ingår i de nitratkänsliga områdena ökar från 62 till 70 procent. Av jordbrukets totala antropogena (från mänsklig aktivitet) belastning på haven av kväve och fosfor kommer 85–90 procent från de känsliga områdena. Att nya områden har pekats ut medför att fler brukare omfattas av generella bestämmelser om krav på lagringskapacitet, spridningsförbud och spridningsrestriktioner för stallgödsel, mineralgödsel och andra organiska gödselmedel. Bestämmelserna träder i kraft under 2014.

Regeringen har tillsatt en utredning (M 2012:29, se även utg.omr. 20) för att se över reglerna om vattenverksamheter i miljöbalken och lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet, den s.k. restvattenlagen. Enligt direktiven ska utredaren ta fram förslag till ändringar, vilka ska säkerställa att alla tillståndspliktiga vattenverksamheter har tillstånd i överensstämmelse med de miljökrav som ställs i miljöbalken och att de lever upp till de krav som följer av Sveriges EU-rättsliga åtagande i fråga om vattenkvalitet och påverkan på djur- och växtliv, samtidigt som en fortsatt hög regler- och produktionskapacitet i den svenska vattenkraftsproduktionen eftersträvas.

I dag omfattas jordbruksverksamhet av miljöbestämmelser genom miljöbalkens allmänna hänsynsregler och särskilda miljöbestämmelser för jordbruk och djurhållning. Likaså omfattas verksamheten av ett antal föreskrivna villkor, s.k. tvärvillkor, inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitiken vilka brukaren måste följa för att vara berättigad till stöd och ersättningar. Eftersom reglerna i flera fall är likartade och då det i vissa fall kan förekomma överlappningar, men också luckor och motstridiga bestämmelser, beslutade regeringen den 9 juni 2011 att ge en särskild utredare i uppdrag att se över flera av regelverken (kommittédirektiv 2011:49, Miljöbestämmelser för jordbruksföretag och

djurhållning). Uppdraget ska redovisas till regeringen senast den 31 januari 2013.

I syfte att följa de kvalitativa förändringarna och bedöma åtgärders effekt för att bevara den biologiska mångfalden och därmed långsiktigt säkra natur- och kulturmiljövärdena har regeringen i enlighet med proposition (prop. 2009/10:155) Svenska miljömål – för ett effektivare miljöarbete gett Jordbruksverket i uppdrag att utvärdera befintliga övervaknings- och uppföljningssystem vad gäller odlingslandskapets naturvärden. Jordbruksverket har den 1 september 2012 redovisat uppdraget till regeringen. Frågan bereds för närvarande i Regeringskansliet.

Miljö- och hälsorisker från användning av växtskyddsmedel beräknas årligen av Kemikalieinspektionen som indikatortal. Riskerna har 2011, jämfört med basåret 1988, minskat med 77 respektive 45 procent för hälsa respektive miljö.

Jordbruksverket har i myndighetens regleringsbrev för 2011 fått i uppdrag att efter samråd med Kemikalieinspektionen utarbeta en strategi för hur jordbruks- och trädgårdsnäringsen i framtiden kan vara förberedd när växtskyddsmedel fasas ut från marknaden och inte längre får användas. Detta kan ske bl.a. genom att alternativa växtskyddsmedel eller metoder finns tillgängliga. Syftet med strategin är att bibehålla förutsättningarna för en konkurrenskraftig produktion. Uppdraget redovisades till Regeringskansliet (Landsbyggsdepartementet) den 1 december 2011 genom Jordbruksverkets rapport 2011:38, Strategi för växtskyddsmedel – Förslag till en arbetsmetod. Jordbruksverket har fått i uppdrag av regeringen att senast den 1 december 2012, med utgångspunkt i den föreslagna strategin för växtskyddsmedel, vidareutveckla och använda denna med syfte att bibehålla förutsättningarna för en hållbar och konkurrenskraftig produktion med beaktande av relevanta miljö kvalitetsmål.

I syfte att inrätta ett forum där olika aktörer och intressenter får möjlighet att diskutera, utbyta erfarenhet och bidra till en högre kunskapsnivå i frågor som rör växtskyddets betydelse för en hållbar och konkurrenskraftig växtodling har regeringen uppdragit åt Jordbruksverket att inrätta ett växtskyddsråd, vilket skedde i maj 2011. Rådet leds av Jordbruksverket. En beskrivning av rådets verksamhet görs i Jordbruksverkets rapport 2012:6, Växtskydds-

rådets verksamhet 2011 – Viktiga växtskyddsfrågor och arbetet i rådet.

I syfte att tydliggöra och stimulera utvecklingen av biologisk bekämpning av skadeorganismer har regeringen 2011 uppdragit åt Sveriges lantbruksuniversitet att inrätta ett kunskapscentrum för biologiska bekämpningsmedel. Centrumet har i uppgift att utveckla biologisk bekämpning av skadeorganismer som ett alternativ till kemisk bekämpning samt att främja och sprida information om sådan bekämpning.

Den totala certifierade arealen jordbruksmark, som antingen var omställd eller var under omställning till ekologisk produktion, uppgick till 481 000 hektar eller 15,7 procent av den totala arealen jordbruksmark. Regeringen gav den 6 oktober 2011 Jordbruksverket i uppdrag att vidare analysera behov och utformning av nya mål för ekologisk produktion inför det kommande landsbygdsprogrammet 2014–2020. Uppdraget redovisades den 31 maj 2012 som en del i rapporteringen av tekniskt underlag inför kommande landsbygdsprogram.

Genomförandet av axel 2 i landsbygdsprogrammet

Det övergripande målet för insatserna i axel 2 i landsbygdsprogrammet är hållbar utveckling och bevarande av ett attraktivt landskap och en levande landsbygd.

Inom axel 2 finns åtgärder för att aktivt främja brukande av jordbruksmark i områden med naturgivna nackdelar, men axeln består till övervägande del av miljöersättningar. Dessa är femåriga åtaganden för att sköta mark eller djur enligt särskilda villkor. Inom axeln finns också miljöinvesteringar för exempelvis anläggning av våtmarker. Budgetutnyttjandet inom axel 2 är 70 procent, vilket är i linje med prognostiserat utnyttjande, 71 procent, efter fem av programmetets sju år.

I tabellerna 2.16 Miljöersättningar och 2.17 Miljöinvesteringar redovisas utfall i relation till mål för ett urval av ersättningsformerna.

Tabell 2.16 Miljöersättningar

Hektar				
Åtgärd	Mål	Utfall 2010	Utfall 2011	Utfall 2011 i % av målet
Skötsel av ängs- och betesmarker	500 000	440 632	426 618	85
Certifierad ekologisk produktion	610 000	438 878	480 626	79
Skyddszoner	9 000	10 117	11 339	126
Minskat kväveläckage	240 000	143 340	145 169	60
Skötsel av våtmarker	11 300	6 892	7 159	63

Källa: Sammanställning av statistik från Statens jordbruksverk.

Tabell 2.17 Miljöinvesteringar

Hektar				
Åtgärd	Mål för program- perioden 2007–2013	Utfall 2011	Utfall 2007– 2011	Utfall 2011 i % av målet
Anläggning av våtmarker	6 000	1 076	2 769	46
Restaurering av ängs- och betesmarker	18 000	1 841	7 651	42

Källa: Sammanställning av statistik från Statens jordbruksverk.

Analys och slutsatser

Flera av miljö kvalitetsmålen som t.ex. Ett rikt odlingslandskap, Ingen övergödning, Giftfri miljö, Begränsad klimatpåverkan och Myllrande våtmarker har bäring på jordbruket (se vidare utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård för ytterligare beskrivning av miljö kvalitetsmålen). Miljöåtgärder och miljöövervakning blir fortsatt viktiga för att miljö kvalitetsmål ska nås.

Landsbygdsprogrammet har en hög miljöambition med insatser som medverkar till att nationella miljö kvalitetsmål och internationella åtaganden med bäring på miljöarbetet inom jord- och skogsbruket kan uppfyllas. Åtgärder inom programmet är i flera fall avgörande för att miljö kvalitetsmålen ska kunna nås.

Under 2011 har inte några förändringar gjorts av programmets miljöersättningar. Anslutningen till ersättningsformerna motsvarar ungefär nivån 2010. Det är oroande att trots de medel som tillfördes genom överföring från direktstöden till landsbygdsprogrammet 2010 och som riktas mot insatser för att stärka den biologiska mångfalden i landets mest värdefulla ängs- och betesmarker, så minskade den totala arealen ängs- och betes-

marker något även under 2011. Regeringen gav i november 2009 Jordbruksverket i uppdrag att följa upp utvecklingen för träd-, busk- och impedimentsrika betesmarker och slätterängar. Verket ska fortlöpande analysera och avrapportera bl.a. hur omfattningen av hävdade betesmarker samt natur- och kulturvärden i dessa påverkas av befintliga och nya ersättningar inom jordbrukspolitiken.

Inom ramen för åtgärden kompetensutveckling, information och kunskapspridning i landsbygdsprogrammets axel 1 genomförs kurser och rådgivningsinsatser inom jordbrukets miljöfrågor. Verksamheten Greppa Näringen utgörs av ett samarbete mellan Jordbruksverket, LRF, länsstyrelserna och rådgivningsföretag och startade 2001 i de tre sydligaste länen. Det framgångsrika projektet firade 2011 tioårsjubileum och omfattar i dag verksamheten i alla län upp t.o.m. Värmlands, Dalarnas och Gävleborgs län där brukare kan ta del av kostnadsfri miljörådgivning. Några viktiga framgångsfaktorer för Greppa Näringen är det systematiska tillvägagångssättet som präglar rådgivningen samt det helhetsgrepp som rådgivningen tar då både gårdens djurhållning och växtodling omfattas.

Anslutningen 2011 till de flesta miljöersättningar ligger fortsatt på en nivå som gör att regeringen bedömer att måluppfyllelsen överlag är god inom axel 2.

En skogspolitik i takt med tiden

Indikatorer

För att mäta resultatet för skogspolitikens två jämförbara mål, produktionsmålet och miljö målet, samt relevanta miljö kvalitetsmål används följande indikatorer:

- Virkesförråd och återväxt.
- Röjning och avverkning.
- Skog och vilt i balans.
- Miljöhänsyn.
- Skydd av skogsmark och
- Skydd mot skadeinsekter m.m.

Resultat

Virkesförråd och återväxt

Cirka 70 procent av Sveriges totala landareal är skogsmark. Som resultat av ett långsiktigt och

uthålligt skogsvårdsarbete har virkesförrådet i Sveriges skogar sedan 1920-talet ökat med mer än 80 procent och är nu omkring 2,9 miljarder m³sk (skogskubikmeter) på den produktiva skogsmarken. Den årliga tillväxten på produktiv skogsmark är ca 111 miljoner m³sk. Medelvirkesförrådet på produktiv skogsmark är 131 m³sk per hektar. Återväxten har förbättrats successivt sedan slutet av 1990-talet, men har sedan mitten av 2000-talet planat ut.

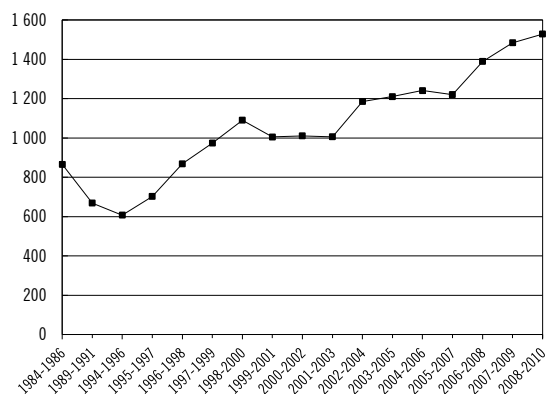
Röjning och avverkning

Arealen utförd röjning i Sverige har ökat från början av 2000-talet. Trots detta föreligger ett omedelbart röjningsbehov på något mer än 1,5 miljon hektar, den högsta siffra som har redovisats. En förklaring är att den ökade röjningen till stor del satts in senare i ungskogens utvecklingsfas och i eftersatta röjningar, vilket kan leda till årlig ackumulering av arealer med omedelbart röjningsbehov trots att större arealer röjs årligen.

Enligt Riksskogstaxeringen avverkades (slutavverkning, gallring och röjning) 942 000 hektar skog under 2010. Bruttoavverkningen 2010 uppgick till ca 90 miljoner m³sk. Det kan jämföras med Skogsstyrelsens bedömning om att en årlig avverkning på 95–100 miljoner m³sk är långsiktigt hållbar. Under 2011 handlades 55 000 avverkningsanmälningar och 600 ansökningar om tillstånd till avverkning. Det är betydligt lägre än 2010 då aktiviteten i skogen var hög kopplat till konjunkturen. De s.k. lagråden – råd om åtgärder för att uppfylla skogsvårdslagens krav – har ökat med 15 procent jämfört med medeltalet för de tre föregående åren. Hundra förelägganden har lämnats, vilket är i nivå med tidigare år.

Diagram 2.4 Areal med omedelbart röjningsbehov fördelat på 3-årsmedelvärden

Tusen hektar

Källa: Sammanställning av statistik från Riksskogstaxeringen, Sveriges lantbruksuniversitet.

Skog och vilt i balans

Inventeringen av älgskador visar en kraftig ökning av skador på tall orsakade av älg, även om viss statistisk osäkerhet finns. De senaste årens långa och stränga vintrar har sannolikt bidragit till den kraftiga ökningen. Älgbetningen medför negativa effekter både för skogsproduktionen och ur miljösynpunkt. Som ett led i att finna balans mellan vilt och skogsbruk har Skogsstyrelsen tillsammans med skogsnäringen en pågående satsning för att främja förekomsten av tall på lämpliga marker. Ett viktigt led i att uppnå en bättre balans mellan skogsbruk och vilt är att hitta en arbetsmodell för hur markägare och jägare ska kunna samverka. Regelverk för en ny älgförvaltning trädde i kraft den 1 januari 2012. Syftet med den nya älgförvaltningen är bl.a. att skapa en älgstam av hög kvalitet som är i balans med betesresurserna.

Miljöhänsyn

Skogsstyrelsens inventering av miljöhänsyn vid avverkning visar på höga ambitioner inom skogsbruket men även på brister.

Problemområden är hänsynskrävande biotoper samt hänsyn till kulturmiljöer, vilka i dag skadas vid avverkning i alltför stor omfattning. Problemet ligger främst i olika aktörers kunskap och bedömning av vilken hänsyn som bör tas.

En omfattande dialog med berörda aktörer och intressenter om miljöhänsyn i skogsbruket har inletts. Syftet är brett och omfattar att uppnå ökad samsyn om sektorsansvaret för miljöhänsyn, att skapa gemensamma målbilder för miljöhänsyn, att göra lagens krav mer kända samt att föreslå framtida uppföljningssystem för

miljöhänsyn. Sju arbetsgrupper arbetar med olika frågeställningar.

Skogsstyrelsen och Riksantikvarieämbetet har ett välutvecklat samarbete om kulturmiljövärden i skogen. Det innefattar bl.a. kvalitetssäkring av tidigare inventerade kulturmiljöer inom Skog&Historia, utveckling av gemensam skadeinventeringsmetod och samordnad och effektiviserad handläggning av ärenden som rör fornlämningar och som berörs av skogsbruket.

Intresset för hyggesfritt skogsbruk har ökat och Skogsstyrelsen har drivit ett projekt för att väcka medvetenhet och att öka kunskapen, med målet att öka tillämpningen av hyggesfritt skogsbruk.

Arealen gammal skog, arealen äldre lövskog samt volymen död ved har ökat, vilket ur miljösynpunkt är positivt.

Skydd av skogsmark

En viktig skyddsåtgärd för bevarande av biologisk mångfald i skog är bevarandet av biotoper med höga naturvärden. Det finns ca 400 000 hektar kända och registrerade nyckelbiotoper i skogen och den totala arealen nyckelbiotoper bedöms vara ungefär dubbelt så stor. Många av nyckelbiotoperna bevaras genom naturreservat, biotopskyddsområden, naturvårdsavtal eller genom markägarnas frivilliga bevarande. Under perioden 1999–2011 har på produktiv skogsmark 19 017 hektar biotopskyddsområden bildats. Staten och markägare har tecknat naturvårdsavtal för 25 349 hektar under perioden. År 2011 fattade Skogsstyrelsen beslut om 218 naturvårdsavtal och 215 biotopskyddsområden. Sammantaget noteras en ökning av skydd av produktiv skogsmark genom naturreservat, biotopskydd eller naturvårdsavtal på 333 368 hektar, sedan miljö kvalitetsmålet Levande skogar började gälla 1999. Totalt bedöms dessutom 1,11 miljoner hektar produktiv skogsmark ha avsatts frivilligt av skogsbruket fram till 2010 och 1,05 miljoner hektar av dessa finns nedanför den fjällnära gränsen.

Markägarnas engagemang i arbetet med skydd av natur tas till vara bl.a. i samverkansprogrammet ”Kompletterande metoder för skydd av natur” (Komet).

Behovet av att skydda värdefull skog för naturvårdsändamål under miljöbalken beskrivs även under utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård.

Skydd mot skadeinsekter m.m.

Skogsstyrelsens bedömning är att ca 200 000 m³ granskog har dödats av granbarkborren under 2011 (300 000 m³ under 2010) inom bekämpningsområdet i södra Sverige. Prognosen är att skadorna under 2012 troligen inte kommer att överstiga 140 000 m³ granskog och skadorna närmar sig därmed en normal nivå. Även i norr har skadorna minskat under 2011.

Snytbaggeskadorna ligger på en låg nivå i södra Sverige men motsatt förhållande råder i delar av Norrland.

Gällande svampskador finns det indikationer på att askskottsjukan håller på att avta. Rotröta och angrepp av törskatesvamp är problem som förefaller att öka. Almsjukan grasserar hårt men en intensiv bekämpningskampanj börjar att visa positiva resultat på Gotland.

Skogsriket

Regeringen ser en stor potential för jobb-skapande i skogen med alla dess värden och har därför lanserat satsningen Skogsriket – med värden för världen. Skogsrikets handlingsplan, som bl.a. bygger på förslag från intressenter inom sektorn, identifierar Sveriges kompetensfördelar i sektorn och presenterar dem i fyra grenar; ”Hållbart brukande”, ”Förädling och innovation”, ”Upplevelser och rekreation” samt ”Sverige i världen”. Skogsstyrelsen ansvarar för både den förstärkta rådgivning och den utlysning av företagsstöd som sker inom ramen för Skogsriket om totalt 80 miljoner kronor 2012–2015. Stödet till innovation med skogen som bas till mikroföretag, små och medelstora företag utlystes första gången våren 2012 och mötte mycket stort intresse.

Skogsriket har som mål att ge Sverige en stark representation i internationella skogspolitiska sammanhang i enlighet med prop. 2007/2008:108 En skogspolitik i takt med tiden. Den sjätte ministerkonferensen inom det regionala skogssamarbetet ”Forest Europe” beslutade sommaren 2011 att inleda förhandlingar om ett paneuropeiskt skogsavtal. Sverige bidrog aktivt till klargöranden om EU:s roll och till värnandet om att samverkansarbete inom EU på skogssidan inte ska medföra någon kompetensförskjutning till unionen. En vision för europeiska skogar 2020 antogs och regeringen har åtagit sig att spela en aktiv roll i det praktiska genomförandet. Sverige har, tillsammans med Finland, bidragit till projektet ThinkForest som

riktar sig till europeiska beslutsfattare. Målet är att sprida skoglig forskning genom det europeiska skogsforskningsinstitutet, European Forest Institute, och att därigenom bidra till bättre beslutsunderlag för eventuella gemensamma regler som påverkar svenskt skogsbruk.

Analys och slutsatser

Baserat på årets resultat och valda indikatorer bedömer regeringen att den befintliga modellen för skogsförvaltningen samt gällande regelverk är i väsentliga delar väl anpassade för att uppnå politikens syften och de två jämställda målen om produktion och miljö. Samtidigt konstateras att det finns flera områden som behöver utvecklas både när det gäller produktion och miljö.

Skogsstyrelsens bedömning av miljöhänsyn vid föryngringsavverkning visar att det finns fortsatt behov av insatser i form av tillsyn, ökad rådgivning och information om ett hållbart skogsbruk. Det behövs förbättrad samsyn inom skogssektorn om målbilder och prioriteringar. Den pågående dialogen mellan sektorns intressenter som samordnas av Skogsstyrelsen väntas utveckla sådan samsyn. Detta arbete är väsentligt och ska fullföljas. Det pågående arbetet med skydd av skog är betydelsefullt. Utvecklad kunskap och markägarnas engagemang ger styrka och är därför viktigt att betona inom rådgivning och tillsyn.

Gällande produktionsmålet bedöms att produktionen ligger på en fortsatt hög och stabil nivå. Bruttoavverkningen ligger väl inom ramarna för en långsiktigt hållbar produktion. Det finns dock behov av att fortsatt aktivt hantera aktuella produktionsproblem särskilt inom områdena återväxt, röjning och skador orsakade av viltbete. Skogsråvaran bidrar uthålligt till Sveriges utveckling mot en biobaserad samhällsekonomi och skapar arbetstillfällen. Satsningen Skogsriket har bidragit till att skapa fokus och engagemang inom sektorn runt dessa viktiga frågor. Baserat bl.a. på intresset för de utlysta företagsstöden drar regeringen slutsatsen att Skogsriket fyller en viktig funktion för att stimulera innovation och produktutveckling i skogsrelaterad affärsverksamhet och bidra till ökad användning av en förnybar och klimatvänlig råvara.

Skogsbrukets resultat i form av miljö och produktion är resultat av ett långsiktigt, uthålligt och kunskapsbaserat utvecklingsarbete. En viktig slutsats är att fortsatta utvecklingsinsatser

krävs för att möta samhällsutmaningar i form av hållbar produktion av biomassa dels för användning till energi och ersättning av fossilbaserade material, dels för att leverera ekosystemtjänster såsom inbindning av koldioxid samt biologisk mångfald. På grund av långa omloppstider i skogen behövs en långsiktig, adaptiv förvaltningsmodell för att förbereda för behov också flera decennier framåt.

Det svenska skogsbruket påverkas av vad som händer på den internationella arenan. EU-lagstiftning påverkar direkt eller indirekt även om det inte finns en gemensam skogspolitik i EU. Exempelvis har Europeiska kommissionen under 2012 presenterat en strategi för biobaserad samhällsekonomi där behovet av en ökad biomassaproduktion lyfts fram. Det är därför av vikt att Sverige fortsatt engagerar sig i de internationella processerna på skogsområdet.

Skogens roll för klimatet samt förnybar energi redovisas under avsnitten De gröna näringarnas klimatarbete respektive De gröna näringarna har en nyckelroll i Sveriges energiproduktion.

Ett hållbart fiske

Indikatorer

Följande indikatorer har använts för att bedöma måluppfyllelsen: kunskapsstatus för såväl biologiskt som ekonomiskt värdefulla bestånd, förädlingsvärdet och antal bestånd under förvaltningsplaner samt överskridande av fiskekvoter och kvotutnyttjande.

Resultat

Fiskeripolitiska insatser

Regeringen har under 2011 fortsatt att arbeta för ett hållbart fiske där långsiktiga planer och biologisk rådgivning varit ledord. Under året kunde den Europeiska kommissionen i sitt årliga policymeddelande om kvoter konstatera att antalet bestånd som fiskas på maximalt hållbara uttagsnivåer har ökat och att antalet överutnyttjade bestånd har minskat. Det är dock ett faktum att ett flertal av EU:s gemensamma fiskbestånd fortfarande bedöms vara överutnyttjade. Ytterligare ett problem är att dålig lönsamhet präglar stora delar av det svenska yrkesfisket.

På det nationella planet har arbetet med fiskeripolitiken förändrats i och med att Fiskeriverket har avvecklats och att Havs- och vattenmyndigheten påbörjade sin verksamhet den 1 juli

2011. I samband med denna förändring tog Jordbruksverket över ansvaret för utveckling och stöd till yrkesfiske, främjande av sport- och fritidsfiske, handels-, marknads- och konsumentfrågor samt vattenbruk.

Inom EU har året präglats av de förslag till en ny fiskeripolitik som kommissionen presenterade. Förhandlingarna fortgår och förväntas avslutas under 2013. I övrigt har ytterligare förslag till långsiktiga förvaltningsplaner, bl.a. en för laxen i Östersjön, lagts fram. Förvaltningsplanerna är enligt regeringen ett av fiskeripolitikens mest betydelsefulla verktyg för att uppnå ett hållbart fiske. Beslut om berörda planer har dock inte kunnat fattas för något bestånd under året då det råder en oenighet om vilket lagstiftningsförfarande som ska gälla för planerna efter det att Lissabonfördraget trädde i kraft i december 2009.

Inom EU har de årliga besluten fattats om för Sverige viktiga kvoter i Östersjön och Västerhavet. En fortsatt positiv beståndsutveckling råder för torsken i Östersjön och kvoterna kunde höjas i enlighet med förvaltningsplanen. Situationen för torsken i Kattegatt är dock kritisk och ett förbud mot riktat torskfiske infördes. Situationen för lax i Östersjön är också oroande med låg överlevnad till havs samt uppgifter om ett stort orapporterat fiske. Kvoten för lax sänktes med 51 procent.

Tabell 2.18 Antal bestånd under förvaltningsplaner

År	Antal kvoterade bestånd	Antal förvaltningsplaner av de kvoterade bestånden	Antal återhämtningsplaner av de kvoterade bestånden	Procentuell andel f.p. samt å.p
2008	42	12	3	36 %
2009	42	14	3	40 %
2010	42	14	3	40 %
2011				

Källa: Havs- och vattenmyndigheten.

Fortfarande är utkast av fisk ett utbrett resurslöseri. I reformen av den gemensamma fiskeripolitiken driver Sverige att ett generellt utkastförbud ska införas. Parallellt med det pågår förhandlingar mellan EU (Danmark och Sverige) och Norge om att i samband med en omförhandling av 1966 års Skagerrakavtal införa ett förbud mot utkast i Skagerrak. Berörda ministrar träffade en politisk överenskommelse med avsikten att så ska ske den 1 januari 2013.

Ett särskilt mål för regeringen är att värna om och främja det kustnära småskaliga fisket. Detta

är även tydligt utpekade som målsättning för berörda myndigheter. Det har vidtagits ett antal åtgärder, exempelvis finns i dag en viss öppning för nyetablering i torskfisket i Östersjön i syfte att stärka det småskaliga fisket och laxfisket i Östersjön har fördelats så att det småskaliga kustfisket med fasta fällor premieras.

Överkapacitet i fiskeflottan, såväl i EU som globalt, bedöms vara en av de viktigaste orsakerna till bristande måluppfyllelse av fiskeripolitiken. Regeringen har i resultatskrivelse (2009/10:187) till riksdagen rapporterat om hur detta har hanterats i Sverige. De medel från fiskeriprogrammet som har använts för skrotningskampanjer är i dag uttömda. I det pelagiska fisket har en kapacitetsanpassning skett i och med införandet av överförbara fiskerättigheter. Sedan systemet infördes har den pelagiska flottan minskat från 81 fartyg till 35. Sverige uppfyller de EU-krav som gäller förvaltningen av fiskeflottan. Hur detta i framtiden ska hanteras är dock avhängigt av resultaten i reformen av den gemensamma fiskeripolitiken.

Kvoter och kontroll

Svenskt fiske hade under 2011 tillgång till 59 kvoter vilka uppgick till 214 079 ton (247 466 ton 2010) samt 70 056 (82 420 st. 2010) stycken laxar. Fiskeriverket och sedan 1 juli 2011 Havs- och vattenmyndigheten administrerar byten av fiskemöjligheter med andra medlemsstater som en del av kvotförvaltningen. Under 2011 genomfördes 142 (117 år 2010) kvotbyten med andra länder, främst Danmark, men också Nederländerna, Finland och Tyskland. Kvotbyten genomförs framför allt för att skapa bättre fiskemöjligheter under året och omfördela mellan områden för minska fartygens transportsträckor. Under 2011 överskreds inte några svenska kvoter. Förbrukningen av alla kvoter var nära 100 procent. Havs- och vattenmyndigheten bedömer att fiskets följsamhet mot rapporteringskraven, en effektiv dokumentation samt snabb och korrekt dataläggning av uppgifterna är viktiga orsaker till att kvoterna har kunnat hållas. Systemet med den elektroniska loggboken togs i drift den 1 februari 2011. Under året har 123 fartyg övergått från att använda pappersloggbook till att registrera uppgifter elektroniskt.

Tabell 2.19 Överskridna kvoter och kvotutnyttjande

År	Antal överskridna kvoter	Kvotutnyttjande i stoppade fisken i %
2005	0	99,6
2006	0	97,0
2007	0	98,0
2008	0	98,6
2009	0	99,0
2010	0	99,8
2011	0	99,1

Källa: Havs- och vattenmyndigheten.

I vissa fisken regleras inte enbart kvoter utan också fiskeansträngningen (effort), dvs. antalet dagar som fartyget får användas. Detta sker för fartyg med torskfångande redskap i Östersjön och i Skagerrak, Kattegatt och Nordsjön (Västerhavet). Effektiviteten i övervakningen av fartygens efforttilldelning mäts genom att se på antalet fartyg som har överskridit sina dagar och under 2011 konstaterades inte några överskridanden.

Den relativa andelen anmärkningar efter landningskontroll har fortsatt att minska. År 2011 uppgår den till 6,1 procent jämfört med 11,5 procent 2010. Myndighetens målsättning är en andel på högst 5 procent. Enligt EU:s regelverk finns mål avseende antal landningskontroller som ska utföras och mängden fisk som ska kontrolleras. Dessa mål är uppfyllda för torsk landad i Östersjön med inte fullt ut för antalet kontroller av pelagiska landningar samt kontroll av andelen av landad torsk och pelagisk fisk i Västerhavet.

Analys och slutsatser

Den förändrade myndighetsstrukturen förväntas ha positiva effekter för måluppfyllelsen av regeringens fiskeripolitiska mål. Genom att ha ett helhetsperspektiv på havet och dess resurser samtidigt som de olika fiskerinäringarnas betydelse för utvecklingen på landsbygden kan samordnas av Jordbruksverket med den bredare landsbygdspolitik.

I EU-arbetet är reformeringen av fiskeripolitiken av avgörande betydelse för att uppnå ett hållbart fiske och en långsiktig lönsamhet för näringen. För att nå dit krävs i många fall kraftfulla åtgärder. Några exempel är att en ekosystemansats tillämpas i unionens fiskeriförvaltning, att de levande marina biologiska resurserna återupprättas till nivåer som säkerställer att bestånden ger maximalt hållbara uttag

och att EU:s flottkapacitet bättre anpassas till tillgängliga resurser. Samtidigt kan man se en positiv utveckling för vissa bestånd, helt i enlighet med de förvaltningsplaner som finns. Det är därför olyckligt att införandet av förvaltningsplaner för ytterligare bestånd för tillfället har stannat upp.

Utbildning och forskning

Resultat

Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) utbildar, forskar och bedriver miljöanalys om människans förvaltning och hållbara nyttjande av de biologiska naturresurserna. Det övergripande målet är att utbildning och forskning ska hålla en internationellt sett hög kvalitet och bedrivs effektivt.

Verksamheten vid SLU följs upp genom ett antal indikatorer såsom antal helårsstudenter, examina på forskarnivå, examensfrekvens samt vetenskaplig produktion och publicering.

För perioden 2009–2011 har SLU ett utbildningsuppdrag om minst 10 700 helårsstudenter. Under perioden har SLU uppnått 11 882 helårsstudenter och målet har således uppnåtts. Tabell 2.20 nedan redovisar utvecklingen av antalet helårsstudenter under perioden.

Tabell 2.20 Helårsstudenter

År	Kvinnor	Män	Totalt
2009	2 440	1 353	3 793
2010	2 562	1 425	3 987
2011	2 665	1 437	4 102

Källa: Sveriges lantbruksuniversitets årsredovisning.

Flera utbildningsprogram är fortfarande kraftigt översökta. Det gäller alla program med djuranknytning samt landskapsarkitekturprogrammet men även yrkesprogram som t.ex. jägmästare och trädgårdsingenjör med inriktning mot odling är populära bland de sökande.

Tabell 2.21 Antal sökande och antal antagna

År	Totalt antal	Kvinnor	Män
2009 behöriga sökande	5 253	75 %	25 %
varav antagna	999	68 %	32 %
2010 behöriga sökande	5 152	76 %	24 %
varav antagna	989	66 %	34 %
2011 behöriga sökande	4 512	79 %	21 %
varav antagna	1 041	64 %	36 %

Källa: Sveriges lantbruksuniversitets årsredovisning.

Examensfrekvensen är högst på de korta utbildningsprogrammen och på utbildningar som leder till legitimationsyrken. Kostnaden per helårsstudent har varit oförändrad de senaste åren, medan kostnaden per helårsprestation har minskat något.

Antalet behöriga sökande till SLU:s program på avancerad nivå (masterprogram) har minskat drastiskt efter införandet av studieavgifter för s.k. tredjelandsstudenter.

Tabell 2.22 Antal sökande, antal antagna och registrerade till program på avancerad nivå

År	Sökande	Antagna	Registrerade
2009	6 261	605	122
2010	6 318	787	273
2011	1 249	180	126

Källa: Sveriges lantbruksuniversitets årsredovisning.

Av de 180 antagna till program på avancerad nivå var 51 tredjelandsstudenter, varav endast 13 antingen betalade avgift eller hade beviljats stipendium. Resterande 38 kunde inte slutligt antas eftersom de inte betalat studieavgift.

Under 2011 avlades 107,5 examina inom utbildning på forskarnivå, där en licentiatexamen räknas som en halv examen. Den genomsnittliga studietiden är cirka en termin längre än den beräknade tiden (8 terminer). Cirka en tredjedel av forskarstudenterna rekryteras från andra länder. Ungefär 70 procent av SLU:s forskarstudenter har doktorandanställning.

Sammantaget har forskningen ökat inom SLU genom dels ökade statsanslag, dels ökade externa bidrag och uppdrag. Den vetenskapliga publiceringen har ökat kontinuerligt sedan mitten av 2000-talet.

I enlighet med de rekommendationer som gavs av den utvärdering av SLU:s forskning som presenterades 2009 (Kvalitet och Nyttå, KoN) har SLU fortsatt göra strategiska förstärkningar på utvalda forskningsområden. SLU fokuserar i sin nyligen framtagna strategi för 2013–2016 på de övergripande områdena biobaserad ekonomi samt miljö, hälsa och välbefinnande. Särskilt framhålls satsningen på fyra fakultetsöverskridande framtidsplattformar (Futureområden) där forskare från olika vetenskapsområden arbetar tillsammans för att identifiera forskningsbehov och göra tvärvetenskapliga analyser och synteser. Dessa framtidsplattformar behandlar frågor i linje med målen för regeringens vision *bruka utan att förbruka*.

Genom riksdagens beslut med anledning av regeringens proposition En sammanhållen klimat- och energipolitik – Klimat (prop. 2008/09:162, bet. 2008/09:MJU28, rskr. 2008/09:300) anvisades totalt 130 miljoner kronor för 2009–2011 till fortlöpande miljöanalys vid SLU. Härigenom har en vidareutveckling av datainsamling av betydelse för miljöövervakning kunnat ske. Införlivandet av Fiskeriverkets laboratorier i SLU under 2011 har medfört att SLU numera bedriver övervakning även av fisk, skaldjur och fiske. Huvudsakligen har medlen tillförts projekt inom de olika miljöanalysprogrammen med koppling till 12 av de 16 miljökvalitetsmålen. Regeringen har i skrivelse 2011/12:124 Miljö-, klimat- och energisatser inom jordbruket närmare redogjort för utvecklingen av den fortlöpande miljöanalysen vid SLU.

En översyn av Svenska artprojektet har gjorts. I översynen ingick en utvärdering av nyttan av verksamheten utifrån bl.a. miljökvalitetsmålen och de internationella målen för biologisk mångfald på EU- och global nivå.

Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas) har ansvar för den långsiktiga kunskapsuppbyggnaden inom miljöområdet, för de areella näringarna och för samhällsbyggande. En utförligare resultatredovisning av den forskning som finansieras av Formas görs under utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård.

Regeringen gav 2011 Formas i uppdrag att, tillsammans med Verket för innovationssystem och Energimyndigheten, lämna förslag till en nationell strategi för utveckling av en biobaserad samhällsekonomi. I förslaget till strategi konstateras att en viktig del av klimatarbetet är att nyttja jord- och skogsbrukets potential vad gäller t.ex. energi och biobaserade råvaror för att bidra till en biobaserad samhällsekonomi. Förslaget har beretts inom Regeringskansliet och kommer att utgöra en del i underlaget till den forsknings- och innovationsproposition som kommer att presenteras under hösten 2012. Målet är att utveckla ett samhälle som i hög grad baseras på utnyttjande av förnybara biologiska resurser. För att nå detta mål krävs bl.a. forskning och utveckling för att kunna optimera användningen av biomassa för olika ändamål.

Formas har vid sidan av den årliga öppna utlysningen bl.a. haft ett antal riktade satsningar inom landsbygdsutveckling, trädgårdsforskning,

hästforskning och djurskydd. Dessutom har nya medel tillförts projekt inom ramen för ett forskningsprogram inom livsmedelsområdet (TvärLivs).

SLU är den i särklass största mottagaren av forskningsmedel från Formas och har erhållit drygt 220 miljoner kronor. Cirka hälften så mycket har tilldelats Lunds universitet.

Såväl Formas som SLU är engagerade i internationellt forskningssamarbete och arbetet med detta har fortsatt att utvecklas under året.

För de gröna näringarnas kunskapsförsörjning har dessutom finansierats forskning av tillämpad karaktär av Stiftelsen Lantbruksforskning.

Analys och slutsatser

Utbildning och forskning inom Landsbyggsdepartementets ansvarsområde utgör, tillsammans med den fortlöpande miljöanalysen vid SLU, medel för att uppnå regeringens vision *bruka utan att förbruka*. Hög kompetens och nya forskningsrön är av högsta vikt för att visionen ska kunna uppnås.

Regeringen bedömer att målen för utbildning och forskning inom Landsbyggsdepartementets områden och regeringens förväntningar på verksamheten är uppfyllda. Ansökningssiffror för SLU pekar på ett tämligen konstant intresse för utbildning inom de gröna näringarna. Flera utbildningar, angelägna för den nationella kompetensförsörjningen, är dock små och har fortfarande få sökande. Inom SLU har en internationell grupp getts i uppdrag att ge en bred belysning av SLU:s utbildningsutbud för framtiden. Gruppen ska ta ett brett grepp om utbildningsutbudets långsiktiga utveckling, inklusive kvalitet och struktur.

Den forskning som bedrivs är av stor betydelse för den långsiktiga kunskapsuppbyggnaden för en hållbar samhällsutveckling.

Mot bakgrund av de nationella miljömålen och de ökande kraven som ställs från EU avseende miljötillståndet i landet har den fortlöpande miljöanalysen utvecklats på ett fruktbart sätt. Regeringen ser positivt på att SLU har ökat det internationella samarbetet inom området och konstaterar att SLU strävar efter en större integration av fortlöpande miljöanalys i både utbildning och forskning, bl.a. genom särskilda karriärvägar i syfte att bibehålla och förnya kompetensen inom området.

Det internationella samarbetet inom forskningen är viktigt och både SLU och Formas är

aktiva och deltar på olika sätt både inom och utanför Europa.

Sammanfattande bedömning av måluppfyllelsen

Ett av de övergripande målen inom visionen *bruka utan att förbruka* är att de gröna näringarna är miljö- och resurseffektiva och har en nyckelroll i Sveriges energiproduktion.

Regeringen gör bedömningen att de gröna näringarnas klimatarbete bidrar till minskade utsläpp av växthusgaser och en mer hållbar produktion och konsumtion. I landsbyggsprogrammet ingår för perioden 2007–2013 ett antal åtgärder för att minska jordbrukets utsläpp av växtnäringssämnen. De medel som öronmärktes för klimatåtgärder i landsbyggsprogrammet förväntas minska utsläppen av växthusgaser med 650 000 ton koldioxid till 2013.

Energiutvinning från biomassa ökar och det beror till stor del på en ökad produktion och användning inom skogssektorn. Satsningen på investeringsstöd inom landsbyggsprogrammet för biogasproduktion har ökat intresset för att producera biogas på gårdsnivå.

Landsbyggsprogrammet har en hög miljöambition med insatser som medverkar till att nationella miljö kvalitetsmål och internationella åtaganden med bäring på miljöarbetet inom jord- och skogsbruket kan uppfyllas. Inom ramen för landsbyggsprogrammets axel 1 genomförs kurser och rådgivningsinsatser inom jordbrukets miljöfrågor.

Resultatet för 2011 visar att anslutningen till de flesta miljöersättningar ligger fortsatt på en nivå som gör att regeringen bedömer att måluppfyllelsen överlag är god inom axel 2.

Skogen brukas med de jämställda skogspolitiska målen för produktion och miljö som grund. Regeringens satsning på Skogsriket – med värden för världen fyller en viktig funktion för att höja lönsamheten i skogsrelaterad affärsverksamhet och för att bidra till ökad användning av en förnybar och klimatvänlig råvara. God kunskapsuppbyggnad, informationsspridning och rådgivning är av stor vikt för att uppnå positiva resultat. Kraftfulla insatser inom dessa områden är därför viktiga och det finns goda förutsättningar för att uppnå detta.

Den nya myndighetsstrukturen förväntas ha positiva effekter för måluppfyllelsen av

regeringens fiskeripolitiska mål. Regeringen fortsätter också att verka för uppnå ett hållbart fiske och en långsiktig lönsamhet inom EU-arbetet.

Utbildning och forskning inom Landsbyggsdepartementets område är väsentligt för att möta de globala utmaningar som t.ex. klimatfrågan, livsmedelsförsörjning och smittsamma djursjukdomar samt det ökade behovet av en hållbar produktion av biomassa för energi och förnybara råvaror. Regeringen bedömer att målen för utbildning och forskning inom Landsbyggsdepartementets områden är uppfyllda.

Sammanfattningsvis bedömer regeringen att de redovisade insatserna för 2011 har bidragit till ökad måluppfyllelse för att De gröna näringarna är miljö- och resurseffektiva och har en nyckelroll i Sveriges energiproduktion.

2.5.3 De gröna näringarna utmärks av omtanke, ansvarstagande och hög etik

Indikatorer

För att mäta måluppfyllelsen redovisas bl.a. följande indikatorer inom de olika delområdena under målet:

- Antalet utbrott av smittsamma djursjukdomar och antibiotikaresistens i djurhållning.
- Antalet djurskyddskontroller som länsstyrelserna har genomfört och hur stor andel av dessa som var gjorda utifrån en riskvärdering.
- Andelen allvarliga avvikelser vid offentlig livsmedelskontroll.
- Antalet utbrott av salmonella.
- Andelen slaktkycklingflockar med campylobacter.

Indikatorerna avseende djurhälsa med behandlingsstatistik påvisar resultatet av regeringens förebyggande åtgärder. Genomförda djurskyddskontroller och hur stor andel av dessa som har gjorts utifrån en riskvärdering är ett sätt att mäta måluppfyllelsen inom djurskyddsområdet. Livsmedelssäkerhet och konsumentinformation mäts genom indikatorerna inom området.

Sverige ska vara pådrivande för sund djurhållning och friska djur i EU.

Resultat

Djurhälsa och folkhälsa

Sverige har ett fortsatt gott djurhälsoläge. Såväl epizootiska sjukdomar som zoonoser visar på en nedåtgående trend. Andelen slaktkycklingflockar med campylobacter var under 2011 12,8 procent, vilket är en svag nedgång från 2010. Såväl smittbekämpning som tillgång till djurhälsopersonal fungerar bra i hela landet.

Ett stort mjältbrandsutbrott i Örebro län bekräftades i juli 2011. Smittan kom sannolikt från en grav med mjältbrandsdrabbade djur från 1943. Ett 20-tal djur dog och ett antal kor aborterade smittade foster. För att häva utbrottet och stoppa smittspridningen har smittade ytor sanerats och djur har fått antibiotikabehandling. Vaccination har påbörjats och kommer att fortgå under fem år. Dessutom har Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) genomfört en kartläggning av mjältbrandsgravar för att minska risken för upprepade smittor.

Tabell 2.23 Antal fall/besättningar med epizootisk sjukdom 2007–2011

Sjukdom	2007	2008	2009	2010	2011
Newcastlesjuka, fjäderfä	3	1	1	0	3
Atypisk scrapie (NOR)	2	0	2	4	3
PRRS	7	0	0	0	0
Blåtunga	0	68	0	0	0
Mjältbrand	0	1	0	0	2
Totalt	12	70	3	4	8

Källa: Statens veterinärmedicinska anstalt, årsredovisning 2011.

Under våren 2011 konstaterades de första fallen av rävens dvärgbandmask i Sverige. Ungefär 3 000 rävar undersöktes och dvärgbandmask kunde konstateras hos fyra rävar från tre olika områden. SVA utvecklade i samband med dessa undersökningar en effektiv metod för att undersöka dvärgbandmask i träck. Under 2012 kommer uppföljning att ske genom undersökning av inskickade träckprov.

Antalet nyinfektioner av salmonella hos livsmedelsproducerande djur har under de senaste åren gått ned något. Sedan 2007 har antalet utbrott minskat med 22 procent. För att på sikt åstadkomma en billigare och effektivare bekämpning av salmonella har utvecklingsarbete och utbildningar genomförts. Tre foderråvaruproducenter samt en foderanläggning hade 2011

problem med upprepade salmonellafynd i produktionsmiljön. Något kontaminerat foder bedöms inte ha nått ut till lantbrukarna.

SVA och Jordbruksverket har under 2011 fortsatt att fokusera på salmonellaarbetet och har bl.a. förstärkt samrådet mellan näringen och myndigheterna om strategier i salmonella-kontrollprogrammen genom att inrätta en salmonellanämnd för dessa frågor. För att optimera myndighetssamverkan kring zoonoser finns sedan 1997 Zoonosrådet som arbetar för ömsesidig förståelse och en gemensam bas för myndighetsutövande inom zoonosområdet. I rådet ingår representanter från såväl djur- som humansidan.

Tabell 2.24 Nyinfektion av salmonella i djurbesättningar och anläggningar 2007–2011

Salmonella påvisad i besättning	2007	2008	2009	2010	2011
Nötkreatur	5	21	19	7	6
Svin	11	8	3	4	4
Får	0	5	1	2	2
Häst	2	4	8	1	5
Broiler	14	8	4	17	4
Värphöns	4	5	3	2	0
Kalkon	1	2	6	0	0
Gäss, ankor, struts	8	0	6	2	2
Totalt	45	49	50	35	23

Källa: Statens veterinärmedicinska anstalt, årsredovisning 2011.

Övervakningen av antibiotikaresistens bland bakterier från djur och livsmedel visar att läget i Sverige är generellt gott och är bättre än i de flesta andra länder. Försäljningen av antimikrobiella djurläkemedel fortsätter att minska. Dock har icke önskvärda bakterier såsom MRSA (metithillinresistenta *Staphylococcus aureus*) och ESBL-producerande tarmbakterier (extended spectrum betalactamases) påvisats hos livsmedelsproducerande djur även i Sverige på senare tid. Dessa kan orsaka svårbehandlade sjukdomar. En kartläggning (2011) visar att ESBL-bildande *E. coli* är vanligt förekommande i framför allt kycklingkött på den svenska marknaden.

Den 1 januari 2010 infördes en ny organisation för den veterinära servicen, med syfte att skapa en ökad konkurrens samtidigt som ett gott smitt- och djurskydd bibehålls i hela landet. I december 2011 redovisade Jordbruksverket uppdraget om att inleda och utvärdera pilotverksamheten i form av upphandling av vissa

veterinära tjänster. Rapporten visar att intresset hos de privata veterinärerna att delta i de offentliga upphandlingarna på det veterinära området har varit svagt. Mot bakgrund av rapportens slutsats anser regeringen att man kan se tydliga förändringar på marknaden för veterinär service som bör beaktas vid det fortsatta genomförandet. Trenden är att utbudet av veterinär service ökar, samtidigt som lantbrukets djur minskar och häst och sällskapsdjur ökar i omfattning.

Djurskydd

Sedan 2009 ansvarar länsstyrelserna för djurskyddskontrollen. De övertog då ansvaret för kontrollen från kommunerna. Statskontoret har på regeringens uppdrag under 2011 utvärderat om reformen ledde till att de uppsatta målen om en mer likvärdig, effektiv och rätts-säker kontroll nåddes. Statskontoret konstaterade att djurskyddskontrollerna har utvecklats och att de nu håller en högre kvalitet än innan förändringarna i kontrollansvar. De konstaterar även att kontrollverksamheten har blivit mer likvärdig och mer träffsäker sedan ansvaret överfördes till länsstyrelserna. Även regeringen bedömer att stora delar av målen med överföringen av kontrollansvaret till länsstyrelserna har nåtts. Andelen kontroller som sker på grund av en anmälan är fortsatt hög men under 2011 har andelen kontroller som baseras på en riskvärdering ökat. Under 2011 genomfördes totalt 14 500 djurskyddskontroller, 43 procent av de kontrollerade checklistorna avsåg kontroll-objekt som valts utifrån riskvärderingskriterier. Huvuddelen av besluten om omhändertagande rör sällskapsdjur medan djurförbud oftast är utformade att omfatta alla djurslag. Jordbruksverket och länsstyrelserna har genomfört särskilda insatser för att åstadkomma en effektiv och likvärdig djurskyddskontroll.

Tabell 2.25 Djurskyddskontrollen 2009–2011

Antal	2009	2010	2011
Genomförda kontroller	12 731	12 882	14 574
Andel riskbaserade	13	27	43
Beslut om förelägganden	1 100	1 414	1 531
Beslut om omhändertaganden	629	1 115	1 022
Beslut om djurförbud	181	186	223

Källa: Statens jordbruksverk, årsredovisning 2011 samt rapport om nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan.

Jordbruksverket har under hösten 2011 lämnat en redovisning av uppdrag om kastrering av smågrisar. Uppdraget var ett led i arbetet med att finna alternativ till obedövad kastrering.

Djurskyddet i svenska besättningar kommer att stärkas ytterligare genom den djurväl-färdsersättning inom ramen för landsbygdsprogrammet som beslutades i juni 2012. Åtgärden är en ersättning för åtgärder som ökar djurens välbefinnande och innebär bl.a. krav på förebyggande hygienprogram, foder och produktionskontroll samt vaccinering mot rödsjuka, parvovirusinfektion och spägrisdiarré.

Djurskyddsforskning finansierades under 2011 av Formas och Jordbruksverket. Vetenskapsrådet lämnade forskningsstöd för utveckling av alternativa metoder till djurförsök. Vid SLU bedrivs djurskyddsforskning inom ramen för universitetets anslag. Sedan 2012 har Jordbruksverkets medel för forsknings- och utvecklingsverksamhet rörande djurskydd samt prövning av nya tekniska system upphört och särskilda medel för utveckling av djurskyddsbefrämjande åtgärder har avsatts inom Formas befintliga anslag.

Nationellt centrum för djurväl-färd (SCAW) samordnar och utvecklar sedan 2008 verksamhet inom djurskyddsområdet, särskilt avseende lantbrukets djur och försöksdjur. Nätverk av experter anlitas för att säkerställa att aktuell vetenskaplig kunskap tas till vara och sprids. Under året har SCAW t.ex. deltagit i genomförandet av regeringsuppdrag om djurtransporter och om alternativa metoder till djurförsök. Vidare har SCAW utsetts att vara kontaktpunkt för vetenskapligt stöd beträffande skydd av djur vid tidpunkten för avlivning. SCAW har också avslutat den första delen av ett projekt som syftar till att utveckla samordningen av djurskyddsarbetet inom EU.

Arbete inom djurskyddsområdet har skett inom EU. Under våren 2012 har ministerrådet antagit slutsatser gällande kommissionens meddelande om EU:s strategi för djurskydd och djurs välbefinnande 2012–2015 och kommissionens rapport om effekterna av rådets förordning (EG) nr 1/2005 om skydd av djur under transport. Under 2011 och 2012 har arbete pågått inom EU i samband med genomförandet av sedan tidigare antagen gemensam lagstiftning inom djurskyddsområdet.

I november 2011 överlämnades djurskyddslagsutredningens betänkande SOU 2011:75 Ny

djurskyddslag. Betänkandet bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Analys och slutsatser

Med utgångspunkt i bl.a. de indikatorer som har valts drar regeringen slutsatsen att det redan goda djurhälsoläget i Sverige har förbättrats 2011.

Nedgången i antalet nyinfektioner för salmonella kan troligtvis tolkas som ett trendbrott. De insatser som har gjorts har varit särskilt angelägna eftersom salmonella kan smitta mellan djur och människa och stora utbrott snabbt kan medföra stora kostnader och lidande.

Tack vare ökad kunskap och medvetet arbete fortsätter antibiotikaanvändningen att minska. Antibiotikaresistenta bakterier är trots detta ett växande problem inom humanmedicinen och medför ett ökat antal svårbehandlade infektioner. Sådana resistenta bakterier kan också infektera djur. För att motverka denna utveckling är det viktigt att vidareutveckla det goda samarbetet mellan myndigheter som ansvarar för folkhälsa och djurhälsa samt att ytterligare fokusera på det förebyggande arbetet.

Djurskyddskontrollen visar tydliga förbättringar 2011. De indikatorer som har valts för att följa arbetet pekar dock på att fortsatt arbete behövs. Regeringen följer aktivt den fortsatta utvecklingen och har vidtagit flera åtgärder i syfte att förbättra djurskyddskontrollerna i enlighet med slutsatserna i Statskontorets utvärdering.

För att uppnå sund djurhållning och friska djur är det av stor vikt att samarbeta inom EU och internationellt, eftersom frågorna ofta är av gränsöverskridande karaktär.

Konsumenter ska ha verktyg och förutsättningar att välja

Resultat

Lagstiftningen inom livsmedelsområdet ålägger företagen ett långtgående ansvar för att de livsmedel som släpps ut på marknaden är säkra. Livsmedlen ska även vara korrekt märkta och vara det de utges för att vara, denna senare del benämns redlighet i livsmedelshandlingen. Livsmedelsverket är den centrala myndigheten inom detta område. I Livsmedelsverkets ansvarsområde ingår även att verka för bra matvanor i befolkningen.

Även om ansvaret för att gällande regler följs ligger hos producenterna så bedrivs också offentlig kontroll. Kontrollen inom livsmedelskedjan ska bedrivas enligt principen från jord till bord och vara riskbaserad. Kommunerna, länsstyrelserna och Livsmedelsverket utför olika delar av den offentliga livsmedelskontrollen. I vilken utsträckning som riskbaserade kontroller genomförs varierar mellan kommunerna. Antalet verksamma livsmedelsinspektörer understiger det faktiska behovet dock har underskottet av inspektörer minskat det senaste året. Att det saknas inspektörer beror huvudsakligen på att det råder brist på utbildade livsmedelsinspektörer. Eftersom livsmedelskontrollen ska vara avgiftsfinansierad torde inte resursbrist vara en avgörande faktor.

För att ytterligare förbättra kompetensen i livsmedelskontrollen har Livsmedelsverket initierat ett kompetensutvecklingsprojekt. Projektet omfattar bl.a. framtagande av kontrollhandböcker och genomförande av utbildningar i exempelvis kontrollmetodik och bemötandefrågor.

Europeiska kommissionens kontor för livsmedel och veterinära frågor (FVO) har under 2010 och 2011 genomfört en revision av den svenska offentliga kontrollen i livsmedelskedjan. På det stora hela har betyget blivit tämligen gott men det påtalades vissa brister framför allt gällande revisionssystemen. FVO framförde även geneella synpunkter på brister i samordningen mellan kontrollmyndigheterna, kontrollpersonalens utbildning och kompetens samt hur myndigheterna vidtar åtgärder och sanktioner.

Indikatorn för säker mat har förändrats fr.o.m. 2010 men är ändå jämförbar mellan åren. Även rapporteringssystemet har ändrats varvid fler kontrollmyndigheters rapportering finns med. Avvikelse fanns inom kontrollområdena HACCP-baserade (faroanalys och kritiska kontrollpunkter) förfaranden, temperatur och utbildning medan det var ovanligare med avvikelser för personlig hygien och information om hälsorisker.

Tabell 2.26 Andel allvarliga avvikelser vid offentlig kontroll

	2007	2008	2009	2010	2011
Antal rapporterande kommuner	42	30	27	158	253
Antal rapporterande inspekterade kontrollpunkter	29 672	81 705	84 321	250 645	311 354
Andel allvarliga avvikelser (%)	14	11	9	13	14

Källa: Livsmedelsverket 2011, uppgifterna för 2010 har uppdaterats sedan 2011 års budgetproposition.

Ett annat sätt att få en uppfattning om säkerheten hos livsmedlen är konsumenternas uppfattning om hur stor de anser risken vara att bli matförgiftad i Sverige. En mycket hög andel, 88 procent av tillfrågade konsumenter, anser i en undersökning utförd på uppdrag av Livsmedelsverket under 2011, att risken för matförgiftning är liten eller obefintlig. Hela 94 procent anser att risken är liten eller obefintlig för att det man äter och dricker ska innehålla främmande föremål. Något färre, 77 procent, anser att risken är liten eller obefintlig att bli sjuk av skadliga ämnen i maten.

Livsmedlen i Sverige kan generellt bedömas som säkra, även om det kan förekomma att enskilda livsmedel medför risk för ohälsa. Ett exempel från 2011 är det EHEC-utbrott som inträffade i norra Tyskland varvid 4 400 människor insjuknade och mer än 50 dog. I Sverige insjuknade över 50 personer och en person avled. Den troliga orsaken till utbrottet spårades slutligen till bockhornsklöverfrö från Egypten. Genom ett välutbyggt samarbete inom EU med system för snabb informationsspridning mellan medlemsstaterna, fungerande system hos företagen och kontroll från de svenska myndigheterna kan problemen hanteras snabbt så att de felaktiga produkterna kan avlägsnas från marknaden.

Problem med dricksvattenförsörjningen är ofta förekommande i Sverige. I princip dagligen finns det kokningsrekommendationer för dricksvattnet någonstans i Sverige. I de allra flesta fall berörs dock ett avgränsat område och rekommendationerna kan oftast hävas efter en kortare tid. Under 2010 och 2011 ägde två större utbrott av vattenburen smitta rum. I såväl Östersund som Skellefteå smittades ett stort antal människor av parasiten *Cryptosporidium* med magsjuka som följd. Samhällets kostnader

för utbrottet i Östersund har beräknats till minst 220 miljoner kronor.

Under 2011 beviljades Sverige ett villkorat fortsatt undantag från gränsvärden för dioxiner och PCB i viss fisk från Östersjöregionen. Undantaget innebär att surströmming fortsatt kan saluhållas, liksom alla annan sill/strömming, lax, öring, röding och flodnejonöga. Regeringen har gett Livsmedelsverket i uppdrag att förstärka informationen till konsumenterna om kostråd för vissa fiskarter från Östersjöområdet.

För att konsumenterna ska ha möjlighet att göra medvetna val mellan olika livsmedel är det viktigt att märkningen av livsmedlen är korrekt och inte vilseleder konsumenten om varans beskaffenhet. Det kan gälla näringsinnehåll, sammansättning, produktinnehåll (t.ex. djurart), vikt och volym, ursprung, produktionsätt (t.ex. genmodifierade eller ekologiska livsmedel) eller hur livsmedlet exponeras i butiken. Inom EU antogs under 2011 en ny gemensam lagstiftning för hur livsmedel ska märkas. Utifrån lagstiftningen utvecklar Livsmedelsverket vägledning till kontrollmyndigheter och information till företag. Genom olika kartläggande undersökningar tar verket reda på om det finns brister i redligheten. Resultatet används som underlag för riktad, offentlig kontroll. Livsmedelsverket arbetar även i projektform tillsammans med kommuner och länsstyrelser för att kontrollera redligheten i livsmedelshanteringen.

Under 2011 har en särskild kartläggning gjorts avseende soja och risprodukter från Kina som används i sport- och bantningsprodukter. Resultaten visar att små inblandningar av genetiskt modifierad soja i sojabaserade sport- och bantningsprodukter förekommer. Den soja som påträffades i analyserna är riskbedömd och godkänd inom EU, vilket betyder att det, trots bristande märkning, inte innebär någon risk för människors hälsa att äta den.

Bra matvanor främjar hälsa och förebygger sjukdom. Det är viktigt att skapa goda förutsättningar för hälsosamma val med utgångspunkt i den enskilda människans intressen och förutsättningar. Andelen överviktiga eller feta män och kvinnor har ökat sedan början av 1990-talet men har legat tämligen oförändrat på en hög nivå de senaste åren. I Sverige är i dag hälften av alla vuxna och vart femte barn överviktiga eller feta. Fetma ökar risken för andra sjukdomar, som typ 2-diabetes och hjärt- och kärlsjukdomar. Befolkningens matvanor skiljer

sig åt beroende på ålder, kön, utbildning m.m. Låg utbildningsnivå är fortfarande förknippad med sämre matvanor, främst hos män. Däremot verkar skillnaderna ha minskat något bland kvinnor. Matvanorna i Sverige är i behov av förbättringar. Undersökningar visar t.ex. att barn äter alldeles för mycket godis, läsk, glass, snacks och bakverk. Nästan en fjärdedel av kalorierna kommer från dessa livsmedel.

Resultat från flera studier pekar på att vuxna vars matvanor bäst överensstämmer med kostråd som baseras på officiella rekommendationer löper mindre risk att drabbas av hjärt- och kärlsjukdom och vissa cancerformer, jämfört med dem vars matvanor i liten grad gör det. När man tittar på näringsintaget finner man ofta att personer med gynnsamt kostmönster har högre intag av bl.a. kostfiber, medan intaget av mättat fett och transfett är lägre.

Livsmedelsverkets arbete kräver att den vetenskapliga utvecklingen följs och kommenteras öppet och transparent. Under 2011 har Livsmedelsverket publicerat råd om bra mat för flera grupper, bl.a. för spädbarn och småbarn. Verket lämnar också information till gravida och ammande. Det finns även möjlighet för dessa grupper att via ett SMS få information om den s.k. ost- och fiskguiden. Livsmedelsverkets nybildade kompetenscentrum för måltider inom vård, skola och omsorg samordnar och utvecklar, tillsammans med andra aktörer, arbetet med den offentliga måltiden. Livsmedelsverket förmedlar även information om nyckelhålsmärkningen som är ett hjälpmedel för konsumenten att välja nyttigare mat i butiken.

Analys och slutsatser

Livsmedelskontrollen i Sverige bedöms tillfredsställande, men det finns vissa brister. Dessa är vanligast på lokal nivå där kontrollernas utförande kan variera stort mellan kommunerna. Bristerna består främst i att kontrollen utförs på olika sätt av olika kontrollmyndigheter och att det i många kommuner finns för få livsmedelsinspektörer. Arbetet med att skapa likvärdighet och ytterligare riskbasera livsmedelskontrollen måste fortsätta för att upprätthålla det höga förtroende som finns för livsmedlen i Sverige. En likvärdig tillämpning och kontroll i Sverige och övriga medlemsländer i EU är viktig för att de livsmedelsproducenter som konkurrerar på den inre marknaden ska kunna konkurrera på lika villkor.

För att skapa ytterligare förutsättningar i linje med regeringens ambitioner i Matlandet behövs en ökad flexibilitet och riskbaserad tillämpning för att på så sätt skapa förutsättningar för småskalig livsmedelsproduktion, samtidigt som livsmedelssäkerheten inte åsidosätts.

Redlighetsfrågorna i livsmedelshanteringen blir allt viktigare i takt med att fler och fler produkter märks på olika sätt. Reglerna inom området finns till för att säkerställa att konsumenterna inte vilseleds utan kan ta till sig den information som de önskar om livsmedlen.

De livsmedel som konsumeras i Sverige är i allmänhet säkra. Felaktiga kostvanor med för samhället kostsamma följsjukdomar är däremot en stor riskfaktor för befolkningen varför det är viktigt att skapa goda förutsättningar för bra matvanor. Det gäller att konsumenter har goda möjligheter och kunskaper om att välja rätt och att som konsument av måltider inom offentlig sektor få ett bra utbud.

Sammanfattande bedömning av måluppfyllelsen

Ett av de övergripande målen inom visionen *bruka utan att förbruka* är att De gröna näringarna utmärks av omtanke, ansvarstagande och hög etik. Ett flertal insatser under 2011 har ingått i regeringens strävan att nå målet.

Det goda djurhälsoläget i Sverige har förbättrats under 2012.

Nedgången i antalet nyinfektioner för salmonella kan troligtvis tolkas som ett trendbrott.

Genom kunskap och medvetet arbete har antibiotikaanvändningen minskat kraftigt i Sverige och är nu tämligen konstant. Antibiotikaresistenta bakterier är trots detta ett växande problem och medför ett ökat antal svårbehandlade infektioner inom humanmedicinen. För att motverka denna utveckling är det viktigt att vidareutveckla samarbetet mellan myndigheter som ansvarar för folkhälsa och djurhälsa.

Djurskyddskontrollen visar förbättringar under 2011. Regeringen följer utvecklingen inom området och har även vidtagit flera åtgärder för att ytterligare förbättra djurskyddskontrollen.

Livsmedel som konsumeras i Sverige är i allmänhet säkra. Vad gäller livsmedelskontrollen bedöms den som tillfredsställande men det finns vissa brister främst på lokal nivå där

kontrollernas utförande kan variera stort mellan kommunerna. Det är viktigt att arbetet med att likrikta och ytterligare riskbasera livsmedelskontrollen fortsätter för att upprätthålla de höga förtroende som finns för livsmedlen i Sverige. Felaktiga kostvanor med följsjukdomar är dock en betydligt större riskfaktor för befolkningen än förekomsten av gifter i maten.

Sammanfattningsvis bedömer regeringen, baserat på myndigheternas rapportering och med de indikatorer som valts att insatserna bidragit till god måluppfyllelse för målet De gröna näringarna utmärks av omtanke, ansvarstagande och hög etik.

2.5.4 De gröna näringarna bidrar till en globalt hållbar utveckling

Regeringens arbete med visionen *bruka utan att förbruka* upphör inte vid landets gränser utan är i hög grad en global angelägenhet. De gröna näringarna är viktiga för omställning till ett hållbart samhälle. Jordbrukets och fiskets viktiga roll i den globala livsmedelsförsörjningen har uppmärksammats under senare år när höga livsmedelspriser har ökat antalet hungriga. Klimat- och miljöfrågor kräver gränsöverskridande överenskommelser. Ett hållbart nyttjande av världens skogar bidrar till globalt hållbar utveckling genom fattigdomsbekämpning samtidigt som det utgör ett medel i kampen mot den globala uppvärmningen. Andelen överutnyttjade fiskbestånd i världen fortsätter att öka. Handel på en öppen global marknad utan handelsstörningar och med gemensamma standarder bidrar till liknande konkurrensförutsättningar för aktörer i livsmedelskedjan samt till tryggad livsmedelsförsörjning.

En trygg global livsmedelsförsörjning

Resultat

Under 2011 fortsatte de kraftiga prisvariationerna på jordbruksråvaror på de internationella marknaderna. Trots en svag tillbakagång 2011 är livsmedelspriserna fortsatt mer än dubbelt så höga som under perioden 1990–2007 och enligt FAO långt över prisindex före 2008 års livsmedelskris. Det påverkar möjligheterna att trygga livsmedelsförsörjningen, främst för de drygt 925 miljoner människor som lider av

hunger, som globalt har ökat i antal trots en ökad jordbruksproduktion i världen. G20 identifierade under året tryggad livsmedelsförsörjning som en av sina tre högsta prioriteringar för sitt fortsatta arbete och pekade på vikten av satsningar på hållbar jordbruksproduktion, inte minst i utvecklingsländerna, genom insatser från både den privata och den offentliga sektorn. Det är viktiga frågor också för regeringen.

Markrättigheter är en central del i livsmedelsförsörjningen och Sverige har varit engagerad för att förhandlingarna om de Frivilliga riktlinjerna för ansvarsfull förvaltning av mark, fiske och skog inom ramen för Kommittén för tryggad livsmedelsförsörjning (CFS) kunde slutföras. Sverige har också fortsatt verka för att CFS ska bli det centrala och inkluderande organet för global livsmedelsförsörjning och nutrition. Som stor bidragsgivare är Sverige fortsatt pådrivande för att den snart färdiga reformeringen av FAO ska få stort genomslag och effekt. Sverige har även varit aktiv i FAO:s arbete för att främja en policyutveckling mot ett hållbart jord- och skogsbruk samt fiske i syfte att främja en trygg global livsmedelsförsörjning.

Sverige har engagerat sig i FAO:s kommission för genetiska resurser för livsmedel och jordbruk och deltagit i internationella förhandlingar om utvecklandet av globala handlingsplaner för bevarande och hållbart nyttjande av inom växt-, djur- och skogsgenetiska resurser. Sverige har också varit drivande inom utvecklingen av det växtgenetiska fördraget för livsmedel och jordbruk och deltagit i internationella möten och förhandlingar bl.a. för att ta fram en finansieringsstrategi för genomförande av fördraget.

Regeringen har genom framtagande av skrifter inom ramen för FAO-kommittén uppmärksammat konsekvenserna av de kraftiga prisvariationerna på livsmedel liksom också vikten av att stödja ägande- och nyttjanderätten vid internationella investeringar i mark i utvecklingsländer.

Inom ramen för FN:s konferens om hållbar utveckling arbetade Sverige hårt för att EU-positionen tydliggjorde jordbrukets, skogens och fiskets roll för omställning till grön ekonomi och för livsmedelsförsörjning, vilket avspeglas i förhandlingsresultatet. Under konferensen deltog SLU med utställning och sidoevenemang om skog på uppdrag av regeringen.

Sverige har vidare engagerat sig i arbetet att reformera den Gemensamma råvarufonden (CFC) som finansierar framför allt mindre pilotprojekt i utvecklingsländerna på främst jordbruksråvaruområdet. Dessa kan skalas upp och appliceras på andra länder och regioner. Syftet är att tillskapa en kostnadseffektiv och hållbar organisation för denna form av internationell projektfinansiering.

SLU har fastställt en strategi för sin del i genomförandet av den svenska politiken för global utveckling. För att implementera strategin har SLU under 2011 initierat ett program Agricultural Sciences for Global Development (SLU Global). Jordbruksverket, Skogsstyrelsen och SLU har ingått en överenskommelse om samarbetet med Politiken för global utveckling. Sverige har aktivt stöttat SVA:s samarbete med Vietnam som grundas på det av regeringarna ingångna Memorandum of Understanding om bl.a. djurhälsa och livsmedelsfrågor. Ett samarbete mellan Jordbruksverket och dess georgiska motsvarighet angående kapacitetsuppbyggnad och myndighetsstruktur i Georgien pågår.

Nordisk kommitté för jordbruks- och matforskning (NKJ), som är ett samarbetsorgan under det Nordiska Ministerrådet för fiske och vattenbruk, jordbruk, livsmedel och skogsbruk (MR-FJLS), anordnade i juli en konferens om Nordens roll i primärproduktionens livscykel. Bland annat diskuterades den framtida livsmedelsförsörjningen och de problem som uppstår med en ökande befolkning, förändrat klimat och begränsade resurser. En forskningsbaserad bioekonomi har en central roll för att möta framtidens utmaningar och skapa en grön tillväxt. Talare från bl.a. EU-kommissionen framhöll vikten av en nordisk plattform för att kunna påverka den europeiska.

Nordiskt Genresurscenter, som är en institution under Nordiska ministerrådet, har tecknat ett nytt kontrakt som fokuserar på bevarande och nyttjande av genetiska resurser.

Analys och slutsatser

Ytterligare insatser krävs för att millenniemål 1, att halvera andelen hungrande till 2015, ska nås. Ett aktivt engagemang i FAO:s långsiktiga och policyskapande arbete anses utgöra en viktig beståndsdel för att närma sig målet. Sverige bör fortsätta fokusera på frågor i linje med regeringens policies för utvecklingspolitiken, särskilt

genderfrågor och strategiska satsningar. Mer information om regeringens arbete med millenniemålen redovisas under utgiftsområde 7 Internationellt bistånd.

De gröna näringarna bidrar till lösningen av det globala miljö- och klimatarbetet

Resultat

Sverige har under de internationella klimatförhandlingarna 2011 i Durban, Sydafrika, fortsatt att driva skogens betydelse för minskad klimatpåverkan. I Durban 2011 fattades också beslut om att initiera ett arbete för hur jordbruket ska minska växthusgasutsläppen, något som Sverige varit pådrivande för.

I linje med regeringens prioritering av att de gröna näringarna ska bidra till en globalt hållbar utveckling har en programförklaring för Sveriges internationella skogspolitik presenterats under våren 2012, inom ramen för satsningen Skogsriket. Sverige innehar ordförandeskapet i FAO:s skogskommitté COFO 2010–2012. Sverige har agerat aktivt i ordföranderollen och arbetat för effektivisering, tydligare ledningsstruktur och höjd ambitionsnivå för perioden mellan mötena, det s.k. intersessionella arbetet. Genom EU har också åtgärder för att hantera problem med olaglig avverkning och därtill relaterade handel vidtagits genom nya partnerskapsavtal med timmerexporterande länder. Under 2011 undertecknade EU avtal med både Liberia och den Centralafrikanska republiken.

Arbetet med Selfossdeklarationen för hållbart skogsbruk inom MR-FJLS har fortsatt med inriktning på skogens stora betydelse för vattenförsörjning och att möta globala klimatförändringar.

MR-FJLS har under året fortsatt sitt engagemang inom ramen för EU:s strategi för Östersjöregionen. Sverige är prioriteringsområdeskoordinator för fiskefrågor, och här har ett aktivt arbete bedrivits, liksom på skogsområdet där Sverige har ett huvudansvar för ett flertal skogsrelaterade projekt inom strategin. Under Östersjöstrategins Årliga Forum i Gdansk hölls ett seminarium inom MR-FJLS om bioenergi.

Arbetet med EU:s strategi för Östersjöregionen har bedrivits aktivt under året med ett särskilt fokus på att utarbeta mål och indikatorer för strategin, vilket tidigare helt har saknats. Samtliga myndigheter på Landsbygdsdeparte-

mentets områden har getts särskilda regeringsuppdrag i syfte att ytterligare förstärka och utveckla engagemanget i arbetet med strategin.

Enligt FAO:s senaste data, som speglar situationen 2009, var 57,4 procent av bedömda marina fiskbestånd fullt nyttjade, dvs. nära maximalt hållbart uttag (msy), vilket innebär att det inte finns utrymme för någon expansion av fångsterna. Av resterande bestånd var 29,9 procent överutnyttjade och 12,7 procent inte fullt nyttjade. Andelen överutnyttjade bestånd fortsätter att öka, vilket är oroande, men ökningen sker i lägre takt sedan 1990 jämfört med mellan 1980 och 1990. Detta indikerar vissa framsteg i förvaltningen och de åtgärder som har vidtagits av kuststater och det internationella samarbetet. Sverige har inom FAO-arbetet särskilt lyft fram att det krävs fördjupade analyser varför andelen överutnyttjade bestånd fortsatt ökar. Det är viktigt att målsättningen från Johannesburg om att världens fiskbestånd ska nyttjas på msy-nivåer 2015 fortsatt är ett internationellt åtagande, vilket Sverige driver i reformeringen av EU:s gemensamma fiskeripolitik liksom i andra internationella sammanhang såsom Rio+20. I mars 2012 antog EU:s fiskeriministrar rådsslutsatser avseende bl.a. fiskepartnerskapsavtalen med tredje land. I och med dessa gjordes viktiga framsteg i hur avtalen ska bli mer hållbara, bl.a. att det måste finnas ett dokumenterat överskott, tydligare utvärderingar och vetenskapligt underlag samt krav på att mänskliga rättigheter och demokratiska principer uppfylls i avtalslandet.

Analys och slutsatser

Sverige var pådrivande till att jordbruket inkluderades i klimatförhandlingarna.

Sverige har genom sin höga kunskapsnivå och långa skogliga tradition en hög trovärdighet internationellt vad gäller skogsbruket och skogens produktions- och miljövärden. Sverige ska fortsätta att förmedla kunskap om detta och exportera sitt teknologiska kunnande.

Sverige spelar fortsatt en viktig roll i att lyfta fram frågan om hållbara fiskbestånd genom att verka för att stärka den vetenskapliga rådgivningen och de regionala fiskeriförvaltningsorganisationerna.

En öppen global ekonomi

Resultat

Den övergripande trenden är att andelen jordbruks- och livsmedelsprodukter som exporteras globalt stadigt ökar, om än från en förhållandevis låg nivå i jämförelse med andra sektorer. Den starka ekonomiska utvecklingen och en ökad efterfrågan i tillväxtekonomierna, t.ex. Kina, Indien och Brasilien, har inte minst bidragit till denna utveckling. De senaste årens kraftiga prisvariationer på jordbruks- och livsmedelsprodukter har samtidigt påverkat den internationella handeln. Många exporterande jordbruksländer införde exportrestriktioner när priserna var höga i syfte att motverka höga priser på den inhemska marknaden. Detta förstärkte prisuppgångarna och minskade handeln.

Handeln med jordbruks- och livsmedelsprodukter fortsätter alltså att öka internationellt trots att de multilaterala förhandlingarna om jordbruksfrågor inom ramen för världshandelsorganisationen WTO praktiskt taget helt har avstannat. Regeringen arbetar dock fortsatt för att avsluta Doharundan där bl.a. ett reviderat jordbruksavtal ingår som skulle innebära kraftigt sänkta tullar och handelsstörande stöd samt en utfasning av alla former av exportstöd. Ett ryskt WTO-medlemskap innebär att världshandeln blir ännu mer integrerad. Trots avsaknad av ett avtal minskade EU:s genomsnittligt tillämpade tullar på jordbruksprodukter med 2,5 procentenheter mellan 2008 och 2009, vilket torde bero på bilaterala och preferensavtal samt att t.ex. tullarna på spannmål slopades när priserna var höga. I övriga världen kan inte en motsvarande minskning ses. Sverige stödjer G20-arbetet om att begränsa möjligheterna till användning av exportrestriktioner på livsmedel. Stödnivåerna i OECD-länderna minskade från att utgöra 28 procent av jordbrukarnas inkomster 2005 till 22 procent 2009. Den bidragande orsaken till detta är dock de höga priserna och inte jordbrukspolitiska reformer.

En kontinuerlig utveckling av riktlinjer, rekommendationer och standarder i andra internationella organisationer sker i syfte att underlätta den internationella handeln på jordbruks- och livsmedelsområdet. Sverige arbetar aktivt inom flera av dessa såsom den internationella standardiseringsorganisationen för livsmedel, Codex Alimentarius, för djurhälsa, OIE och för växtskydd, IPPC. Genom att vara

med och utforma dessa riktlinjer och standarder bidrar Sverige till att skapa ramar för den internationella handeln som gynnar såväl svenska som övriga länders exportörer. I det arbetet prioriterar Sverige särskilt att hänsyn tas till fattigare länders intressen. I genomsnitt antas ett tiotal standarder per år i Codex och IPPC.

Analys och slutsatser

Den globala handeln med jordbruksprodukter styrs av många olika faktorer. Det är viktigt att Sverige fortsatt gör sin röst hörd inom EU och internationellt i olika fora för beslut i mer frihandels- och utvecklingsvänlig riktning.

Sammanfattande bedömning av måluppfyllelsen

Ett av de övergripande målen inom visionen *bruka utan att förbruka* är att De gröna näringarna bidrar till en globalt hållbar utveckling. Ett flertal insatser under 2011 har ingått i regeringens strävan att nå målet.

De multilaterala klimat- och WTO-förhandlingarna är ännu inte avslutade trots ansträngningar av såväl Sverige som av övriga EU. I klimatförhandlingarna ingår numera jordbruk, något som Sverige har varit starkt pådrivande för. Överutnyttjande av fiskbestånden fortgår, om än med lägre ökningstakt. Sverige arbetade hårt för att FN:s konferens om hållbar utveckling i Rio de Janeiro som ägde rum i juni 2012 skulle bli framgångsrikt och lyfte fram vikten av jordbrukets, skogens och fiskets roll för en omställning till en grön ekonomi och för livsmedelsförsörjning.

Sammanfattningsvis bedömer regeringen att de redovisade insatserna har bidragit till ökad måluppfyllelse för att De gröna näringarna bidrar till en globalt hållbar utveckling.

2.6 Politikens inriktning

Regeringens övergripande mål är att skapa förutsättningar för fler jobb samt fler och växande företag i Sverige, för att därigenom bryta utanförskapet.

De gröna näringarna är betydelsefulla för Sveriges tillväxt och utveckling, framförallt på landsbygden. Regeringen vill därför inom ramen för ett hållbart nyttjande av naturresurserna

skapa goda förutsättningar för livskraftiga företag i hela landet. Både kvinnor och män ska ges goda förutsättningar att bo och verka i hela landet. De gröna näringarna är landsbygdens ryggrad. De står tillsammans för fyra procent av Sveriges BNP. För att skapa fler jobb och företag i hela Sverige har de gröna näringarna en viktig roll. Det är viktigt att ta till vara landsbygdens möjligheter i klimatomställningen och ett miljömässigt hållbart brukande av naturresurserna. Sverige har några av världens mest ambitiösa mål för energi- och klimatpolitiken. De gröna näringarna har en nyckelroll i arbetet för ett hållbart samhälle. Regeringens bedömning är att betydelsen kommer att öka. Produkter baserade på skogsråvara står för över 50 procent av den svenska nettoexporten. Redan idag står bioenergin från jord- och skogsbruk för en tredjedel av Sveriges energianvändning. De gröna näringarna har därmed en avgörande roll för att skapa sysselsättning i hela landet – men också som motor i utvecklingen mot ett hållbart samhälle och en grön ekonomi.

Att producera råvaror från skog, fiske och jordbruk kräver dock en god framförhållning. För att kunna möta framtidens behov och efterfrågan på råvaror krävs åtgärder redan idag.

Tillväxt på landsbygden skapas genom att människor ges rätt förutsättningar att förverkliga sina idéer. En grundläggande förutsättning för landsbygden som motor i den gröna tillväxten är fungerande infrastruktur, inte minst för digital kommunikation. Med bredband i världsklass är affärer, kontakter och utbyten en faktisk möjlighet oavsett geografisk position, avstånden krymper och potentialen ökar. Regeringen arbetar också för ett dynamiskt näringsliv med ambitionen att de gröna näringarna ska ha likvärdiga konkurrensförhållanden inom EU.

Landsbygdsdepartementet arbetar utifrån regeringens vision *bruka utan att förbruka* och redovisar därför politikens inriktning utifrån visionens fyra övergripande mål:

- Ett dynamiskt och konkurrenskraftigt näringsliv i hela landet som präglas av öppenhet och mångfald.
- De gröna näringarna är miljö- och resurseffektiva och har en nyckelroll i Sveriges energiproduktion.
- De gröna näringarna utmärks av omtanke, ansvarstagande och hög etik.

- De gröna näringarna bidrar till en globalt hållbar utveckling.

Goda företagsvillkor för både kvinnor och män är en grundförutsättning för de fyra övergripande målen. De långsiktiga omloppstiderna i de gröna näringarna innebär att det är centralt med långsiktiga villkor och en stark äganderätt.

Det är också viktigt att kompetensförsörjning och kunskapsutveckling tryggas genom utbildning, forskning och innovation.

En grundbult i svenskt livsmedelsföretagande är att konsumenternas förtroende och engagemang för det svenska djurskyddet är fortsatt starkt. Ett starkt djurskydd är en fråga som regeringen prioriterar. Goda konkurrensvillkor och möjlighet till småskalighet och diversifiering är andra viktiga aspekter för livsmedelsproducenterna.

Regeringens vision *bruka utan att förbruka* genomsyrar även det internationella arbete som bedrivs inom ramen för utgiftsområdet. Regeringens agerande i globala frågor såsom tryggad livsmedelsförsörjning, ett hållbart brukande och bevarande av den biologiska mångfalden och naturresurserna, samt hantering av klimatutmaningarna, och en friare handel liksom en ökad export från de gröna näringarna, bidrar till att uppfylla visionen.

2.6.1 Ett dynamiskt och konkurrenskraftigt näringsliv i hela landet som präglas av öppenhet och mångfald

De gröna näringarna skapar jobb och tillväxt, men möter precis som många andra företagare en rad utmaningar.

Enligt Jordbruksverket finns det produktionskostnader inom jordbrukssektorn som är högre i Sverige jämfört med andra länder. Orsaker till skillnaderna är bl.a. klimat, geografi, byggtadition och lagstiftning. Enligt Konkurrensverket har svenskt jordbruk drygt tio procentenheter lägre marginaler än genomsnittslandet i Europa. En minskande jordbrukssektor innebär inte bara färre jobb på den svenska landsbygden utan också ett mindre öppet odlingslandskap med färre betade ängs- och hagmarker och därmed en förlust av biologisk mångfald och natur- och kulturmiljöer.

Det pågår flera angelägna insatser för att öka jordbruksföretagens konkurrenskraft. Regeringen anser att framtidstron inom näringen och attityden till primärproduktion i samhället är viktiga faktorer för att stärka jordbruksföretagens konkurrenskraft. Visionen om Sverige – det nya matlandet är en viktig del i arbetet med att möta de utmaningarna. Arbetet med att korta handläggningstider och bra vägledningar från myndigheterna är prioriterat. Insatser har gjorts från Livsmedelsverkets sida för att underlätta för livsmedelsföretagare och det arbetet kommer att fortsätta att utvecklas. Det gäller t. ex. stöd till exporterande livsmedelsföretag, förstärkt rådgivning till företag och insatser för att stärka kompetensen hos de lokala kontrollmyndigheterna.

Företag har ofta kontakter med flera olika myndigheter. Regeringen anser att det är viktigt att dessa kontakter förenklas så mycket som möjligt. Av den anledningen har regeringen bl.a. gett länsstyrelsen i Kronobergs län i uppdrag att samordna samtliga länsstyrelsers arbete med att förenkla för företagen på länsnivå. Det är också viktigt att lagstiftningen tillämpas på ett likvärdigt sätt i Sverige och i övriga EU.

För att uppnå de höga miljö- och djurskyddskrav som medborgarna ställer är det viktigt att den offentliga sektorn vid upphandling av livsmedel ställer krav och efterfrågar livsmedel med hög kvalitet och som producerats under förhållanden med god djuromsorg och goda miljöbetingelser. I november överlämnades delbetänkandet ”På jakt efter den goda affären – analys och erfarenheter av den offentliga upphandlingen” (SOU 2011:73) till Socialdepartementet. Utredningens arbete går vidare, syftet är att utreda om upphandlingsreglerna i tillräcklig utsträckning möjliggör för upphandlande myndigheter och enheter att göra goda ekonomiska affärer genom att tillvarata konkurrensen på marknaden och samtidigt använda sin köpkraft till att förbättra miljön, ta sociala och etiska hänsyn samt verka för ökade affärsmöjligheter för små och medelstora företag.

Den tillämpade forskningen inom jordbruksområdet har stor betydelse för primärproduktionen och det är viktigt att den kommuniceras effektivt så att nya rön och teknik snabbt kan komma till praktisk användning.

Regeringen prioriterar därför arbetet med att stärka jordbruksföretagens konkurrenskraft. Eftersom utvecklingen i vissa delar av primär-

produktionen är oroväckande avser regeringen därför att utreda möjligheter och hinder, dock ej primärt i form av ekonomiska stöd, för en framtida livskraftig primärproduktion.

För att åstadkomma god konkurrenskraft behövs en bra och säker arbetsmiljö. Jord- och skogsbruket är en av Sveriges mest olycksdrabbade branscher sett till antalet verksamma och regeringen har därför tagit initiativ till att förstärka rådgivningen till lantbruket och tydliggjort att arbetsmiljö är ett prioriterat område i Sveriges landsbygdsprogram under perioden 2007–2013. Regeringen följer utvecklingen, i synnerhet det pågående rådgivningsprojektet Säkert bondförnuft som drivs av LRF och som syftar till att öka kunskaperna i branschen och minska olyckorna.

I regeringens satsning på kvinnors företagande 2011–2014 ska särskilda ansträngningar göras för att nå kvinnor inom bl.a. de gröna näringarna. I samma satsning ska insatser i gles- och landsbygd, kopplade till användningen av it och internet för ökad affärsnytta i företag som drivs av kvinnor, vara särskilt prioriterat.

Det är angeläget att EU:s gemensamma jordbrukspolitik förändras i linje med tidigare genomförda reformer. Regeringens långsiktiga målsättning för den gemensamma jordbrukspolitiken är en avreglerad, marknadsorienterad och konkurrenskraftig jordbrukssektor styrd av konsumenters efterfrågan och med hänsyn tagen till klimat, miljö, djurskydd och utvecklingsaspekter. En minskad regelbörda är också av största vikt. Inom ramen för väsentligt lägre utgifter för jordbrukspolitiken i EU vill regeringen lägga skiftat fokus mot åtgärder för landsbygdsutveckling. Detta bör huvudsakligen ske i form av åtgärder som bidrar till att tillhandahålla gränsöverskridande kollektiva nyttigheter som minskad negativ miljö- och klimatpåverkan.

Långsiktighet och stabilitet i regelverken är avgörande för att kunna bygga upp stabila administrations- och stödsystem kopplade till den gemensamma jordbrukspolitiken. När den pågående reformeringen av den gemensamma jordbrukspolitiken ska genomföras innebär det nya utmaningar i arbetet med att åstadkomma en effektiv och säker administration, samtidigt som en reform är ett bra tillfälle att se över den nationella tillämpningen. Regeringen föreslår därför en satsning för att åstadkomma effektivare stödsystem för genomförandet av den nya

jordbrukspolitiken. Syftet är att öka förutsägbarheten och användarvänligheten för brukaren samt att minska risken för sanktioner och återbetalningskrav.

Tidigare satsningar på slakteribranschen har gett positiva effekter på antalet jobb och företag. Effekterna har varit störst för de minsta slakterierna. Regeringen anslog förra året medel för att sänka köttkontrollavgifterna för all slakt i Sverige. Detta stärker konkurrenskraften för såväl slakterier som för primärproducenterna. Fler slakterier leder även till kortare djurtransporter vilket är positivt ur djurskyddssynpunkt.

Under de senaste åren har Livsmedelsverket utvecklat köttkontrollen vilket inneburit förenklningar för företagen. Livsmedelsverket planerar dessutom för fler förändringar för en moderniserad köttkontroll. Inom ramen för den översyn som pågår i EU arbetar regeringen för att få en moderniserad kontrollagstiftning. Ambitionen är att detta arbete på sikt ska leda till förändringar som kan effektivisera verksamheten ytterligare och medföra reducerade kontrollkostnader och att livskraftiga slakterier kan etableras på landsbygden. Sverige är på detta sätt ett föregångsland inom EU. Intresset för lokal och regional mat ökar bland konsumenter såväl i Sverige som i många andra länder samtidigt som producenter och handel ser nya marknadsmöjligheter i denna trend.

Regeringens övergripande målsättning i arbetet med att förenkla för företagen har varit, och är fortsatt, att skapa en positiv, märkbar förändring i företagets vardag. För Landsbyggsdepartementets ansvarsområden har de administrativa kostnaderna minskat med ca 37 procent, och målet för ansvarsområdet är att företagets administrativa kostnader ska minska med 50 procent till utgången av 2014 jämfört med 2006.

Andra faktorer än de administrativa kostnaderna uppfattas som mer betungande för de kvinnor och män som driver företag. Till exempel kan krångel och osäkerhet upplevas som hinder för företagandet. Därför breddas arbetet med att minska det upplevda krånglet för företagandet genom att målet utvecklas till att förutom att minska de administrativa kostnaderna även omfatta kvalitativa aspekter som hur företagarna upplever reglerna, t.ex. förbättrad service, kortare handläggningstider och digitalisering.

Att minska regelbördan är också en viktig fråga i den pågående reformen av EU:s gemensamma jordbrukspolitik. Dagens stödssystem är komplexa och svårhanterliga för jordbrukarna och regeringen arbetar därför aktivt med att varje del av de förändrade stödssystemen utformas på ett så enkelt sätt som möjligt.

Sverige – det nya matlandet

Regeringens arbete med visionen Sverige – det nya matlandet fortsätter. Syftet är att uppnå regeringens långsiktiga mål om att Sverige ska bli det ledande matlandet i Europa och därigenom skapa fler arbetstillfällen. Arbetet med visionen är uppdelat i fem fokusområden: primärproduktion, livsmedelsförädling, offentliga måltider, restaurangbranschen och matturism.

Det finns en stor potential i att utveckla och koppla samman livsmedelsproduktion, livsmedelsförädling och gastronomi med landsbygdens unika natur- och kulturmiljövärden, turism och måltidsupplevelser. Därmed främjas lokal och regional matkultur och det kan skapas fler jobb och ökad tillväxt i hela landet. Livsmedelsindustrin är den fjärde största industri-sektorn i Sverige sett till antalet sysselsatta. Industrin finns över hela landet och är därmed viktig för landsbygdens sysselsättning och tillväxt.

Primärproduktionen är ryggraden i visionen. Utan en lönsam och konkurrenskraftig primärproduktion kan inte visionens mål förverkligas. Särskilt fokus läggs därför på att tydliggöra och stärka primärproduktionen. Den matbaserade turismen framstår som en viktig tillväxtbransch som kan ge fler möjlighet till sysselsättning på landsbygden.

Skolmåltiden är en av flera faktorer som påverkar elevernas förutsättningar för att kunna ta del av undervisningen och nå kunskapskraven. Äldre och svårt sjuka kan drabbas av undernäring. En viktig del i arbetet med visionen är därför fokusområdet offentlig mat. I Sverige serveras dagligen tre miljoner måltider i offentlig regi. Regeringen anser att det är glädjande att fokus har ökat på kvalitet och matglädje inom t.ex. skola, vård och omsorg.

Livsmedelsverket fortsätter att utveckla det kompetenscentrum med fokus på offentlig mat som har inrättats. Vid centrumet ska samlas och tillhandahållas den bästa tillgängliga kunskapen

om måltider i den offentliga sektorn. Centrumet ska bl.a. bidra till att måltidsfrågorna inom vård, skola och omsorg sätts högt på agendan och stötta kommuners och landstings kvalitetsarbete på området.

Utredningen om vissa alkoholfrågor har presenterat ett delbetänkande avseende gårdsförsäljning av alkoholdrycker (SOU 2010:98). Regeringen avser inte gå vidare med utredningens förslag, bl.a. på grund av remissinstansernas kritik. Frågan bereds vidare i Regeringskansliet.

Urfolket samerna och Sametinget

Genom samernas ställning som urfolk har Sametinget och samerna en särskild ställning i samhället. Detta understryks även i den nyligen ändrade grundlagen och som urfolk har samerna rätt till självbestämmande i ett antal frågor. Det är viktigt att de samiska språkens användning i samhället säkerställs och att det finns ett starkt och utvecklat samiskt närings-, konst- och kulturliv. Den grundlagsstadgade bruksrätten av mark är en viktig förutsättning för en livskraftig rennäring.

Rennäringen med jakt, fiske och duodji (sameslöjd) är en bärande del av det samiska kulturarvet. Regeringen ser behovet och vikten av ett levande samiskt kultur- och samhällsliv och en konkurrenskraftig rennäring som ger försörjning på ett långsiktigt ekonomiskt och miljömässigt hållbart sätt i enlighet med de samiska kulturvärdena och traditionell kunskap om brukandet av de biologiska naturresurserna. Politiken ska också bidra till ett starkt och utvecklat samiskt näringsliv med rennäring-företag som har framtidstro. Satsningar på att sprida samisk mat och öka efterfrågan på råvaror görs inom Sverige – det nya matlandet.

Under 2013 kommer val till Sametinget att äga rum. Då väljs ledamöter till Sametingets folkvalda samling för kommande fyraåriga mandatperiod. Regeringen säkerställer finansieringen av valet genom en tillfällig anslagsförstärkning till Sametinget. Regeringen anser även att en permanent ökning bör ske för att stärka det politiska arbetet i Sametinget. Ett led i det arbetet är att utveckla samepolitiken genom dialoger mellan regeringen och Sametinget samt mellan Sametinget och andra myndigheter och organisationer. Dessa satsningar ligger inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse.

Rennäring och rovdjur

Den regionaliserade förvaltningen av rovdjuren som bl.a. innebär att vissa licens- och skydds-jaktsbeslut numera delegeras till länsstyrelserna är en viktig del av den svenska rovdjurspolitiken. Delegeringen ska vara baserad på rovdjurstammarnas utveckling i länet. Samtidigt finns rapporter om att det ökade rovdjurstrycket i renskötselområdet, särskilt i vissa samebyar, ger betydande problem för renskötseln. Rovdjursutredningen gör bedömningen att rennäringen är den näring som drabbas hårdast av rovdjurens predation sett till antalet angripna djur. Samtidigt har Sverige genom att ratificera ett antal internationella konventioner förpliktigt sig att respektera den samiska folkgruppen som ett urfolk. För samerna är rennäringen av central betydelse för den samiska kulturens fortlevnad.

Jakt, såväl skyddsjakt som annan jakt är ett av flera medel som behövs för att hantera denna problematik. Mot denna bakgrund är det angeläget att myndigheter särskilt tar hänsyn till risken för skador på renar och att snabba och effektiva skyddsjaktsbeslut prioriteras i renskötselområdet.

Samefonden

Riksdagen beslöt 1962 att nettoavkastningen av samefondsskogarna under en tid av 50 år ska tillföras det som idag är Samefonden. Beslutet gällde från den 1 juli 1962 till den 30 juni 2012. Statens fastighetsverk förvaltar skogarna på renbetesfjällen och betalar avkastningen till Samefonden. I enlighet med budgetpropositionen för 2009 beslöt riksdagen att regeringen får använda del av de under Samefonden redovisade inkomsterna från Statens fastighetsverk för delfinansiering av arrendekostnader för vinterbete. Regeringen anser att fr.o.m. 2013 bör Statens fastighetsverk betala in medlen till en inkomstitel och att Samefonden kompenseras genom anslagsmedel i statens budget. Av medlen ska även fortsättningsvis hälften avsättas i del-fonden under Samefonden för att betala del av arrende av bete för ren i Härjedalen.

Ur Samefonden lämnas bidrag för rennäringens rationalisering, främjande av rennäringen, den samiska kulturen och samiska organisationer samt för inköp eller arrende av renbetesmark.

Samefondens styrelse beslutar om den årliga bidragsfördelningen.

Stärkt utvecklingskraft i Sveriges landsbygder

Landsbygder med stark utvecklingskraft är en resurs för hela Sveriges utveckling och tillväxt, inte minst i utmaningen att skapa ett hållbart samhälle. För att säkerställa att landsbygdens potential tas tillvara och att dess särskilda förutsättningar beaktas arbetar regeringen med en förbättrad samordning mellan olika politikområden. Grunden för detta arbete presenterades i regeringens skrivelse 2008/09:167. Där angavs att landsbygdsperspektivet bör, i de frågor där det är relevant, införlivas som en naturlig del i alla politikområden.

Den svenska landsbygden är rik på biologisk mångfald och naturresurser vilka utgör grunden för en samhällsekonomi där ekosystemtjänster från mark och vatten används hållbart.

Det finns en stor potential att ytterligare utveckla entreprenörskap och företagande på landsbygden, inte minst inom energisektorn, upplevelse- och turismsektorn, den småskaliga livsmedelsproduktionen och genom fortsatt vidareförädling av produkter från jord-, skogs- och vattenbruk samt fiske.

Klimatförändringarna är en av vår tids största utmaningar och kräver såväl regionala, nationella som globala lösningar. I arbetet för att hitta lösningar och ställa om samhället finns dock möjligheter för teknik-, varu- och tjänsteutveckling inom alla branscher. Affärsmöjligheter skapas för svenska företag i och med den växande globala efterfrågan på hållbara och resurseffektiva varor och tjänster.

Klimat-, miljö- och energiotmaningarna hanteras av regeringen med hjälp av flera instrument och områden. Det behövs därför en fortsatt och utvecklad samverkan mellan myndigheter liksom mellan myndigheter och den kommunala och regionala nivån. Den nationella och regionala tillväxtpolitiken, närings-, miljö-, it-, innovations- och energipolitiken samt politiken för de areella näringarna, landsbygd och livsmedel ska bidra till att skapa en långsiktigt hållbar tillväxt och välfärd, förbättrat miljötillstånd samt stimulera innovationer och export. Utvecklingen mot en grön ekonomi innebär möjligheter för utveckling av svensk miljöteknik, inklusive hållbara varor, tjänster och produktionssystem, och

kan därigenom minska miljöpåverkan nationellt och globalt samt skapa nya jobb i både stads- och landsbygdsregioner. Sverige ska utvecklas mot en grönare ekonomi i samklang med jordens klimat- och miljövillkor som brukar naturen utan att den förbrukas. Såväl befintliga produkter från biomassa som nya innovationer har potential att utvecklas.

Det bör nämnas att problem med massförekomst av myggor i området kring nedre Dalälven tidvis är betydande. Finansieringen av myggbekämpningen behandlades i budgetpropositionen för 2010 (prop. 2009/10:1), under utgiftsområde 19 Regional tillväxt och utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel. I budgetpropositionen för 2010 anges att regeringen anser att det är viktigt att verksamheten med att begränsa myggförekomsten i nedre Dalälvsområdet kan fortsätta samt att det är en fråga som ska hanteras på regional och lokal nivå. Stöd till verksamheten bör prövas inom ramen för de samlade medel som finns tillgängliga regionalt och lokalt.

Mångfald ger möjligheter. Ett ökat företagande, inte minst bland kvinnor och utrikes födda, bidrar till utvecklingspotential i alla delar av landet. Arbetsmarknadsåtgärder för utrikes födda med bas i landsbygdens näringar ger nya möjligheter till både jobb och förbättrad integration. Regeringen inför därför ett praktiskt basår som ger möjlighet till att kombinera arbetsträning med svenskundervisning och behovsanpassad utbildning till den arbetsplats där utbildningen bedrivs (se även utg.omr. 13 Integration och jämställdhet).

Under 2012 till våren 2014 genomför regeringen kommunikationsplattformen Attraktionskraft Sverige. Tillsammans med aktörer på lokal, regional och nationell nivå ska frågor som är centrala för lokal och regional attraktivitet utvecklas och tydliggöras. Attraktionskraft Sverige tar avstamp i regeringens befintliga politik och ska bl.a. genom dialog ge möjligheter till erfarenhetsutbyte, möjliggöra innovativa lösningar, goda exempel, tydliggörande av ansvar och roller. Regeringen avser att verka för att människor, företag, kommuner och regioner ska ha möjlighet att skapa attraktiva livs- och boendemiljöer och forma sin framtid utifrån sina unika förutsättningar. Jordbruks- och landsbygdspolitikerna medverkar till att främja attraktiva miljöer både för människor och företag bl.a. genom satsningen på Sverige – det

nya matlandet, Skogsriket och genom insatserna inom det svenska landsbygdsprogrammet.

Försäljning av statens mark ovan odlingsgränsen och på renbetesfjällen

Staten äger sedan gammalt mark ovan odlingsgränsen och på renbetesfjällen, varav en del utgörs av mark avsedd för små fjälljordbruk med jakt och fiske som komplement, s.k. fjällägenheter. Denna mark förvaltas av Statens fastighetsverk. Huvudregeln är att frågor om försäljning av statens mark ovanför odlingsgränsen och på renbetesfjällen prövas av regeringen och beslut verkställs och slutförs av Statens fastighetsverk i egenskap av förvaltare av marken. Frågor om friköp av fjällägenheter beslutas av Statens jordbruksverk. Regeringen ser över den nuvarande beslutsordningen för försäljning av statens mark ovan odlingsgränsen och renbetesfjällen samt friköp av fjällägenheter så att framtida beslut snarare bör fattas av Statens fastighetsverk. Samers inflytande föreslås stärkas samtidigt så att Sametinget ges möjlighet att yttra sig vid försäljning av fjällägenhet. Regeringen bör i mindre grad ägna sig åt handläggning av ärenden som avser enskilda frågeställningar. Genom en sådan ändring tydliggörs arbetsfördelningen mellan regeringen och myndigheter. Statens fastighetsverk kan då även besluta i ärenden avseende nedläggningen av fjällägenheter. Regeringen återkommer senare avseende de omdisponeringar som då kan komma att krävas mellan berörda utgiftsområden.

Landsbygdsprogrammet

Ett viktigt instrument för landsbygdsutveckling inom utgiftsområdet är landsbygdsprogrammet för Sverige 2007–2013. Programmet stärker förutsättningarna för jobb på landsbygden, en hållbar produktion av livsmedel och attraktiva miljöer för boende och besökande på landsbygden samt bidrar till bevarandet av biologisk mångfald och god vattenkvalitet. Genomförandet bygger på grundläggande hänsyn till regionala och lokala förutsättningar.

Programtiden börjar närma sig sitt slut och regeringen kan konstatera att programmet har stor spridning, såväl geografiskt över landet som

inom landsbygdens näringsliv och organisationer och att programmets insatser är efterfrågade.

Regeringens mål är att Sverige ska ha bredband i världsklass. En omfattande användning av it och internet är bra för Sveriges tillväxt, konkurrenskraft och innovationsförmåga och bidrar till utvecklingen av ett hållbart samhälle. Tillgången till bredband ger avgörande förutsättningar för att kunna utveckla företag i hela landet samt för att kunna arbeta och skapa attraktivt boende i glesare bebyggda områden. Regeringens inriktning är att bredbandsutbyggnad primärt ska ske genom marknadens försorg. Marknaden löser dock inte hela landsbygdens behov av bredbandsutbyggnad.

Den utbyggnad av bredband som sker på landsbygden idag bygger i hög grad på ideellt engagemang och privata investeringar. Satsningen på bredband inom landsbygdsprogrammet förstärks under 2013 och 2014 med totalt 600 miljoner kronor. Av dessa medel tillförs Post- och telestyrelsen totalt 120 miljoner kronor för offentlig medfinansiering (se vidare utg.omr. 22 Kommunikationer, avsnitt 4.5.4).

I kommande landsbygdsprogram avser regeringen att fortsätta arbetet med att stärka landsbygdens utvecklingskraft, särskilt avseende primärproduktionen och klimat- och miljöprofilen. Primärproduktionen är mycket viktig för landsbygdens näringsliv och dess konkurrenskraft kommer att vara av hög prioritet i kommande program.

Fiskeriprogrammet

Målen för det svenska programmet för Europeiska fiskerifonden under perioden 2007–2013, är att förbättra fiskbestånden, anpassa fiskeflottans kapacitet till befintliga och långsiktigt hållbara resurser och bidra till stärkt sysselsättning inom fiskesektorn. Regeringen värnar särskilt det kustnära och småskaliga fisket. Regeringen prioriterar fortsatta åtgärder inom programmet som bidrar till att gynna havsmiljön. Exempel på sådana åtgärder är restaurering av livsmiljön för naturliga fiskbestånd och utvecklingsarbete, särskilt avseende förbättrad redskapsselektivitet för att minska oönskade bifångster och därmed komma bort från utkast. Sverige är starkt drivande i detta arbete inom EU. I samband med att EU:s gemensamma fiskeripolitik reformeras anser

regeringen att stöd som kan vara produktionsdrivande eller som leder till en överkapacitet inom fiskerinäringen måste tas bort.

Fiskeripolitiken är gemensam inom EU. Bristande resurser för genomförandet av den inom EU gemensamt överenskomna fiskerikontrollen riskerar att leda till sanktioner och återbetalningskrav. Mot bakgrund av detta och behovet av hållbart producerade livsmedel föreslår regeringen en förstärkning av fiskerikontrollen samt utveckling av stödsystemen. De nya medlen återfinns under utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård hos Havs- och vattenmyndigheten som har det övergripande ansvaret för fiskerikontrollen.

Bättre samordning för ökad tillväxt

På EU-nivå pågår nu det förberedande arbetet inför nästa programperiod för landsbygdspolitiken och havs- och fiskeripolitiken 2014–2020. Landsbygdspolitiken och havs- och fiskeripolitiken finansieras via Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling och Europeiska havs- och fiskerifonden. Europeiska kommissionen lämnade i oktober respektive december 2011 förslag till förordningar för Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling och Europeiska havs- och fiskerifonden för 2014–2020 och rådsförhandlingar pågår om dessa. Förslaget innebär att landsbygdspolitiken och havs- och fiskeripolitiken ska bidra till att uppnå målen i Europa 2020-strategin för smart och hållbar tillväxt för alla. För att åstadkomma detta föreslås ett på EU-nivå gemensamt strategiskt ramverk som även omfattar Europeiska socialfonden, Europeiska regionala utvecklingsfonden och Sammanhållningsfonden. På nationell nivå ska en partnerskapsöverenskommelse för programperioden 2014–2020 träffas med Europeiska kommissionen under 2013. I överenskommelsen ska framgå hur prioriteringarna för det på EU-nivå gemensamma strategiska ramverket för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Jordbruksfonden för landsbygdsutveckling och Havs- och fiskerifonden ska tillämpas på nationell och regional nivå. Kopplingen mellan fondernas uppgifter och målen för Europa 2020-strategin ska utgöra en grund för partnerskapsöverenskommelsen.

Överenskommelsen syftar även till att främja synergier och undvika överlappning mellan fonderna samt öka förutsättningarna för samordning med andra EU-program. Detta välkomnas av regeringen.

Regeringen avser att utarbeta partnerskapsöverenskommelsen i samverkan med berörda aktörer för en god förankring av prioriteringar och innehåll. Detta arbete kommer att ske parallellt med framtagandet av förslag till berörda operativa program.

Vattenbruk, fritidsfiske och fisketurism

Sverige har mer än tvåhundra mil kust, tusentals mil av vattendrag och drygt hundratusen sjöar. Detta skapar stora möjligheter för ökat företagande inom såväl vattenbruk som fritidsfiske och fisketurism.

Fritidsfisket är en utbredd och uppskattad friluftaktivitet i Sverige. Regeringen anser att det är angeläget att ansvariga myndigheter utifrån en långsiktigt plan fortsätter att utveckla och stärka fritidsfisket och fisketurismen.

En fortsatt god och ändamålsenlig fiskeriförvaltning och fiskevård både i kustnära områden och i inlandet stärker arbetet med att utveckla dessa landsbygdsnäringar och skapar förutsättningarna för ökade rekreativsmöjligheter för allmänheten.

En god jakt- och viltförvaltning

Regeringen anser att företagare och entreprenörer som är bosatta på landsbygden och som bedriver näringsverksamhet där ska kunna göra det under goda förutsättningar även när rovdjursstammarna ökar. Ökningen av antalet stora rovdjur inklusive säl kan innebära konsekvenser främst för rennäring, lantbrukets djurhållning och det småskaliga fisket. För att gagna fortsatt företagande behöver därför skador orsakade av rovdjur och säl i möjligaste mån förebyggas. För de skador som ändå uppstår ges, i enlighet med gällande regelverk, kompensation. En god förvaltning av jaktbara vilda arter kännetecknas av en acceptabel balans mellan skador och nytta av vilt inom ramen för ett hållbart nyttjande. Strategiska beslut om förvaltning av vilt bör bygga på helhetsbedömningar av det komplexa samspelet mellan rovdjur och bytesdjur samt

viltets effekter på näringsverksamhet och biologisk mångfald. En välutvecklad adaptiv viltförvaltning skapar ökade möjligheter både för jaktupplevelser och bevarande av viltstammar och främjar därigenom turistnäringen på landsbygden såväl jakt- som naturturism.

2.6.2 De gröna näringarna är miljö- och resurseffektiva och har en nyckelroll i Sveriges energiproduktion

Regeringens målsättning är att Sverige ska vara en aktiv och ledande förebild med ett hållbart jord- och skogsbruk som är miljöanpassat och bygger på tillvaratagande av förnybara resurser. Om det öppna landskapet minskar hotas flera biotoper som är viktiga för många växt- och djurarters överlevnad samtidigt som landsbygdens attraktionskraft som boendemiljö och för turism minskar. De gröna näringarna ska ges förutsättningar att vara fortsatt konkurrenskraftiga samtidigt som naturresurserna brukas utan att förbrukas.

De gröna näringarna behöver bli än mer miljö- och resurseffektiva och beredskapen för att möta klimatförändringar måste förbättras. Modernt och hållbart jord-, skogsbruk och fiske värnar den biologiska mångfalden och minimerar negativ miljöpåverkan. Härmed bidrar de till att miljö kvalitetsmålen nås och att ekosystemens förmåga att leverera olika ekosystemtjänster vidmakthålls och stärks.

Utvecklingen av en biobaserad samhälls-ekonomi, som förs fram i bl.a. Europa 2020-strategin, liksom i visionen om ett Sverige utan klimatpåverkande utsläpp 2050, kräver ökat fokus på ett hållbart nyttjande av naturresurserna. Utbildning och forskning har stor betydelse för de gröna näringarnas fortsatta utveckling och bidrar till att öka kunskapen om de globala utmaningarna klimat och miljö.

De gröna näringarna i Sverige är viktiga för att producera förnybar energi och skulle kunna ha förutsättningar att vara föregångare genom att ställa om för att bli oberoende av fossila råvaror. Pågående initiativ om energieffektivisering och omställning av arbetsmaskiner från fossila bränslen till biodrivmedel ska fortsätta. Regeringen lägger vikt vid att möjligheter och hinder för en omställning inom de gröna näringarna identifieras. För att främja innovativa

lösningar för biogas tillför regeringen medel under fyra år (se vidare utg.omr. 21 Energi).

Matsvinn

Varje år går en ökande mängd ätliga livsmedel förlorade längs livsmedelskedjans olika led, vilket innebär ett onödigt slöseri med vatten- och energiresurser. Totalt uppkommer 1 miljon ton matavfall per år i hela livsmedelskedjan. Hushållen svarar för 674 000 ton varav oundvikligt matavfall uppgår till 239 000 ton, vilket motsvarar cirka 25 kilo per person och år (Från jord till bord, Svenska EmissionsData, 2011). Livsmedelsverket tillförs totalt 12 miljoner kronor under perioden 2013–2015 för att tillsammans med Jordbruksverket och Naturvårdsverket genomföra insatser som dels minskar det onödiga matsvinnet i alla led, dels leder till bättre utnyttjande av det oundvikliga matavfallet. Parallellt med arbetet för att minska den mängd mat som slängs, är det angeläget att utnyttja det oundvikliga matavfallet. I den nationella avfallsplanen är resurshushållningen i livsmedelskedjan ett prioriterat område. I april 2012 beslutade regeringen (dnr M2012/1171/Ma) om ett etappmål som innebär att insatser ska vidtas genom att minst 50 procent av matavfallet från hushåll, storkök, butiker och restauranger sorteras ut och behandlas biologiskt så att växtnäringsämnen tillvaratas. Minst 40 procent ska behandlas så att även energi tas tillvara. Senast 2018 ska etappmålet nås. Det är framför allt rötning med biogasproduktion som avses. Att använda matavfallet som en energiresurs inom transportsektorn och i den lokala energiförsörjningen samt i jordbruket minskar klimatpåverkan. Återföring av rötresten ska främjas som en del i ett hållbart kretslopp.

Mer skog för ett bättre klimat

Skogen är en nationell tillgång och en förnybar resurs som ska skötas så att den uthålligt ger en god avkastning samtidigt som den biologiska mångfalden behålls. Vid skötseln ska hänsyn tas även till andra allmänna intressen.

Regeringens vision Skogsriket – med värden för världen har som mål att skapa fler jobb på den svenska landsbygden. Visionen bygger på

det hållbara brukandet och de två jämställda skogspolitiska målen om miljö och produktion.

Ett aktivt skogsbruk har en central roll för att minska det svenska nettoutsläppet av växthusgaser. Det svenska skogsbruket bidrar redan idag med en betydande klimatnytta genom nettoupplagring av kol i skog och skogsmark och i träprodukter, hög biobränsleproduktion samt substitution av energiintensiva material som stål, betong och olika oljebaserade produkter.

En hög och stabil tillväxt är en grundläggande utgångspunkt för att långsiktigt tillvarata skogens roll i klimatarbetet. På grund av de långa omloppstiderna i skogen är det nödvändigt att redan nu vidta skogsskötselåtgärder för att öka skogens tillväxt och därmed möta utmaningarna om ett Sverige utan klimatpåverkande utsläpp 2050 och en ökad efterfrågan på biomassa till nya produkter.

Ökade investeringar i skogsbruket kan ge stor utdelning för företaget inte minst i sysselsättningsvaga regioner men även för nationell tillväxt. På lång sikt finns enligt Sveriges lantbruksuniversitet potential att, givet ett antal åtgärder inom ramarna för dagens skogsvårdslag, avsevärt öka skogens årliga produktionsvärde. Sådana åtgärder bör vidtas på ett hållbart vis.

Regeringen avser genomföra ytterligare insatser för att förverkliga visionen om Skogsriket, med fler jobb på landsbygden i fokus. En satsning görs med syfte att ge kunskap och riktlinjer för en ökad och hållbar produktion av skogsbiomassa samtidigt som smart miljöhänsyn utvecklas. Genom utvecklingsarbete både rörande en adaptiv skogsskötsel och förbättrad uppskattning av skogens virkesförråd, förbättras förutsättningarna för flera olika ekosystemtjänster. Det handlar om ökad produktion av biomassa, bevarad biologisk mångfald, positiva klimatteffekter genom inbindning av kol samt ersättning av fossil råvara.

Nyttjandet av produktionsresursen måste ske genom ett hållbart brukande och kombineras med skydd av värdefulla områden. Regeringen föreslår därför en satsning för att förstärka insatserna för skydd av skog. Satsningar görs både inom utgiftsområde 20 och 23. Genom insatserna inom utgiftsområde 23 ges Skogsstyrelsen möjlighet att förstärka sitt arbete med att teckna naturvårdsavtal. Skogens sociala värden är viktiga och ska uppmärksammas i rådgivnings- och informationsinsatser.

Skogen erbjuder stora möjligheter till rekreation och till olika friluftslivsaktiviteter. Dessutom framstår den naturbaserade turismen som en viktig tillväxtbransch som har förutsättningar att ge ökad sysselsättning på landsbygden.

Arbetet med regeringens vision Skogsriket – med värden för världen kommer under kommande år att särskilt behandla trähusbyggande och träförädling samt turism. Områdena är centrala för att förverkliga Skogsrikets målsättning om tillväxt och jobbskapande på Sveriges landsbygd. Kompetensförsörjningen ska förbättras genom vidtagna åtgärder inom Skogsriket och i Skogsstyrelsens verksamhet som syftar till att väcka intresse för skogen hos barn och ungdomar. Att integrera jämställdhetsperspektiv i olika verksamheter är en viktig faktor för att på sikt bredda rekryteringsunderlaget så att såväl kvinnor som män ges möjlighet att arbeta inom skogssektorn i Sverige. Regeringen följer uppmärksamt frågan om fullt genomslag för skogsbrukssektorns jämställdhetsstrategi.

Trä som material vid bostadsbyggande är klimatsmart och förnybart. Träets många positiva egenskaper har betydelse för ett hållbart, grönt samhällsbyggande och en grön ekonomi. Ökat förädlingsvärde ur biomassan skapas genom gynnsamma miljöer för såväl företagande som forskning och innovation. Det finns en stor outnyttjad potential inom turistområdet och upplevelsebaserade näringar. Genom att förstärka marknadsföringen av såväl redan etablerade som nyutvecklade resmål kan utländsk turism öka och bidra till att jobb stannar, och skapas, på landsbygden.

Inom ramen för Skogsriket fortsätter också satsningen på innovation och entreprenörskap med skogen som bas genom stödordningen Väx med skogen. Mikroföretag, små samt medelstora företag bereds därigenom möjlighet att utveckla sitt företagande och bidra till jobb och tillväxt på landsbygden.

Ett resurseffektivt och hållbart fiske

Regeringens mål är att den svenska fiskerinäringen ska producera fisk och fiskprodukter som efterfrågas av konsumenterna och bidrar till att skapa arbete, välfärd och levande kust- och insjösamhällen. För att uppnå detta krävs att allt fiske såväl i Sverige som i EU bedrivs resurseffektivt och hållbart.

Fortfarande utnyttjas EU:s gemensamma fiskbestånd på ett sätt som inte kan anses vara hållbart. Detta leder till både hotade bestånd och låg lönsamhet för stora delar av yrkesfisket. En viktig del är att anpassa fiskeflottans kapacitet bättre till beståndssituationen bl.a. genom regleringar. Samtidigt anser regeringen att näringen i hela Europa måste ta ett större eget ansvar för fiskets utveckling och framtid. Stöden inom den gemensamma fiskeripolitiken behöver långsiktigt minska och måste bidra till en hållbar fiskeriförvaltning.

Utkast av fisk är ett utbrett problem, ett slöseri av havets resurser och en förlust av en viktig livsmedelskälla. Regeringen kommer därför fortsätta att driva på för införandet av ett utkastförbud inom EU. Ett viktigt steg på vägen är den överenskommelse som gjorts mellan EU och Norge om att harmonisera det tekniska regelverket för Skagerrak inom ramen för Skagerrakavtalet. Sverige arbetar för ett utkastförbud i hela EU. Sverige anser att en nyckel för att komma tillrätta med utkastproblematiken är att snarast utveckla och använda selektiva fiskredskap, men även en mer riskbaserad och effektiv kontroll behövs. Sverige har arbetat länge med att utveckla selektiva redskap och fortsätter att vara drivande i EU:s arbete med att ta fram för miljön mer skonsamma fiskeredskap.

Ökad kunskap inom fiskeriförvaltningen är också en central förutsättning för att ekosystemansatsen i förvaltningsbesluten ska kunna tillämpas. Den internationella vetenskapliga rådgivningen syftar till att nå ett hållbart uttag av de marina resurserna och rådgivningen utgör därför också grunden för de politiska besluten om exempelvis kvoter. Det är i sammanhanget av största vikt att säkerställa en väl underbyggd vetenskaplig rådgivning. Sverige arbetar därför kontinuerligt för en förstärkning och utveckling av Internationella Havsforskningsrådet (ICES), vars vetenskapliga rådgivning utgör en grund för de politiska besluten.

För att långsiktigt säkra den marina kunskapsinhämtningen och leva upp till EU:s krav anser regeringen vidare att tillgången till svenskt undersöknings- och forskningsdata behöver tryggas. Även det fortsatta arbetet med att ta fram nya förvaltningsplaner för alla kommersiella arter samt att de redan antagna planerna följs är av största vikt för regeringen. En långsiktig förvaltningsplan för lax i Östersjön, liksom att arbetet med att underlätta vandring och förbättra uppväxtnöjligheterna för all vandringsfisk, både lax och öring, fortsätter och effektiviseras då det är av stor betydelse för såväl turism som arbetstillfällen, inte minst i norra Sverige.

2.6.3 De gröna näringarna utmärks av omtanke, ansvarstagande och hög etik

Sverige är pådrivande för sund djurhållning och friska djur i EU.

Det är regeringens målsättning att de gröna näringarna utmärks av omtanke och ansvarstagande för miljö och djur och av hög etik. Som en del av detta fortsätter regeringen att arbeta nationellt, inom EU och internationellt för en god djur- och folkhälsa samt för ett gott djurskydd.

Utbrott av allvarliga smittsamma djursjukdomar kan i vissa fall innebära risker för folkhälsan och även orsaka stora förluster för lantbrukare i drabbade områden. Smittspridning är gränsöverskridande och för att Sverige ska kunna upprätthålla goda förhållanden inom landet är vi beroende av att andra regioner i EU och världen gör detsamma. Därför finns det ett mervärde i att samarbeta. Sverige bidrar aktivt till den pågående översynen av EU:s djurhälsopolitik, med syftet att förenkla och effektivisera lagstiftningen, utveckla de förebyggande insatserna samt att se till att de ekonomiska resurserna används på bästa sätt. Regeringen arbetar också för att EU:s regelverk avseende djurhälsa skapar incitament för enskilda djurägare och för medlemsstaterna att förebygga och vidta åtgärder för att förhindra spridning av djursjukdomar.

Sverige har ett mycket gott smittskydd, bl.a. därför att vi aktivt och långsiktigt har arbetat med att förebygga och bekämpa smittsamma djursjukdomar. Även Sveriges geografiska läge

bidrar till möjligheten att förebygga och bekämpa djursjukdomar. Antibiotikaresistens är en stor utmaning där samarbete mellan djur- och humanhälsa är viktig. Om sjukdomar inte kan behandlas blir situationen allvarlig för människor och djur och samhällets kostnader kan bli mycket höga. Därför arbetar regeringen både internationellt och nationellt för rationell antibiotikaanvändning och minskad antibiotikaresistens. Resistensläget i Sverige är bättre än i många andra länder. Omfattningen av antibiotikaresistens övervakas kontinuerligt både i Sverige och inom EU.

Regeringen anser att det är viktigt att även framöver bibehålla ett gott smittskyddsläge i Sverige. Alltsedan det svenska EU-inträdet har transporten av både lantbrukets djur och sällskapsdjur ökat till och från Sverige. För att detta inte ska leda till ökad spridning av smittsamma sjukdomar anser regeringen att det är viktigt att öka medvetenheten och arbetet med förebyggande smittskydd, liksom att arbeta för ett EU-regelverk som möjliggör för oss att stoppa, bekämpa och utrota smittor. Om en sjukdom brutit ut är det viktigt med ett effektivt bekämpande. Sett över den senaste tioårsperioden har den genomsnittliga kostnaden för bekämpandet av smittsamma husdjursjukdomar ökat i Sverige. Regeringen fortsätter att arbeta för att hålla tillbaka salmonella och bekämpa olika smittsamma djursjukdomar.

Regeringen arbetar för att värna ett gott djurskydd i Sverige och inom EU. Djurskydd har under lång tid varit en prioriterad fråga som Sverige drivit i EU. Vidare finns hög kompetens på området i Sverige. Den svenska djurskyddslagstiftningen ses för närvarande över. Ett led i arbetet har varit att tillsätta en särskild utredare med uppgift att modernisera och vidareutveckla lagstiftningen. Utredarens betänkande SOU 2011:75 Ny djurskyddslag har överlämnats till regeringen, remissbehandlats och bereds för närvarande i Regeringskansliet.

För att minska det lidande smågrisar utsätts för i samband med oönskad kastring föreslår regeringen att stöd ska kunna lämnas för vissa kostnader i samband med kastring av grisar eller för vaccinering mot galtlukt.

Konsumenten har verktyg och förutsättningar att välja

De livsmedel som säljs ska vara säkra. Konsumenterna har rätt att känna sig trygga med det de äter. Konsumenterna ska också kunna lita på att de livsmedel som de konsumerar är vad de utges för att vara. Redligheten i livsmedelshandlingen ska därför vara god. Samtidigt ska valfriheten och konsumentmakten vara stor och det är av vikt att regelverket är modernt och anpassat till dagens förhållanden.

Märkning är ett viktigt redskap för att konsumenten ska kunna välja bra, hälsosam och miljömässigt hållbar mat efter sina önskemål och behov.

Fortsatta åtgärder för att förbättra kunskapen om kostens och måltidernas betydelse ska genomföras rörande bl.a. måltider i skolan och inom äldreomsorgen. Regeringens satsningar inom ramen för visionen Sverige – det nya matlandet är här betydelsefulla.

Att ha tillgång till gott och säkert vatten är av stor betydelse för såväl den enskilde konsumenten som för företag och behövs för en konkurrenskraftig livsmedelsproduktion. De senaste årens stora utbrott av vattenburna smittor visar hur snabbt allvarliga händelser kan uppstå och varför god samordning behövs för att dra lärdom av vad som inträffat. Den samordning av dricksvattenfrågorna på nationell nivå som Livsmedelsverket leder är viktig för att samhället ska kunna fortsätta upprätthålla en bra dricksvattenförsörjning.

2.6.4 De gröna näringarna bidrar till en globalt hållbar utveckling

De gröna näringarna är viktiga för utveckling till ett hållbart samhälle i Sverige, i resten av EU och i övriga världen. Inom ramen för olika internationella organisationer och processer driver regeringen frågan om en öppnare och mer marknadsanpassad handel på jordbruks-, fiske- och livsmedelsområdet, klimathänsyn, hållbar produktion i jordbruks-, fiske- och skogsnäringen och säkra livsmedel. Ett fortsatt starkt svenskt engagemang i internationella skogs- och fiskefrågor är också viktigt liksom värnandet om genetiska resurser på regional och global nivå.

Sverige innehar ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet 2013. Prioriterat tema för

Ministerrådet för fiskeri och vattenbruk, jordbruk, livsmedel och skogsbruk under ordförandeskapet är ”Den moderna landsbygden”

En trygg global livsmedelsförsörjning

Regeringen fortsätter att prioritera FN:s Millenniemål. Delmålet om halverad fattigdom i det första millenniemålet ser ut att kunna nås. Höga livsmedelspriser, konflikter, torka och översvämningar gör dock att delmålet om att halvera andelen hungrande släpar efter och att antalet istället ökar. Därför är det än mer angeläget att vidta relevanta och effektiva insatser. Sverige deltar i arbetet i FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation (FAO) som är centralt för att främja en globalt tryggad livsmedelsförsörjning. Regeringen understryker vikten av bättre fungerande marknader, satsningar för att uppnå ökad hållbar produktivitet, ett hållbart fiske, minskat produktionsbortfall och svinn liksom vikten av lika tillgång för kvinnor och män till produktionsresurser som mark samt tillgång till finansiering.

Hållbart fiske är viktigt för den globala livsmedelsförsörjningen. Internationellt fiskerisamarbete sker huvudsakligen inom multilaterala och regionala organisationer samt inom ramen för EU:s fiskeavtal med tredje land. Regeringens mål är att stärka tillämpningen av försiktighetsansatsen och ett införande av ekosystemansatsen i förvaltningen samt skydda de mänskliga rättigheterna. Med hänsyn till situationen för många bestånd, såväl i EU som globalt, är även arbetet inriktat på de faktorer som främjar återuppbyggnaden av hotade bestånd allt viktigare.

De gröna näringarna bidrar till lösningen på det globala miljö- och klimatarbetet

Ett hållbart nyttjande av världens skogar bidrar till utveckling och fattigdomsbekämpning.

Det finns stor potential att minska negativ klimatpåverkan genom att minska den pågående avskogningen och omföringen av skogsmark till annan markanvändning vilket sker i många utvecklingsländer.

Sverige har genom sin höga kunskapsnivå och långa skogliga tradition en hög trovärdighet

internationellt vad gäller skogsbruket och skogens produktions- och miljövärden. Sverige ska fortsätta att förmedla kunskap om detta och exportera sitt teknologiska kunnande. Regeringen avser att ytterligare stärka Sveriges framträdande roll avseende skogsfrågor på den europeiska arenan liksom i det övriga internationella arbetet, som en viktig del i satsningen Skogsriket.

En öppen global ekonomi

För den långsiktiga konkurrenskraften för EU:s jordbrukare är globala jordbrukspolitiska reformer av stor vikt. Det kvarstår som en prioritet för regeringen att avsluta Doharundan inom ramen för världshandelsorganisationen WTO där bl.a. ett reviderat jordbruksavtal ingår. Nya ramar för WTO-medlemmarnas jordbrukspolitiska åtgärder innebär betydande sänkningar av tullar och handelsstörande stöd och eliminering av exportstöd.

Regeringen har som mål att bidra till en dynamisk och öppen global ekonomi på jordbruks- och livsmedelsområdet. Åtgärder som syftar till att värna människors, djurs och växters liv och hälsa bör vara rättvisa och proportionerliga samt bygga på överenskomna riktlinjer, rekommendationer och standarder. Genom WTO och internationella standardiseringsorganisationer finns ett multilateralt regelverk som säkerställer detta.

3 Budgetförslag

3.1 Budgetförslag

3.1.1 1:1 Skogsstyrelsen

Tabell 3.1 Anslagsutveckling 1:1 Skogsstyrelsen

Tusental kronor

År	Utfall	372 244	Anslags- sparande	-2 377
2011	Utfall	372 244	Anslags- sparande	-2 377
2012	Anslag	371 621 ¹	Utgifts- prognos	359 892
2013	Förslag	400 368		
2014	Beräknat	403 494 ²		
2015	Beräknat	394 067 ³		
2016	Beräknat	378 922 ⁴		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2012 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 394 429 tkr i 2013 års prisnivå.

³ Motsvarar 378 144 tkr i 2013 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 355 721 tkr i 2013 års prisnivå.

Anslaget används för Skogsstyrelsens förvaltningskostnader. Anslaget får användas för att medfinansiera insatser enligt rådets förordning (EG) nr 1698/2005 av den 20 september 2005 om stöd för landsbygdsutveckling från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU).

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 3.2 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentligrättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt – kostnad)
Utfall 2011	-			41
Prognos 2012	-	400	300	100
Budget 2013	-	230	180	50

Tabell 3.3 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt – kostnad)
Utfall 2011	212 522	209 572	2 950
(varav tjänsteexport)	682	687	-5
Prognos 2012	209 670	213 670	-4 000
(varav tjänsteexport)	470	430	40
Budget 2013	220 900	224 900	-4 000
(varav tjänsteexport)	500	400	100

Skogsstyrelsens offentligrättsliga verksamhet utgörs av avgifter som erhålls vid handel med skogsodlingsmaterial (kontroll av frö- och planthandel) från statliga myndigheter och affärsverk. Skogsstyrelsen bedriver uppdragsverksamhet som i huvudsak finansieras genom avgifter. Undantag är vissa arbetsmarknadspolitiska åtgärder.

Avgiftsintäkterna får disponeras av Skogsstyrelsen.

Regeringens överväganden

Som en del av visionen Skogsriket gör regeringen en satsning som ska bidra till Skogsrikets mål om fler jobb på den svenska landsbygden. En viktig del av satsningen är att ge förbättrade förutsättningar för ökad och hållbar produktion av skogsbiomassa samtidigt som metoder för miljöhänsyn utvecklas. Åtgärderna ger förutsättningar att tillgodose behov av flera ekosystemtjänster: både ökad produktion av biomassa och bevarad biologisk mångfald samt positiva klimateffekter genom inbindning av kol och ersättning av fossil råvara. För att genomföra

satsningen ökas anslaget med 25, 20 och 15 miljoner kronor 2013, 2014 respektive 2015.

Regeringen föreslår att 400 368 000 kronor anvisas under anslaget 1:1 *Skogsstyrelsen* för 2013. För 2014, 2015 och 2016 beräknas anslaget till 403 494 000 kronor, 394 067 000 kronor respektive 378 922 000 kronor.

Tabell 3.4 Härlledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:1 Skogsstyrelsen

Tusental kronor

	2013	2014	2015	2016
Anvisat 2012¹	371 621	371 621	371 621	371 621
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	1 359	9 931	17 064	25 686
Beslut	27 000	22 046	5 487	-18 278
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt	388	-103	-105	-107
Förslag/ beräknat anslag	400 368	403 494	394 067	378 922

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2011 (bet. 2011/12:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2012. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2014–2016 är preliminär.

3.1.2 1:2 Insatser för skogsbruket

Tabell 3.5 Anslagsutveckling 1:2 Insatser för skogsbruket

Tusental kronor

År	Utfall	Utveckling	Anslags- sparande	Utgifts- prognos
2011	Utfall	261 382		9 612
2012	Anslag	234 737 ¹		228 791
2013	Förslag	261 868		
2014	Beräknat	259 373		
2015	Beräknat	250 873		
2016	Beräknat	240 873		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2012 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Tabell 3.6 Beställningsbemyndigande

Tusental kronor

	Utfall 2011	Prognos 2012	Förslag 2013	Beräknat 2014	Beräknat 2015	Beräknat 2016–2017
Ingående åtaganden	14 418	26 679	70 000			
Nya åtaganden	23 524	64 321	15 000			
Infriade åtaganden	-11 263	-21 000	-15 000	-37 000	-18 000	-15 000
Utestående åtaganden	26 679	70 000	70 000			
Erhållet/föreslaget bemyndigande	85 000	70 000	70 000			

Anslaget används för att täcka kostnader för stöd enligt förordningen (2010:1879) om stöd till vissa åtgärder inom skogsbruket och finansierar natur- och kulturmiljövårdsåtgärder inom skogsbruket och för att anlägga och vårda ädel-lövskog. Anslaget används också för att täcka kostnader för biotopskydd och naturvårdsavtal.

Anslaget används även till att upprätta renbruksplaner och till att medfinansiera skogs-trädsförädling.

Vidare får anslaget användas för vissa administrationskostnader hos Skogsstyrelsen.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2013 för anslaget 1:2 *Insatser för skogsbruket* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 37 000 000 kronor 2014, 18 000 000 kronor 2015 samt 15 000 000 kronor 2016–2017.

Skälen för regeringens förslag: I hanteringen av vissa bidrag och ersättningar till skogsägare och för att skapa goda förutsättningar för fleråriga naturvårdsprojekt behöver ekonomiska förpliktelser kunna ingås som medför utgifter under kommande år. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2013 för anslaget 1:2 *Insatser för skogsbruket* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden, medför behov av framtida anslag på högst 37 000 000 kronor under 2014 och 33 000 000 kronor under 2015–2017.

Regeringens överväganden

Nyttjandet av skogen måste ske genom hållbart brukande och kombineras med skydd av värdefulla områden. Regeringen förstärker insatserna för skydd av skog (se även utgiftsområde 20). Genom insatserna ges Skogsstyrelsen möjlighet att utveckla sitt arbete med att teckna naturvårdsavtal. För att genomföra satsningen ökas anslaget med 27 miljoner kronor 2013 och 23 miljoner kronor årligen 2014–2016.

Regeringen föreslår att 261 868 000 kronor anvisas under anslaget 1:2 *Insatser för skogsbruket* för 2013. För 2014, 2015 och 2016 beräknas anslaget till 259 373 000 kronor, 250 873 000 kronor respektive 240 873 000 kronor.

Tabell 3.7 Härlledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:2 Insatser för skogsbruket

Tusental kronor

	2013	2014	2015	2016
Anvisat 2012¹	234 737	234 737	234 737	234 737
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	27 000	24 500	16 000	6 000
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt	131	136	136	136
Förslag/beräknat anslag	261 868	259 373	250 873	240 873

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2011 (bet. 2011/12:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

3.1.3 1:3 Statens veterinärmedicinska anstalt

Tabell 3.8 Anslagsutveckling 1:3 Statens veterinärmedicinska anstalt

Tusental kronor

År	Slagslag	Belopp	Ändring	Belopp
2011	Utfall	117 276	Anslags-sparande	2 783
2012	Anslag	112 047 ¹	Utgifts-prognos	110 138
2013	Förslag	112 729		
2014	Beräknat	114 855 ²		
2015	Beräknat	116 866 ³		
2016	Beräknat	120 390 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2012 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 112 569 tkr i 2013 års prisnivå.

³ Motsvarar 112 568 tkr i 2013 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 113 574 tkr i 2013 års prisnivå.

Anslaget används för Statens veterinärmedicinska anstalts (SVA) förvaltningskost-

nader. SVA är veterinärmedicinskt expert- och serviceorgan åt myndigheter och enskilda och utreder bl.a. uppkomst, orsak och spridningssätt av sjukdomar hos djur.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 3.9 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt – kostnad)
Utfall 2011	171 335	173 001	-1 666
(varav tjänsteexport)	(5 835)	(5 341)	(494)
Prognos 2012	162 000	163 000	-1 000
(varav tjänsteexport)	(5 000)	(4 800)	(200)
Budget 2013	162 000	163 000	-1 000
(varav tjänsteexport)	(5 000)	(4 800)	(200)

Avgiftsintäkterna får disponeras av Statens veterinärmedicinska anstalt.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 112 729 000 kronor anvisas under anslaget 1:3 *Statens veterinärmedicinska anstalt* för 2013. För 2014, 2015 och 2016 beräknas anslaget till 114 855 000 kronor, 116 866 000 kronor respektive 120 390 000 kronor.

Tabell 3.10 Härlledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:3 Statens veterinärmedicinska anstalt

Tusental kronor

	2013	2014	2015	2016
Anvisat 2012¹	112 047	112 047	112 047	112 047
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	682	2 972	4 986	7 447
Beslut				1 066
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt		-164	-167	-170
Förslag/beräknat anslag	112 729	114 855	116 866	120 390

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2011 (bet. 2011/12:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2012. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2014–2016 är preliminär.

3.1.4 1:4 Bidrag till veterinär fältverksamhet

Tabell 3.11 Anslagsutveckling 1:4 Bidrag till veterinär fältverksamhet

Tusental kronor

År	Utfall	99 617	Anslags-sparande	0
2011	Utfall	99 617	Anslags-sparande	0
2012	Anslag	105 966 ¹	Utgifts-prognos	105 966
2013	Förslag	107 301		
2014	Beräknat	108 436 ²		
2015	Beräknat	109 936 ³		
2016	Beräknat	111 864 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2012 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 107 150 tkr i 2013 års prisnivå.

³ Motsvarar 107 150 tkr i 2013 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 107 149 tkr i 2013 års prisnivå.

Anslaget används för statens bidrag till veterinär fältverksamhet och för att minska avlägset boende djurägares veterinärkostnader avseende livsmedelsproducerande djur. Jordbruksverket är chefsmyndighet för distriktsveterinärerna.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 3.12 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentligrättslig verksamhet	Intäkter till inkomstitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt – kostnad)
Utfall 2011		4 204	-4 204	0
Prognos 2012		4 400	-4 400	0
Budget 2013		4 400	-4 400	0

Tabell 3.13 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt – kostnad)
Utfall 2011	514 622	-524 276	-9 654
Prognos 2012	526 507	-527 375	-868
Budget 2013	530 800	-530 800	0

Av tabellerna framgår distriktsveterinärernas avgiftsbelagda verksamhet. Större delen av verksamheten är avgiftsfinansierad.

Jordbruksverket får disponera avgiftsintäkterna.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 107 301 000 kronor anvisas under anslaget 1:4 *Bidrag till veterinär fältverksamhet* för 2013. För 2014, 2015 och 2016 beräknas anslaget till 108 436 000 kronor, 109 936 000 kronor respektive 111 864 000 kronor.

Tabell 3.14 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:4 Bidrag till veterinär fältverksamhet

Tusental kronor

	2013	2014	2015	2016
Anvisat 2012 ¹	105 966	105 966	105 966	105 966
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	1 335	2 623	4 125	6 056
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt		-153	-155	-158
Förslag/beräknat anslag	107 301	108 436	109 936	111 864

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2011 (bet. 2011/12:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2012. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2014–2016 är preliminär.

3.1.5 1:5 Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder

Tabell 3.15 Anslagsutveckling 1:5 Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder

Tusental kronor

År	Utfall	12 466	Anslags-sparande	382
2011	Utfall	12 466	Anslags-sparande	382
2012	Anslag	12 933 ¹	Utgifts-prognos	13 580
2013	Förslag	12 433		
2014	Beräknat	12 933		
2015	Beräknat	13 433		
2016	Beräknat	14 933		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2012 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Anslaget används för djurhälsovård i form av förebyggande hälsokontroll. Insatser ska begränsa skadeverkningarna av djursjukdomar och förebygga spridning av smittsamma djursjukdomar som kan överföras till både djur och människor. Anslaget används även till djurskyddsfrämjande åtgärder avseende bl.a. hållande och skötsel av djur.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att anslaget tillförs 2,5 miljoner kronor 2013 för att lämna stöd för vissa kostnader i samband med kastrering av grisar eller för vaccinering mot galtlukt. Av samma anledning föreslås anslaget tillföras 3 miljoner kronor 2014, 3,5 miljoner kronor 2015 och 5 miljoner kronor årligen 2016 och 2017.

Regeringen föreslår att 3 miljoner kronor som används för drift av djursjukdatasystemet Vet@ förs till anslaget 1:8 *Statens jordbruksverk*. Vidare föreslår regeringen att 1,775 miljoner kronor som används för Honungsprogrammet fr.o.m. 2014 förs till anslaget 1:18 *Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur*.

Regeringen föreslår att 12 433 000 kronor anvisas under anslaget 1:5 *Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder* för 2013. För 2014, 2015, och 2016 beräknas anslaget till 12 933 000 kronor, 13 433 000 kronor respektive 14 933 000 kronor.

Tabell 3.16 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:5 Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder

Tusental kronor

	2013	2014	2015	2016
Anvisat 2012¹	12 933	12 933	12 933	12 933
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	2 500	3 000	3 500	5 000
Överföring till/från andra anslag	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	12 433	12 933	13 433	14 933

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2011 (bet. 2011/12:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

3.1.6 1:6 Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar

Tabell 3.17 Anslagsutveckling 1:6 Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar

Tusental kronor

2011	Utfall	161 955	Anslags-sparande	10 387
2012	Anslag	150 349 ¹	Utgifts-prognos	157 635
2013	Förslag	124 349		
2014	Beräknat	124 349		
2015	Beräknat	124 349		
2016	Beräknat	124 349		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2012 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Anslaget används för bekämpande av och beredskap mot smittsamma husdjursjukdomar varvid ersättning lämnas enligt epizootilagen (1999:657), zoonoslagen (1999:658) eller med stöd av i lagarna meddelade föreskrifter.

Vidare används anslaget för bidrag till obduktionsverksamhet, för utveckling och genomförande av sjukdomskontroller och för genomförande av EU-lagstiftningen om djurskydd, djurhälsa, foder och livsmedel.

Anslaget används för nationell medfinansiering av kontroller för TSE (BSE och scrapie) som Sverige enligt EU:s krav är skyldig att göra.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 124 349 000 kronor anvisas under anslaget 1:6 *Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar* för 2013. För 2014, 2015 och 2016 beräknas anslaget till 124 349 000 kronor, 124 349 000 kronor respektive 124 349 000 kronor.

Tabell 3.18 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:6 Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar

Tusental kronor

	2013	2014	2015	2016
Anvisat 2012¹	127 349	127 349	127 349	127 349
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	124 349	124 349	124 349	124 349

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2011 (bet. 2011/12:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

3.1.7 1:7 Ersättningar för viltskador m.m.

Tabell 3.19 Anslagsutveckling 1:7 Ersättningar för viltskador m.m.

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags-sparande	
2011	Utfall	44 705		3 073
2012	Anslag	47 778 ¹	Utgifts-prognos	46 568
2013	Förslag	37 778		
2014	Beräknat	37 778		
2015	Beräknat	37 778		
2016	Beräknat	37 778		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2012 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Anslaget används för att förebygga skada av vilt och ersättning för sådan skada. Rätten till ersättning regleras i viltskadeförordningen (2001:724).

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 47 778 000 kronor anvisas under anslaget 1:7 *Ersättningar för viltskador m.m.* för 2013. För 2014, 2015 och 2016 beräknas anslaget till 37 778 000 kronor, 37 778 000 kronor respektive 37 778 000 kronor.

Tabell 3.20 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:8 Ersättning för viltskador m.m.

Tusental kronor

	2013	2014	2015	2016
Anvisat 2012¹	47 778	47 778	47 778	47 778
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	-10 000	-10 000	-10 000	-10 000
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	37 778	37 778	37 778	37 778

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2011 (bet. 2011/12:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Viltvårdsfonden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2013 besluta om en kredit i Riksgäldskontoret som inklusive tidigare utnyttjad kredit uppgår till högst 5 000 000 kronor för Viltvårdsfonden.

Skälen för regeringens förslag: Jägare är enligt 49 § jaktförordningen (1987:905) skyldiga att betala viltvårdsavgift på 300 kronor per år till Viltvårdsfonden. Medlen ur fonden används för att främja viltvården och andra liknande ändamål som är förenliga med jaktlagens syfte. Jaktåret omfattar tiden den 1 juli–den 30 juni. Merparten av viltvårdsavgifterna betalas till fonden i början av jaktåret medan utgifterna är fördelade över kalenderåret.

Regeringen bör därför bemyndigas att under 2013 besluta om en kredit i Riksgäldskontoret som inklusive tidigare utnyttjad kredit uppgår till högst 5 000 000 kronor.

3.1.8 1:8 Statens jordbruksverk

Tabell 3.21 Anslagsutveckling 1:8 Statens jordbruksverk

Tusental kronor				
År	Utfall		Anslags- sparande	
2011	Utfall	446 125		3 547
2012	Anslag	496 588 ¹	Utgifts- prognos	500 494
2013	Förslag	505 621		
2014	Beräknat	515 936 ²		
2015	Beräknat	502 393 ³		
2016	Beräknat	502 518 ⁴		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2012 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 504 600 tkr i 2013 års prisnivå.

³ Motsvarar 482 439 tkr i 2013 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 472 185 tkr i 2013 års prisnivå.

Anslaget används för Statens jordbruksverks förvaltningskostnader, Tullverkets särkostnader för exportbidragskontroller m.m. Från och med 2013 används anslaget även för statistik inom jordbruksområdet samt för EU:s finansiering av jordbruks- och livsmedelsstatistik. Anslaget används även till djursjukdatasystem fr.o.m. 2013.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 3.22 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor				
Offentligrättslig verksamhet	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt – kostnad)	
<i>Tillsyn</i>				
Utfall 2011	30 128	-28 412	1 716	
Prognos 2012	29 550	-29 091	459	
Budget 2013	28 300	-27 500	800	
<i>Djur</i>				
Utfall 2011	25 286	-25 344	-58	
Prognos 2012	242 34	-26 099	-1 865	
Budget 2013	24 400	-24 700	-300	
<i>Växt</i>				
Utfall 2011	12 493	-12 898	-405	
Prognos 2012	12 466	-13 517	-1 51	
Budget 2013	12 600	-12 500	100	
<i>Utsäde</i>				
Utfall 2011	7 796	-7 848	-52	
Prognos 2012	7 900	-7 750	150	
Budget 2013	7 900	-7 850	50	

Jordbruksverket får disponera intäkterna från avgifter inom områdena Tillsyn, Djur, Växt och Utsäde.

Tabell 3.23 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor				
Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt – kostnad)	
<i>Vatten</i>				
Utfall 2011	10 778	-10 572	206	
Prognos 2012	12 600	-12 676	-76	
Budget 2013	14 000	-13 900	100	
<i>Tillsyn</i>				
Utfall 2011	4 293	-4 293	0	
Prognos 2012	4 390	-4 390	0	
Budget 2013	4 400	-4 400	0	
<i>Utsäde</i>				
Utfall 2011	25 221	-24 317	904	
Prognos 2012	23 895	-23 449	446	
Budget 2013	23 400	-23 350	50	

Jordbruksverket får disponera intäkterna från avgifter som utgörs av vattenhushållning, köttklassificering, laboratorieundersökningar av utsäde, kvalitetsanalyser och andra undersökningar av utsäde och växtsorter samt kvalitetsanalys av foder- och kvarnsannmål.

Regeringens överväganden

Med anledning av att den nya jordbruks-, fiskeri- och landsbygdspolitiken kommer att träda i kraft 2014 behöver Jordbruksverket förbereda och införa nya system för de nya stöden. Jordbruksverkets anslag ökas därför med 20 000 000 kronor 2013 och 2014 och med 10 000 000 kronor 2015 och 2016.

Från och med 2013 föreslås anslaget användas för statistik inom jordbruksområdet samt för EU:s finansiering av jordbruks- och livsmedelsstatistik. Från anslaget 1:17 *Livsmedelsstatistik* föreslås föras över 23 587 000 kronor och från anslaget 1:18 *Jordbruks- och livsmedelsstatistik finansierad från EU-budgeten* föreslås föras över 7 356 000 kronor till anslaget 1:8 *Statens jordbruksverk*. Anslaget föreslås användas även till djursjukdatasystem fr.o.m. 2013. För denna uppgift föreslås 3 000 000 kronor föras från anslaget 1:5 *Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder* till anslaget 1:8 *Statens jordbruksverk*.

Regeringen föreslår att 505 621 000 kronor anvisas under anslaget 1:8 *Statens jordbruksverk* för 2013. För 2014, 2015 och 2016 beräknas anslaget till 515 936 000 kronor, 502 393 000 kronor respektive 502 518 000 kronor.

Tabell 3.24 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:8 Statens jordbruksverk

Tusental kronor

	2013	2014	2015	2016
Anvisat 2012¹	496 588	496 588	496 588	496 588
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	2 303	13 511	22 938	34 351
Beslut	-27 510	-28 577	-52 183	-64 242
Överföring till/från andra anslag	34 240	35 009	35 656	36 440
Övrigt		-595	-606	-619
Förslag/beräknat anslag	505 621	515 936	502 393	502 518

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2011 (bet. 2011/12:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2012. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2014–2016 är preliminär.

3.1.9 1:9 Bekämpande av växtsjukdomar

Tabell 3.25 Anslagsutveckling 1:9 Bekämpande av växtsjukdomar

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags-sparande	
2011	Utfall	7 992		8
2012	Anslag	5 000 ¹	Utgifts-prognos	4 873
2013	Förslag	5 000		
2014	Beräknat	5 000		
2015	Beräknat	5 000		
2016	Beräknat	5 000		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2012 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Anslaget används för kostnader för åtgärder mot växtskadegörare enligt växtskyddslagen (1972:318) samt för vissa förluster till följd av sådana åtgärder. Kostnader för beredskaps-åtgärder, akuta skyddsåtgärder, marknads-kontroller, inventeringar m.m. mot karantän-skadegörare finansieras också med detta anslag liksom undersökningar av växtprover som av Jordbruksverkets växtinspektion överlämnas för laboratoriemässig diagnostisering. Åtgärder för ett behovsanpassat växtskydd i ett förändrat klimat omfattas. Vidare belastar delar av kostnaderna för växtinspektionens internationella engagemang anslaget. Slutligen används anslaget för kostnader för verifiering av de svenska skyddade zonerna.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 5 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:9 *Bekämpande av växtsjukdomar* för 2013. För 2014, 2015 och 2016 beräknas anslaget till 5 000 000 kronor, 5 000 000 kronor respektive 5 000 000 kronor.

Tabell 3.26 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:9 Bekämpande av växtsjukdomar

Tusental kronor

	2013	2014	2015	2016
Anvisat 2012¹	5 000	5 000	5 000	5 000
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	5 000	5 000	5 000	5 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2011 (bet. 2011/12:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

3.1.10 1:10 Gårdsstöd m.m.

Tabell 3.27 Anslagsutveckling 1:10 Gårdsstöd m.m.

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags-sparande	
2011	Utfall	6 347 512		251 488
2012	Anslag	6 583 000 ¹	Utgifts-prognos	6 122 000
2013	Förslag	5 819 000		
2014	Beräknat	5 966 000		
2015	Beräknat	5 963 300		
2016	Beräknat	6 003 600		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2012 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Från anslaget utbetalas gårdsstöd, restutbetalningar av handjursbidrag avseende tidigare stödår, stöd för kontrakterad stärkelsepotatis och stöd för kvalitetscertifiering. Stöden är gemensamma för hela EU och finansieras från EU-budgeten. För att få gårdsstöd måste brukarna förutom att bruka marken även ha stödrätter för motsvarande areal jordbruksmark. Ett villkor för fullt utbetalt stöd är att de s.k. tvärvillkoren är uppfyllda. Bidragen är begränsade i takbelopp i euro på nationell nivå.

Anslaget används även för bidrag från EU för bekämpande av djursjukdomar.

Regeringens överväganden

Nivån på anslaget justerades fr.o.m. 2011 på grund av ny beräkningsmetod för anslaget. Beräkningsmetoden tar hänsyn till bl.a. förändringar i valutakursen.

Regeringen föreslår att 5 819 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:10 *Gårdsstöd m.m.* för 2013. För 2014, 2015 och 2016 beräknas anslaget till 5 966 000 000 kronor, 5 963 300 000 kronor respektive 6 003 600 000 kronor.

Tabell 3.28 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:10 Gårdsstöd m.m.

Tusental kronor				
	2013	2014	2015	2016
Anvisat 2012¹	6 583 000	6 583 000	6 583 000	6 583 000
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut				
Övriga makro-ekonomiska förutsättningar	-764 000	-617 000	-619 700	-568 300
Volymer				-11 100
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	5 819 000	5 966 000	5 963 300	6 003 600

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2011 (bet. 2011/12:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

3.1.11 1:11 Intervention för jordbruksprodukter m.m.

Tabell 3.29 Anslagsutveckling 1:11 Intervention för jordbruksprodukter m.m.

Tusental kronor				
2011	Utfall	195 227	Anslags-sparande	147 147
2012	Anslag	322 097 ¹	Utgifts-prognos	197 535
2013	Förslag	258 300		
2014	Beräknat	258 200		
2015	Beräknat	257 900		
2016	Beräknat	257 900		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2012 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Anslaget används för kostnader för intervention, stöd i form av produktions-, konsumtions- och marknadsföringsbidrag, exportbidrag, fiberberedning samt omstruktureringsstöd för

sockersektorn. Anslaget finansieras från EU-budgeten. Vissa s.k. tekniska kostnader till följd av offentlig lagring regleras dock under anslaget 1:12 *Finansiella korrigeringar m.m.*

Regeringens överväganden

Nivån på anslaget justerades fr.o.m. 2011 på grund av ny beräkningsmetod för anslaget. Beräkningsmetoden tar hänsyn till bl.a. förändringar i valutakursen.

Regeringen föreslår att de 2 500 000 kronor som används för Honungsprogrammet och som i budgetpropositionen för 2011 tillfälligt fördes över till anslaget 1:19 *Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* även fortsatt ska ligga på anslaget 1:19.

Regeringen föreslår att 258 300 000 kronor anvisas under anslaget 1:11 *Intervention för jordbruksprodukter m.m.* för 2013. För 2014, 2015 och 2016 beräknas anslaget till 258 200 000 kronor, 257 900 000 kronor respektive 257 900 000 kronor.

Tabell 3.30 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:11 Intervention för jordbruksprodukter m.m.

Tusental kronor				
	2013	2014	2015	2016
Anvisat 2012¹	322 097	322 097	322 097	322 097
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut				
Övriga makro-ekonomiska förutsättningar	-41 000	-43 500	-43 500	-43 500
Volymer	-22 797	-20 397	-20 697	-20 697
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	258 300	258 200	257 900	257 900

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2011 (bet. 2011/12:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2013 för anslaget 1:11 *Intervention för jordbruksprodukter m.m.* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 48 030 000 kronor 2014 och 37 000 000 kronor 2015.

Skälen för regeringens förslag: Ett av de områden som anslaget används till är stöd till producentorganisationer inom frukt- och gröntsektorn. Stöden ges inom fleråriga verksamhetsprogram. Efter beslut om stöd sker betalningarna till stödmottagarna under påföljande år. Denna stödform innebär att beslut om stödutbetalningar för kommande år behöver kunna fattas. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2013 för anslaget 1:11 *Intervention för jordbruksprodukter m.m.* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 48 030 000 kronor 2014 och 37 000 000 kronor 2015.

Tabell 3.31 Beställningsbemyndigande

Tusental kronor

	Utfall 2011	Prognos 2012	Förslag 2013	Beräknat 2014	Beräknat 2015
Ingående åtaganden	95 221	80 005	85 550		
Nya åtaganden	48 910	85 550	48 030		
Infriade åtaganden	-64 126	-80 005	-48 550	-48 030	-37 000
Utestående åtaganden	80 005	85 550	85 030		
Erhållet/föreslaget bemyndigande	150 000	86 000	86 000		

3.1.12 1:12 Finansiella korrigeringar m.m.

Tabell 3.32 Anslagsutveckling 1:12 Finansiella korrigeringar m.m.

Tusental kronor

År	Slagslag	Belopp	Slagslag	Belopp
2011	Utfall	48 373	Anslags-sparande	27 099
2012	Anslag	410 472 ¹	Utgifts-prognos	440 942
2013	Förslag	190 472		
2014	Beräknat	75 472		
2015	Beräknat	75 472		
2016	Beräknat	75 472		

² Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2012 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Anslaget används för eventuella finansiella korrigeringar och straffavgifter som Europeiska kommissionen kan komma att ålägga Sverige efter granskning av Sveriges utnyttjande av EU:s jordbruksfonder och EU:s fiskefond. Vidare får anslaget användas för eventuella räntekostnader, rättegångskostnader, revisions- och kontrollkostnader förknippade med Jordbruksverkets inbetalningar till den europeiska gemenskapen. Anslaget får även användas till skadestånd. Dessutom får anslaget belastas med s.k. tekniska kostnader för offentlig lagring i den mån som ersättning inte erhålls från EU-budgeten.

Regeringens överväganden

Medelsbehovet på anslaget kan variera mycket mellan olika år. Det beror huvudsakligen på de eventuella finansiella korrigeringar som beslutas av Europeiska kommissionen.

Regeringen föreslår att 190 472 000 kronor anvisas under anslaget 1:12 *Finansiella korrigeringar m.m.* för 2013. För 2014, 2015 och 2016 beräknas anslaget till 75 472 000 kronor, 75 472 000 kronor respektive 75 472 000 kronor.

Tabell 3.33 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:12 Finansiella korrigeringar

Tusental kronor

	2013	2014	2015	2016
Anvisat 2012¹	410 472	410 472	410 472	410 472
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	-220 000	-335 000	-335 000	-335 000
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	190 472	75 472	75 472	75 472

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2011 (bet. 2011/12:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

3.1.13 1:13 Strukturstöd till fisket m.m.

Tabell 3.34 Anslagsutveckling 1:13 Strukturstöd till fisket m.m.

Tusental kronor

År	Slagslag	Belopp	Slagslag	Belopp
2011	Utfall	22 425	Anslags-sparande	25 481
2012	Anslag	18 482 ¹	Utgifts-prognos	23 600
2013	Förslag	37 919		
2014	Beräknat	23 985		
2015	Beräknat	16 105		
2016	Beräknat	28 000		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2012 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Anslaget används framför allt för nationellt stöd till åtgärder som medfinansieras av EU inom ramen för strukturåtgärder inom fiskerinäringen. Anslaget kan även användas för finansiering av andra projekt som ligger i linje med programmet.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2013 för anslaget 1:13 *Strukturstöd till fisket m.m.* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 24 000 000 kronor 2014 och 16 500 000 kronor 2015.

Skälen för regeringens förslag: Huvuddelen av åtgärderna som finansieras under anslaget är ersättningsformer som bygger på fleråriga

förpliktelser om utbetalningar. Det innebär att staten åtar sig framtida ekonomiska förpliktelser som inte ryms inom ramen för de av riksdagen årligen anvisade anslagsmedlen.

Regeringen bör därför bemyndigas att under 2013 för anslaget 1:13 *Strukturstöd till fisket m.m.* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 24 000 000 kronor 2014 och 16 500 000 kronor 2015.

Tabell 3.35 Beställningsbemyndigande

Tusental kronor

	Utfall 2011	Prognos 2012	Förslag 2013	Beräknat 2013	Beräknat 2014
Ingående åtaganden	21 942	25 882	41 382		
Nya åtaganden	25 365	31 500	33 000		
Infriade åtaganden	-21 425	-16 000	-34 000	-24 000	-16 500
Utestående åtaganden	25 882	41 382	40 382		
Erhållet/förslaget bemyndigande	32 000	41 500	40 500		

Regeringens överväganden

Det svenska programmet för fiskerinäringen avseende perioden 2007–2013, Europeiska fiskerifonden, EFF, började genomföras under 2008. Finansieringen från EFF uppgår till totalt närmare 55 miljoner euro. Över sjuårsperioden blir den genomsnittliga årliga budgetramen ca 7,8 miljoner euro. För att få hela Sveriges tilldelning från EU-budgeten måste nationell medfinansiering med motsvarande belopp, dvs. 50 procent nationell offentlig medfinansiering, tillföras programmet, vilket ger programmet en total årlig budget på ca 140 miljoner kronor.

Förslagen till förändrade anslagsnivåer inom anslaget 1:13 *Strukturstöd till fisket m.m.* ska ses mot bakgrund av att regeringen fr.o.m. 2013 vill förändra principen för budgetering av fleråriga EU-relaterade verksamheter med anslag på statens budget. Programmen har i flera fall kommit i gång senare än beräknat, vilket förskjuter utgifterna framåt i tiden med stora anslagsbehållningar som följd. Regeringen föreslår nu att denna budgeteringsprincip ersätts med att riksdagen i stället anvisar medel för att täcka de utgifter som bedöms bli redovisade mot anslaget. Förändringen är av teknisk karaktär och förväntas inte påverka verksamhetens villkor eller omfattning.

Regeringen föreslår att 37 919 000 kronor anvisas under anslaget 1:13 *Strukturstöd till fisket m.m.* för 2013.

För 2014, 2015 och 2016 beräknas anslaget till 23 985 000 kronor, 16 105 000 kronor respektive 28 000 000 kronor.

Tabell 3.36 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:13 *Strukturstöd till fisket m.m.*

Tusental kronor

	2013	2014	2015	2016
Anvisat 2012¹	18 482	18 482	18 482	18 482
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	-8 964	11 918	-1 482	9 518
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt	28 401	-6 415	-895	
Förslag/beräknat anslag	37 919	23 985	16 105	28 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2011 (bet. 2011/12:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

3.1.14 1:14 Från EU-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m.

Tabell 3.37 Anslagsutveckling 1:14 Från EU-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m.

Tusental kronor

2011	Utfall	47 861	Anslags-sparande	121 377
2012	Anslag	66 263 ¹	Utgifts-prognos	38 967
2013	Förslag	91 793		
2014	Beräknat	75 412		
2015	Beräknat	55 051		
2016	Beräknat	70 000		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2012 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Anslagets ändamål är att finansiera det belopp som motsvarar EU:s medfinansiering av strukturstöd till fisket m.m. som redovisas under anslaget 1:13 *Strukturstöd till fisket m.m.* Sverige har tilldelats närmare 55 miljoner euro från Europeiska fiskerifonden under programperioden 2007–2013.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2013 för anslaget 1:14 *Från EU-budgeten finansierat strukturstöd till fisket m.m.* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 75 500 000 kronor 2014 och 55 000 000 kronor 2015.

Skälen för regeringens förslag: Huvuddelen av åtgärderna som finansieras under anslaget är ersättningsformer som bygger på fleråriga förpliktelser om utbetalningar. Det innebär att staten åtar sig framtida ekonomiska förpliktelser som inte ryms inom ramen för de av riksdagen årligen anvisade anslagsmedlen.

Regeringen bör därför bemyndigas att under 2013 för anslaget 1:14 *Från EU-budgeten finansierat strukturstöd till fisket m.m.* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 75 500 000 kronor 2014 och 55 000 000 kronor 2015.

Tabell 3.38 Beställningsbemyndigande

Tusental kronor

	Utfall 2011	Prognos 2012	Förslag 2013	Beräknat 2014	Beräknat 2015
Ingående åtaganden	76 178	97 510	176 510		
Nya åtaganden	97 510	119 000	38 000		
Infriade åtaganden	-76 178	-40 000	-84 010	-75 500	-55 000
Utestående åtaganden	97 510	176 510	130 500		
Erhållet/förslaget bemyndigande	98 200	176 510	130 500		

Regeringens överväganden

Nationell medfinansiering sker under anslaget 1:13 *Strukturstöd till fisket m.m.*

Förslagen till förändrade anslagsnivåer inom anslaget 1:14 *Från EU-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m.* ska ses mot bakgrund av att regeringen fr.o.m. 2013 vill förändra principen för budgetering av fleråriga EU-relaterade verksamheter med anslag på statens budget. Programmen har i flera fall kommit i gång senare än beräknat, vilket förskjuter utgifterna framåt i tiden med stora anslagsbehållningar som följd. Regeringen föreslår nu att denna budgeteringsprincip ersätts med att riksdagen i stället anvisar medel för att täcka de utgifter som bedöms bli redovisade mot anslaget. Förändringen är av teknisk karaktär och förväntas inte påverka verksamhetens villkor eller omfattning.

Regeringen föreslår att 91 793 000 kronor anvisas under anslaget 1:14 *Från EU-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m.* för 2013. För 2014, 2015 och 2016 beräknas anslaget till 75 412 000 kronor, 55 051 000 kronor respektive 70 000 000 kronor.

Tabell 3.39 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:14 Från EU-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m.

Tusental kronor

	2013	2014	2015	2016
Anvisat 2012¹	66 263	66 263	66 263	66 263
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	3 737	8 737	-26 263	3 737
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt	21 793	412	15 051	
Förslag/beräknat anslag	91 793	75 412	55 051	70 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2011 (bet. 2011/12:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

3.1.15 1:15 Livsmedelsverket

Tabell 3.40 Anslagsutveckling 1:15 Livsmedelsverket

Tusental kronor

År	Utfall	2014	Anslags-sparande	2016
2011	207 460		3 066	
2012	Anslag	287 794 ¹	Utgifts-prognos	283 493
2013	Förslag	294 403		
2014	Beräknat	298 264 ²		
2015	Beräknat	301 929 ³		
2016	Beräknat	306 433 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2012 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 292 081 tkr i 2013 års prisnivå.

³ Motsvarar 290 476 tkr i 2013 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 288 640 tkr i 2013 års prisnivå.

Anslaget används för Livsmedelsverkets förvaltningskostnader. Livsmedelsverket ska som central förvaltningsmyndighet för livsmedelsfrågor i konsumenternas intresse arbeta aktivt för säkra livsmedel, redlighet i livsmedels-hantering och bra matvanor.

Anslaget används även för att bekosta delar av kostnaderna för den offentliga kontroll som görs vid slakterier i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG)nr 854/2004 om fastställande av särskilda bestämmelser för genomförandet av offentlig kontroll av produkter av animaliskt ursprung avsedda att användas som livsmedel.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 3.41 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentligrättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt – kostnad)
Utfall 2011		186 980	183 245	3 735
Prognos 2012		107 100	115 000	-7 900
Budget 2013		113 000	121 500	-8 500

Tabell 3.42 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt – kostnad)
Utfall 2011	11 041	10 899	142
(varav tjänsteexport)	(3 139)	(2 760)	(379)
Prognos 2012	15 000	15 500	-500
(varav tjänsteexport)	(3 100)	(3 200)	(-100)
Budget 2013	13 100	13 200	-100
(varav tjänsteexport)	(3 100)	(3 200)	(-100)

Avgiftsintäkterna får disponeras av Livsmedelsverket.

Regeringens överväganden

I syfte att arbeta med att dels minska matsvinnet i alla led av livsmedelskedjan och dels utveckla omhändertagandet av det oundvikliga matavfallet föreslår regeringen att anslaget tillförs 5 miljoner kronor 2013, 3 miljoner kronor 2014 respektive 4 miljoner kronor 2015.

Regeringen föreslår att 294 403 000 kronor anvisas under anslaget 1:15 *Livsmedelsverket* för 2013. För 2014 beräknas anslaget till 298 264 000 kronor, för 2015 till 301 929 000 kronor och för 2016 till 306 433 000 kronor.

Tabell 3.43 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:15 Livsmedelsverket

Tusental kronor

	2013	2014	2015	2016
Anvisat 2012¹	287 794	287 794	287 794	287 794
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	1 609	7 736	13 019	19 449
Beslut	5 000	3 000	1 386	-534
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt		-266	-271	-277
Förslaget/beräknat anslag	294 403	298 264	301 929	306 433

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2011 (bet. 2011/12:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2012. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2014–2016 är preliminär.

3.1.16 1:16 Konkurrenskraftig livsmedelssektor

Tabell 3.44 Anslagsutveckling 1:16 Konkurrenskraftig livsmedelssektor

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2011	86 596		13 802
2012	88 660 ¹		82 199
2013	Förslag	88 660	
2014	Beräknat	88 660	
2015	Beräknat	15 160	
2016	Beräknat	15 160	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2012 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Anslaget används för åtgärder inom livsmedelsområdet, främst för att främja exporten av svenska livsmedel och för utveckling av livsmedelsförädling. Anslaget används även till stöd för marknadsföring och stöd till projektverksamhet med syfte att öka kompetens och att utveckla produkter, processer, teknik och logistiklösningar med anknytning till livsmedelsförädling enligt förordningen (2011:93) om stöd till insatser på livsmedelsområdet. Anslaget finansierar åtgärder inom ramen för Sverige – det nya matlandet. Vidare får anslaget användas för kommunikationsinsatser och för satsningar för mat inom offentlig sektor.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 88 660 000 kronor anvisas under anslaget 1:16 *Konkurrenskraftig livsmedelssektor* för 2013. För 2014, 2015 och 2016 beräknas anslaget till 88 660 000 kronor, 15 160 000 kronor respektive 15 160 000 kronor.

Tabell 3.45 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:16 Konkurrenskraftig livsmedelssektor

Tusental kronor				
	2013	2014	2015	2016
Anvisat 2012¹	88 660	88 660	88 660	88 660
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut			-73 500	-73 500
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	88 660	88 660	15 160	15 160

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2011 (bet. 2011/12:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

3.1.17 1:17 Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.

Tabell 3.46 Anslagsutveckling 1:17 Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.

Tusental kronor				
År	Utfall		Anslags-sparande	
2011	Utfall	39 439		3 414
2012	Anslag	41 866 ¹	Utgifts-prognos	40 513
2013	Förslag	42 913		
2014	Beräknat	42 913		
2015	Beräknat	42 913		
2016	Beräknat	42 913		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2012 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Anslagets ändamål är huvudsakligen att finansiera kostnader för medlemskap i internationella organisationer inom Landsbyggsdepartementets ansvarsområde. Den dominerande posten är kostnaden för Sveriges medlemskap i FAO, FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation.

Anslaget används också för internationella skogsfrågor, bl.a. för det alleuropeiska skogs-samarbetet, närområdessamarbete i skogsfrågor inom Östersjöregionen samt för nordiskt samarbete. FN:s skogssamarbete i form av främst FN:s skogsforum, skogens roll i klimat-

konventionen och i FAO belastar också anslaget.

Anslaget används även för andra bidrag relaterade till Landsbyggsdepartementets internationella arbetsområden.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 1 397 000 kronor förs över från anslaget 1:3 *Internationellt skogssamarbete*. Medlen används fortsatt för samma ändamål. Regeringen föreslår att 350 000 kronor som är av förvaltningskaraktär förs över från anslag 1:17 *Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.* till det under utgiftsområde 1 Rikets styrelse uppförda anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.*

Regeringen föreslår att 42 913 000 kronor anvisas under anslaget 1:17 *Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.* för 2013. För 2014, 2015 och 2016 beräknas anslaget till 42 913 000 kronor, 42 913 000 kronor respektive 42 913 000 kronor.

Tabell 3.47 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:17 Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.

Tusental kronor				
	2013	2014	2015	2016
Anvisat 2012¹	41 866	41 866	41 866	41 866
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut				
Överföring till/från andra anslag	1 047	1 047	1 047	1 047
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	42 913	42 913	42 913	42 913

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2011 (bet. 2011/12:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

3.1.18 1:18 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur

Tabell 3.48 Anslagsutveckling 1:18 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur

Tusental kronor

År	Utfall	2 990 953	Anslags-sparande	749 960
2011	Utfall	2 990 953	Anslags-sparande	749 960
2012	Anslag	3 111 951 ¹	Utgifts-prognos	3 262 986
2013	Förslag	3 200 436		
2014	Beräknat	3 102 527		
2015	Beräknat	2 544 135		
2016	Beräknat	2 305 360		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2012 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Anslaget används för nationell medfinansiering av åtgärder inom ramen för Sveriges landsbygdsprogram 2007–2013. Anslaget används även för det nationella stödet till jordbruket i norra Sverige enligt förordningen (1996:93) om nationellt stöd till jordbruket i norra Sverige. Slutligen används anslaget för medfinansiering av EU:s program för stöd till biodling för perioden 2011–2013.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2013 för anslaget 1:18 *Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 856 500 000 kronor 2014, 363 000 000 kronor 2015 och 135 000 000 kronor 2016.

Skälen för regeringens förslag: Huvuddelen av åtgärderna som finansieras under anslaget är ersättningsformer som bygger på fleråriga förpliktelser om utbetalningar. Det innebär att staten åtar sig framtida ekonomiska förpliktelser som inte ryms inom ramen för de av riksdagen årligen anvisade anslagsmedlen. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2013 för ramanslaget 1:18 *Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 856 500 000 kronor 2014, 363 000 000 kronor 2015 och 135 000 000 kronor 2016.

Tabell 3.49 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	Utfall 2011	Prognos 2012	Förslag 2013	Beräknat 2014	Beräknat 2015	Beräknat 2016
Ingående åtaganden	3 945 620	4 150 904	3 170 000			
Nya åtaganden	1 403 529	1 250 000	364 500			
Infriade åtaganden	-1 198 263	-2 230 907	-2 180 000	-856 500	-363 000	-135 000
Utestående åtaganden	4 150 904	3 170 000	1 354 500			
Erhållet/föreslaget bemyndigande	4 604 500	3 170 000	1 354 500			

Regeringens överväganden

Sverige har från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling tilldelats totalt ca 1 953 miljoner euro för landsbygdsprogrammet för perioden 2007–2013. Landsbygdsprogrammet medfinansieras nationellt inom ramar som anges i EU:s landsbygdsförordning nr 1698/2005 och som preciseras i programmet. Den nationella finansieringen redovisas på detta anslag.

Regeringen förstärker satsningen på bredbandsutbyggnad på landsbygden inom ramen för landsbygdsprogrammet. Satsningen ska komplettera andra offentliga bredbandsåtgärder. Regeringen föreslår därför att 240 miljoner kronor tillförs anslaget under 2013 och 240 miljoner kronor under 2014.

Då anslagsnivåer för programperioden 2014–2020 ännu inte kan fastställas med säkerhet inför kommande förhandlingar inom EU, avser regeringen att återkomma till riksdagen angående beräknade belopp för berörda anslag.

Sverige har från Europeiska jordbruksfonden tilldelats totalt ca 730 000 euro för stöd för biodling för perioden 2011–2013. Programmet medfinansieras till hälften nationellt. Regeringen föreslår att 1,775 miljoner kronor som används för honungsprogrammet fr.o.m. 2014 förs till anslaget 1:18 *Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* från anslaget 1:5 *Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder*.

Regeringen föreslår att 3 200 436 000 kronor anvisas under anslaget 1:18 *Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* för 2013. För 2014, 2015 och 2016 beräknas anslaget till 3 102 527 000 kronor, 2 544 135 000 kronor respektive 2 305 360 000 kronor.

Tabell 3.50 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:18 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur

	2013	2014	2015	2016
Anvisat 2012 ¹	3 123 451	3 123 451	3 123 451	3 123 451
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	235 000	2 478 162	1 694 022	2 138 162
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt	-158 015	-2 499 086	-2 273 338	-2 956 253
Förslag/beräknat anslag	3 200 436	3 102 527	2 544 135	2 305 360

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2011 (bet. 2011/12:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

3.1.19 1:19 Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur

Tabell 3.51 Anslagsutveckling 1:19 Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur

Tusental kronor				
2011	Utfall	2 534 714	Anslags-sparande	1 106 363
2012	Anslag	2 985 447 ¹	Utgifts-prognos	3 084 181
2013	Förslag	2 780 043		
2014	Beräknat	2 849 633		
2015	Beräknat	2 393 321		
2016	Beräknat	2 349 762		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2012 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Anslaget används för åtgärder inom ramen för Sveriges landsbygdsprogram 2007–2013 motsvarande EU:s finansiering av detta program. Finansiering sker via Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling. Anslaget används även för EU:s program för stöd till biodling. Programmet finansieras av Europeiska jordbruksfonden.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2013 för anslaget 1:19 *Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 1 044 000 000 kronor 2014, 465 000 000 kronor 2015 och 122 500 000 kronor 2016.

Skälen för regeringens förslag: Huvuddelen av åtgärderna som finansieras under anslaget är ersättningsformer som bygger på fleråriga förpliktelser om utbetalningar. Detta innebär att staten åtar sig framtida ekonomiska förpliktelser som inte ryms inom ramen för de av riksdagen årligen anvisade anslagsmedlen. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2013 för ramanslaget 1:19 *Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 1 044 000 000 kronor 2014, 465 000 000 kronor 2015 och 122 500 000 kronor 2016.

klimat- och energiinsatser inom de areella näringarna.

Vidare får anslaget användas för uppföljning och utvärdering av den gemensamma jordbrukspolitiken liksom av effekterna av de verksamheter som finansieras under anslaget.

Regeringens överväganden

Resultaten från verksamheten ligger bl.a. till grund för rådgivning, information och utbildning riktad till jordbrukare, lagstiftning på området samt framtagande och utveckling av insatser inom ramen för landsbygdsprogrammet.

Regeringen föreslår att 29 330 000 kronor anvisas under anslaget 1:20 *Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket* för 2013. För 2014, 2015 och 2016 beräknas 27 830 000 kronor, 22 830 000 kronor respektive 22 830 000 kronor.

Tabell 3.55 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:20 Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket

Tusental kronor

	2013	2014	2015	2016
Anvisat 2012¹	30 330	30 330	30 330	30 330
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	-1 000	-2 500	-7 500	-7 500
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	29 330	27 830	22 830	22 830

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2011 (bet. 2011/12:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

3.1.21 1:21 Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.

Tabell 3.56 Anslagsutveckling 1:21 Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.

Tusental kronor

2011	Utfall	4 116	Anslags-sparande	0
2012	Anslag	2 616 ¹	Utgifts-prognos	2 616
2013	Förslag	2 616		
2014	Beräknat	2 616		
2015	Beräknat	2 616		
2016	Beräknat	2 616		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2012 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Från anslaget betalas bidrag till jordbrukets yttre och inre rationalisering enligt förordningen (1978:250) om statligt stöd till jordbrukets rationalisering. Syftet med omarrondering är att marken ska kunna brukas på ett mera effektivt och rationellt sätt. Anslaget disponeras helt för vissa omarronderingsprojekt i Dalarnas, Västra Götalands samt delar av Värmlands län.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 2 616 000 kronor anvisas under anslaget 1:21 *Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.* för 2013. För 2014, 2015 och 2016 beräknas anslaget till 2 616 000 kronor, 2 616 000 respektive 2 616 000 kronor.

Tabell 3.57 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:21 Stöd till jordbrukets rationalisering

Tusental kronor

	2013	2014	2015	2016
Anvisat 2012¹	2 616	2 616	2 616	2 616
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	2 616	2 616	2 616	2 616

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2011 (bet. 2011/12:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

3.1.22 1:22 Stöd till innehavare av fjällägenheter m.m.

Tabell 3.58 Anslagsutveckling 1:22 Stöd till innehavare av fjällägenheter m.m.

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags-sparande	
2011	Utfall	1 377		0
2012	Anslag	1 029 ¹	Utgifts-prognos	1 029
2013	Förslag	1 029		
2014	Beräknat	1 029		
2015	Beräknat	1 029		
2016	Beräknat	1 029		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2012 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Anslaget används i huvudsak för bidrag till underhåll, upprustning och investeringar i byggnader och andra fasta anläggningar på fjällägenheter. Vidare ska anslaget dessutom täcka avvecklingsbidrag och avträdesersättning till arrendatorer m.m.

Från och med 2013 beslutar Statens fastighetsverk om frågor avseende friköp och nedläggning av fjällägenheter.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 1 029 000 kronor anvisas under anslaget 1:22 *Stöd till innehavare av fjällägenheter* för 2013. För 2014, 2015 och 2016 beräknas anslaget till 1 029 000 kronor, 1 029 000 kronor respektive 1 029 000 kronor.

Tabell 3.59 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:22 Stöd till innehavare av fjällägenheter m.m.

Tusental kronor

	2013	2014	2015	2016
Anvisat 2012¹	1 029	1 029	1 029	1 029
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	1 029	1 029	1 029	1 029

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2011 (bet. 2011/12:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

3.1.23 1:23 Främjande av rennäringen m.m.

Tabell 3.60 Anslagsutveckling 1:23 Främjande av rennäringen m.m.

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags-sparande	
2011	Utfall	114 684		71
2012	Anslag	107 915 ¹	Utgifts-prognos	105 182
2013	Förslag	107 915		
2014	Beräknat	107 915		
2015	Beräknat	107 915		
2016	Beräknat	107 915		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2012 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Anslaget används bl.a. till åtgärder för att främja rennäringen i form av:

- underhåll eller rivning av vissa riksgränsstängsel och renskötselaneläggningar som staten har underhållsansvar för,
- statens del av kostnaderna för redovisning av markanvändningen, riksintressen och marker som är värdefulla för renskötseln, natur- och kulturmiljövården,
- utveckling av företagsregistret för rennäringen,
- bidrag enligt 35 b § rennäringförordningen (1993:384),
- prisstöd till rennäringen enligt förordningen (1986:255) om pristillägg på renkött,
- ersättning till följd av Tjernobylyolyckan enligt förordningen (1994:246) om ersättning för vissa merkostnader och förluster med anledning av Tjernobylyolyckan,
- kostnader för medling m.m. i tvister mellan samebyar och jordbrukare när det gäller konflikter på grund av renbetning på åkermark,
- katastrofskadeskydd enligt 35 a § rennäringförordningen,
- åtgärder för anpassning till ändrade klimatförhållanden samt övriga åtgärder för främjande av rennäringen.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 107 915 000 kronor anvisas under anslaget 1:23 *Främjande av rennäringen m.m.* för 2013. För 2014, 2015 och 2016 beräknas anslaget till 107 915 000 kronor, 107 915 000 kronor respektive 107 915 000 kronor.

Tabell 3.61 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:23 Främjande av rennäringen m.m.

Tusental kronor

	2013	2014	2015	2016
Anvisat 2012¹	107 915	107 915	107 915	107 915
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	107 915	107 915	107 915	107 915

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2011 (bet. 2011/12:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

3.1.24 1:24 Sveriges lantbruksuniversitet

Tabell 3.62 Anslagsutveckling 1:24 Sveriges lantbruksuniversitet

Tusental kronor

År	Utfall	Utgifter	Anslags-sparande	Resultat
2011	Utfall	1 648 913		0
2012	Anslag	1 632 269 ¹	Utgifts-prognos	1 632 269
2013	Förslag	1 634 369		
2014	Beräknat	1 666 504 ²		
2015	Beräknat	1 692 609 ³		
2016	Beräknat	1 760 779 ⁴		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2012 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 1 632 069 tkr i 2013 års prisnivå.

³ Motsvarar 1 628 541 tkr i 2013 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 1 658 701 tkr i 2013 års prisnivå.

Anslaget används för att finansiera högskoleutbildning på grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå, forskning och fortlöpande miljöanalys. Verksamheten bedrivs utifrån en sektorsroll som preciseras av fem ansvarsområden och där varje ansvarsområde omfattar hela kedjan, från råvaruproduktion till färdig produkt på marknaden:

- livsmedelsproduktion på land och i vatten, livsmedelskvalitet och -säkerhet,

- djurhållning, djurhälsa och djurskydd,
- skog, skogsbruk och förädling av skogsråvaran,
- landsbygdsutveckling, rekreation och fritid samt
- landskapsplanering och markanvändning i tätorter och tätortsnära miljöer.

Riksdagens tidigare ställningstagande (bet. 2004/05:MJU2, rskr. 2004/05:128) om en särskild satsning till Artdatabanken vid Sveriges lantbruksuniversitet dels för ett nationellt referensverk som beskriver Sveriges samtliga flercelliga djur, växter och svampar, dels för stöd av taxonomisk forskning och inventering samt till biologiska samlingar bör inte längre gälla. Medelstillelningen för Artprojektet bör fr.o.m. budgetåret 2013 beslutas av regeringen.

Artdatabanken har en central och aktiv roll i arbetet med miljöövervakning och en strategisk uppgift när det gäller rapportering och kommunikation av arters förekomster, ekologi och hotstatus genom olika tjänster och å jourhållning av olika databaser. Svenska artprojektet är en del av verksamheten vid Artdatabanken. Artprojektet är av stor betydelse för att nå nationella och internationella mål för biologisk mångfald.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 3.63 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt – kostnad)
Utfall 2011	517 618	531 415	-13 797
(varav tjänsteexport)	(27 448)	(27 448)	(0)
Prognos 2012	562 000	562 000	0
(varav tjänsteexport)	(28 000)	(28 000)	(0)
Budget 2013	587 000	587 000	0
(varav tjänsteexport)	(28 000)	(28 000)	(0)

Avgiftsintäkterna disponeras av SLU. Avgiftsintäkterna avser bl.a. forskningsuppdrag samt djursjukvård.

Regeringens överväganden

För 2013 föreslås anslaget minska med tre miljoner kronor till följd av kvalitetsbaserad omför-

delning av forskningsmedel. Se vidare avsnitt 10.2 Förändringar på anslagen för forskning och forskarutbildning under utgiftsområde 16.

Regeringen föreslår att 1 634 369 000 kronor anvisas under anslaget 1:24 *Sveriges lantbruksuniversitet* för 2013. För 2014, 2015 och 2016 beräknas anslaget till 1 666 504 000 kronor, 1 692 609 000 kronor respektive 1 760 779 000 kronor.

Tabell 3.64 Härlledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:24 Sveriges lantbruksuniversitet

Tusental kronor

	2013	2014	2015	2016
Anvisat 2012¹	1 632 269	1 632 269	1 632 269	1 632 269
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	8 638	43 260	73 192	109 621
Beslut	-3 524	-3 598	-7 329	24 530
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt	-3 014	-5 427	-5 524	-5 642
Förslag/ beräknat anslag	1 634 369	1 666 504	1 692 609	1 760 779

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2011 (bet. 2011/12:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2012. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2014–2016 är preliminär.

3.1.25 1:25 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning

Tabell 3.65 Anslagsutveckling Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning

Tusental kronor

År	Slagslag	Belopp	Övrigt	Totalt
2011	Utfall	396 757	Anslags-sparande	8 527
2012	Anslag	483 284 ¹	Utgifts-prognos	413 564
2013	Förslag	443 077		
2014	Beräknat	502 746 ²		
2015	Beräknat	532 422 ³		
2016	Beräknat	591 134 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2012 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 493 688 tkr i 2013 års prisnivå.

³ Motsvarar 514 153 tkr i 2013 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 559 575 tkr i 2013 års prisnivå.

Anslaget används för stöd till grundforskning och behovsmotiverad forskning om de areella näringarna samt för projektrelaterade kostnader i anslutning till sådan forskning som utvärderingar, beredningsarbete, konferenser, vissa resor och seminarier samt informationsinsatser. Anslaget används också till att finansiera, med näringen samfinansierad forskning som omfattar jordbruks- och miljöteknisk forskning, viss skogsforskning, trädgårdsforskning samt växtförädling. Förvaltningsanslaget redovisas under utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård under anslaget 2:1 *Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Förvaltningskostnader* och anslaget för forskning inom områdena miljö och samhällsbyggande redovisas under anslaget 2:2 *Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning* under samma utgiftsområde.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2013 för anslaget 1:25 *Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning* besluta om bidrag inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 400 000 000 kronor 2014, 400 000 000 kronor 2015 samt 400 000 000 kronor 2016–2018.

Skälen för regeringens förslag: För att underlätta planering, utlysning och genomförande av långsiktiga forskningsprojekt bör regeringen därför bemyndigas att under 2013 för anslaget 1:25 *Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning* besluta om bidrag inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 400 000 000 kronor under 2014, 400 000 000 kronor under 2015 och 400 000 000 kronor 2016–2018.

Tabell 3.66 Beställningsbemyndigande

Tusental kronor

	Utfall 2011	Prognos 2012	Förslag 2013	Beräknat 2014	Beräknat 2015	Beräknat 2016–2018
Ingående åtaganden	664 894	586 053	1 100 000			
Nya åtaganden	247 188	853 246	500 000			
Infriade åtaganden	-326 029	-339 299	-400 000	-400 000	-400 000	-400 000
Utestående åtaganden	586 053	1 100 000	1 200 000			
Erhållet/förslaget bemyndigande	1 200 000	1 200 000	1 200 000			

Regeringens överväganden

Anslaget föreslås minska med 71 miljoner kronor på grund av en teknisk korrigerings 2013. Av samma skäl föreslås anslaget minska 2014 med 72,6 miljoner kronor, 2015 föreslås anslaget minska med 73,9 miljoner kronor och 2016 föreslås anslaget minska med 75 miljoner kronor.

I enlighet med vad som kommer att beskrivas närmare i forsknings- och innovationspropositionen, som regeringen avser att presentera under hösten 2012, föreslår regeringen i denna proposition att anslaget ökar med 25 miljoner kronor 2013.

För 2014 beräknas anslaget öka med 77,5 miljoner kronor, 100 miljoner kronor 2015 och 150 miljoner kronor 2016 bl.a. för en satsning på forskning om skogsråvara och biomassa.

Regeringen föreslår att 443 077 000 kronor anvisas under anslaget 1:25 *Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning* för 2013. För 2014, 2015 och 2016 beräknas anslaget till 502 746 000 kronor, 532 422 000 kronor respektive 591 134 000 kronor.

Tabell 3.67 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:25 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning

Tusental kronor

	2013	2014	2015	2016
Anvisat 2012¹	483 284	483 284	483 284	483 284
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	6 089	15 068	23 478	33 689
Beslut	-46 296	4 896	26 170	74 682
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt		-502	-510	-521
Förslag/beräknat anslag	443 077	502 746	532 422	591 134

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2011 (bet. 2011/12:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2012. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2014–2016 är preliminär.

3.1.27 1:26 Bidrag till Skogs- och lantbruksakademien

Tabell 3.68 Anslagsutveckling 1:26 Bidrag till Skogs- och lantbruksakademien

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags-sparande	
2011		1 427		0
2012	Anslag	1 177 ¹	Utgifts-prognos	1 177
2013	Förslag	1 177		
2014	Beräknat	1 177		
2015	Beräknat	1 177		
2016	Beräknat	1 177		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2012 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Kungl. Skogs- och Lantbruksakademiens (KSLA) uppgift är att med stöd av vetenskap och praktisk erfarenhet till samhällets gagn främja jordbruk och skogsbruk samt därtill knuten verksamhet.

Anslaget används för att finansiera kostnader för akademiens ordinarie tjänstemän, ersättning åt skoglig expertis, bidrag till bibliotek, seminarier m.m. samt vissa kostnader för utländskt forskarutbyte och utländska forskarkontakter.

Regeringens överväganden

Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien (KSLA) fungerar som diskussionsplattform för ledande företrädare inom den gröna sektorn. Under året har KSLA bedrivit en omfattande konferens- och seminarieverksamhet inom områden angelägna för de areella näringarna. Akademien fyller en viktig funktion som länk mellan forskning, näringsliv, övriga samhällsorgan och ideella organisationer.

Regeringen föreslår att 1 177 000 kronor anvisas under anslaget 1:26 *Bidrag till Skogs- och lantbruksakademien* för 2013. För 2014, 2015 och 2016 beräknas anslaget till 1 177 000 kronor, 1 177 000 kronor respektive 1 177 000 kronor.

Tabell 3.69 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:26 Bidrag till Skogs- och lantbruksakademien

Tusental kronor

	2013	2014	2015	2016
Anvisat 2012¹	1 177	1 177	1 177	1 177
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	1 177	1 177	1 177	1 177

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2011 (bet. 2011/12:FiU10). Beloppet är således exklusivt beslut om ändringar i statens budget.

Sametinget

Sametingets förvaltningsanslag redovisas under utgiftsområde 1 Rikets styrelse anslaget 3:1 *Sametinget*.